

MATAYO ME MIIJI MENE

*Yeesu Keriso me Kaakesaare Gemi
(Luuka 3:23-38)*

¹ Ai lui Yeesu Keriso me kaakesaare bime ngii gemi. Yeesu lui Daawida me kaakesaare ge, Daawida lui Abrahamo me kaakesaare ge.

² Abrahamo lui Isacako me Babe ge,
Isacako lui Yakobu me Babe ge,
Yakobu lui Yuuda piyepu teeme
naniganewaleyame bime babe ge,

³ Yuuda lui Perese naabi Sera bime babe ge, teeme
mage lui Tamara tage.

Perese lui Hesoroma me babe ge,
Hesoroma lui Arama me babe ge,

⁴ Arama lui Aminadaba me babe ge,
Aminadaba lui Naasona me babe ge,
Naasona lui Salamona me babe ge,

⁵ Salamona lui Boasa me babe ge, teeme mage lui
Rahaba tage.

Boasa lui Obeda me babe ge, teeme mage lui
Ruuta tage.

Obeda lui Yese me babe ge,

⁶ Yese lui Daawida me babe ge, lui te mope biname
me äbituji.

Daawida lui Solomona me babe ge, teeme mage
lui Uriya me coga tage.

⁷ Solomona lui Rehoboamo me babe ge,
Rehoboamo lui Abiya me babe ge,

Abiya lui Asa me babe ge,

⁸ Asa lui Yosepata me babe ge,

- Yosepata lui Yorama me babe ge,
Yorama lui Osiya me babe ge,
9 Osiya lui Yotama me babe ge,
Yotama lui Ahasa me babe ge,
Ahasa lui Hesekiya me babe ge,
10 Hesekiya lui Manasa me babe ge,
Manasa lui Amona me babe ge,
Amona lui Yosiya me babe ge,
11 Yosiya lui Yekoniya naabibime babe ge. Pui
padare cabu Yosiya liba teeme bägrä bine
jepänimuji, Babloniya biname cina Israela
biname bine joomläjimujisi teeme cewe me
waadename.
12 Israela biname cina liba Babloniya je icrajimuji,
piba Yekoniya Salatiyelu ne jepänuji.
Salatiyelu lui Serubabelu me babe ge,
13 Serubabelu lui Abyuda me babe ge,
Abyuda lui Eliyakima me babe ge,
Eliyakima lui Asora me babe ge,
14 Asora lui Sadoka me babe ge,
Sadoka lui Akima me babe ge,
Akima lui Elyuda me babe ge,
15 Elyuda lui Eliyasara me babe ge,
Eliyasara lui Matana me babe ge,
Matana lui Yakobu me babe ge,
16 Yakobu lui Yoosepa me babe ge, lui Mariya me
rooriye ge. Mariya te Yeesu ne jirnguji, lui
ne Keriso ca einenisi.
17 Yoo siige, footin kaakesaare gemi Abrahamo
ca ngälu Daawida ne oomlaname, cuta nuuja
footin gemi Daawida cabu ca ngälu Israela biname
bine liba ewadimujisi Babloniya cewe me, cuta
puma cita ca nuuja footin gemi ngälu Keriso ne

oomlana, biname bine niiya cabu ca lui te cire yääsecräremepi.

*Yeesu Keriso me Aplimla
(Luuka 2:1-7)*

¹⁸ Yeesu Keriso me aplimla apu gyene: teeme mage Mariya lui Yoosepa me ciwelooloyame ge. Teepi camuge atejäclmuta, Mariya liba umle äbitige, egä tabe Aceji Seemo name mäpumäpu gwene.

¹⁹ Teeme ciwelooloyame Yoosepa epu biname ge, lui te iyeta mule bine Moose me Cotre ibi jaawenimuge, yepä tabe singi lica ge Mariya ne biname bine sobe cabu teeme mäpumäpu poto cidi me aitnejame, pui Cotre te lipu jiićenige wawename, yepä tabe singi ge teebine ogä ägyime.

²⁰ Tabe liba ngene jotwananige teebine ägyime, Yageyame me mename seemo te wama cabu piba taboclomtige teeme bau me, jejige egä, “Yoosepa, Daawida me kaakesaare, wälu gone läbitute Mariya ne coga me acatame, ingle tabe Aceji Seemo name mäpumäpu gwene.

²¹ Tabe bägrä ne pa jäärngepi, maane ngii einepi Yeesu, ingle tabe te teeme binamewale bine teeme niiya cabu ca cirege äsecrera.”

²² Siige, ai mule cina äbitininisi naace tääpume toraca me äbitame Yageyame me yepä mename biname te lipu teeme mene jeitnäjuji egä,

²³ “Camu tääpe cama ngulebägrä te mäpumäpu cirege, siige bägrä ne cire jääpänepi. Teebine Emanuwela ca cire yaainepesi.” Emanuwela lui egä ‘Acejiyame pisi nyene mine cama.’

24 Siige Yoosepa liba arpinantige, tabe Mariya ne coga me jowenige, Yageyame me mename seemo te teebine lipu jejige.

25 Yepä teepi magebi rooriye bime mule lica jaawenäsi, ngälu Mariya bägrä ne jirngige, siige Yoosepa ngii ecäriige Yeesu.

2

Biname cina Secluji Bimu Acita Gome ca Yeesu ne Pöpäname

1 Heroda lui padare cabu mope biname me enajuji, Yeesu piba aplimluji Betelehema cewe je Yuudea probins cabu. Pui ingwe gaabe ca lui cina labiberäjiniusi wale poto cidi me, seclige bimu acita gome ca Yerusalema me,

2 biname bine puma itemläjemisi egä, “Kirece bägrä ärngeji luci yene, lui te cirege Israela biname bime mope biname me äbita? Cine teeme wale ne jääpänepesi, bimu acita gome ca liba tacitepi, siige cine naclige teeme gome kokorare ca äpednerame.”

3 Mope biname Heroda liba itecijige ai mene, tabe mage ngenecu mäpu me äbitige cuta iyeta Yerusalema biname piyepu.

4 Tabe ala tesoglicmige iyeta modamoda iiwäreja biname piyepu cotre abiberäja biname bine, siige itemlimige egä, “Keriso lui te biname bine niiya cabu ca cirege äsecrea, tabe luma cire laplimlepi?”

5 Teepi Heroda ne jejisi egä, “Tabe cire laplimlepi Betelehema cewe je Yuudea probins cabu. Cine umle apu gemi, ingle Acejiyame me mename biname te ituge oogära ai poto cidi me apu egä,

⁶ ‘Betelehema cewe Yuudea gawe cabu,
 maane papa cewe lica gäte nuuja Yuudea
 cewe cabu ca,
 ingle mäame cabu ca cirege mope biname otni,
 lui te cäme Israela biname bine cire yaawade-
 mepi.’ ”

⁷ Heroda liba ai mene itecijige, tabe piba ogä ala
 tesoglecmige bimu acita gome ca lui cina seclumi
 Yerusalema me, siige itemlimige egä, “Weene liba
 jääpänepeye wale ne acita?”

⁸ Heroda liba umle äbitige, wale te liba tacitepi,
 peei ingwe gaabe ca tabe piba pui biname bine
 jityepimige Betelehema me apu mene cama egä,
 “Äte naaclege cängena bägrä ne ärngime. Liba
 jepänepeye, piba täcnäripeye cebine umle wawe-
 name. Cane cuta piba pa lädepene kokorare ca
 äpednutame teeme gome.”

⁹⁻¹⁰ Siige teepi eclige, gaabegabe jepänisi pui
 yepä wale ne, teepi lui ne jääpänanepesi bimu acita
 gome ca. Teepi liba jepänisi, siige mage gege ecisi.
 Wale te teeme niinäce me äbitige, ngälu emä bojä
 jegige, bägrä te luma enajige.

¹¹ Teepi mete bora me ebäcnisi, siige bägrä ne
 liba jepänisi teeme mage Mariya cama, teepi koko-
 rare ca ipednemalimisi teeme gome teebine opo
 gaabe me acitame. Puma cita ca teepi baiko bine
 jepatnimisi, isemisi gol, miijirage lengo pauda
 uubudera täapume piyepu miijirage lengo uli
 ngedo ngii miira, siige ecärisi bägrä matikäli ne.

¹² Pui ingwe gaabe ca teepi teeme cewe me
 nuuja gaabe cabu äcnäriige, ingle Acejiyame te
 teebibine wama ca umle jebenimige egä, “Weene
 gone läcnärininuye Heroda ne umle wawename.”

Mariya Yoosepa naabi Uucräsi Aikupito me

¹³ Bimu me acita gome ca lui biname cina saaclepi, liba äcnärige teeme cewe me, piba Yageyame me mename seemo te taboclomtige Yoosepa bau me, wama secärige egä, “Arpinanti, bägrä ne ecati teeme mage cama, uucratnäneye Aikupito me. Puma inajäpi, ngälu cane te pa jijipene weene äcnärame. Weene ai ne naace name pi wawename, ingle Heroda bägrä ne pa jäärngepi budre me aglime.”

¹⁴ Puma cita ca Yoosepa arpinantige, bägrä ne ecatige mage cama, siige ciiye Betelehema ne sebmälänisi Aikupito me otnime.

¹⁵ Teepi puga aanajänige, ngälu Heroda budre äbitige. Ai mule te naace tääpume äbitige ibibi äbitame mename biname te lipu Yageyame me mene jeitnäjuji egä, “Aikupito ca cane căme bägrä ne ituge ala asogleca.”

Bägrä bine Eglecimisi Betelehema je

¹⁶ Heroda liba umle äbitige, egä bimu acita gome ca lui biname cina saaclepi teebine sengletnäjumesi, siige tabe caapocapo claabe te joomlige. Tabe jejemige neeneni kāmäge cama imäbägrä bine coo piyepu teeme iganewale bine iyeta budre me aglecame Betelehema cewe ngalebora je piyepu teeme wajwa je lui cewe cabu ta. Tabe neeneni kāmäge cama imäbägrä bine piyepu teeme ingwe ca lui imäbägrä bine aglecame naace popi jejemige, ingle bimu acita gome ca lui cina saaclepi, tabe teeme bau ca umle läbitepi, egä neeneni kāmäge ngalebora teepi pui wale ne jääpänanepesi.

17 Apu toraca me äbitige mename biname Yeremiya lipu niinäce gaabe me itu jiiucuji egä,

18 “Teepi Raama cewe ca ala itecijenemige piyepu ngenecu bora babo ele.

Raakela ele ongenige teeme bägrä bime täápume, tabe singi lica teebine owe äswime, ingle teepi opo puma lica gemi.”

Yoosepa naabi Aikupito ca Täcnäränisi

19 Heroda liba budre äbitige, piba Yageyame me mename seemo te taboclomtige Yoosepa bau me Aikupito je, wama secäriige egä,

20 “Arpinanti, bägrä ne ecati teeme mage cama, äcnäräneye Israela gawe cabu me, ingle lui cina bägrä ne aglime jaawenanepesi, budre gemi.”

21 Puma cita ca Yoosepa arpinantige, mage bägrä bine aacatige, äcnäränisi Israela me.

22 Yoosepa liba itecijige, egä Arkela teeme babe Heroda me puupu itu jaacatepi, mope biname me itu läbitepi Yuudea probins ngalebora, siige tabe wälu äbitige Yuudea me acenutame. Puma cita ca Acejiyame te cuta nuuja wama secäriige tabe otnime Galilaya probins cabu me, siige tabe piyeme ädige.

23 Teepi puga aanajänige cewe ngii Nasareta je. Apu ibibi äbitige Acejiyame me mename biname bime mene egä, “Teebine Nasareta biname ca cire yaainepesi.”

3

Yoane Niiye ca Äciseja Biname te Mene Jejananemige

(Mareko 1:1-8; Luuka 3:1-18; Yoane 1:19-28)

¹ Pui padare cabu Yoane niiye ca äciseja biname te tädige, gije abacitige mene jajanenane daapo taatu cewe cabu je Yuudea gawe ngalebora.

² Tabe apu jii cemige egä, “Weene niiya mule cabu ca atatröngärineye, ingle Acejiyame te mameta gyene biname bine waadena.”

³ Yoane peese nyene pui biname, Acejiyame me mename biname Isaya lui poto cidi me itu jii cuji egä,

“Daapo taatu cewe cabu biname te babo tage-pogogo ca cire jii cepe egä,

‘Gaabe ne emacetrnäjeje Yageyame tääpume, weeme mule bine conocäco jenenemeye teeme otni tääpume!’ ”

⁴ Yoane me cäbletääpe lui kamela me ngäli ca wawenäneji ge, piiyepu tabe kamela tääpe baagi ca asigräneji ge ibi cabu. Tabe sesi pana gwidape bine yäärngäjimuge piiyepu uri niiye yäänäjuge.

⁵ Biname cina saacluge teeme bau me Yerusalema ca, iyeta poto ta Yuudea gawe cabu ca piiyepu Yoridana baduge neeneneni poto ca.

⁶ Tabe piba teebibine niiye ca jicisäjemige Yoridana baduge cabu, teepi liba teeme niiya mule bine jewabudnäjimisi.

⁷ Yoane liba jepänimige bucurage Parisea sigu biname piiyepu Sadukea sigu biname cina otni teeme bau me niiye ca äciseja tääpume, tabe jejemige egä, “Weene cobyame pana angletnejayame biname gemi! Weene apu jingenininige, egä weebibine liba niiye ca birige äciseja, weene siige piba cire uucratnipeye mäpu daremu cabu ca, Acejiyame te lui ne cire täätpepepi.

8 Weene eei mule bine jewenemepeye, lui cina jiwabininusi, egä weene siige bii tatatrongärininiye niiya mule cabu ca.

9 Piiyepu cuta weene apu gone jingenininige egä, 'Ingle Abrahamo lui cime kaakesaare gyene, peei name pi cine mäpu daremu ne lica cirege päpäna Acejiyame bau ca.' Cane weebibine jijenininine, egä Acejiyame liba singi gyene, tabe ibibi gyene ai kula bine atepलगंjame Abrahamo me kaakesaare tääpume.

10 Yäpä acitäneji gyene uli maape. Lui uli cina miijirage kuu lica yäyemuge, yaargawimusi, uliobo cabu me yisabimusi.

11 Cane weebibine niye ca jicisäjenininine awabame, egä weene siige bii tatatrongärininiye weeme niiya mule cabu ca. Yepä laati te pa tädepi cäme ingwe ca, tabe weebibine Aceji Seemo ca piiyepu uliobo ca page jicisäjipi. Uliobo te lipu domäji bine yaabemuge, tabe pepu pagege weeme cabu ca jugijugi mule bine äciseja. Tabe baborage gyene, cane matikäli gäne. Cane ibibi lica gäne teeme ernge gwidape sea iibirame.

12 Teeme pisi nyene wiiti kuu ämleceja gwidape wiiti kuu mälwä cama maramara me wawename. Tabe kuu bine teeme mete cabu me cire yaawademepi, mälwä bine ätuma cäco uliobo cabu me cire yisabemepi ayi tääpume."

*Yoane te Yeesu ne Niye ca Jicisäjige
(Mareko 1:9-11; Luuka 3:21-22)*

13 Piba Yeesu tädige Galilaya gawe cabu ca Yori-dana baduge me Yoane te teebine niye ca puma äcisejame.

14 Yepä Yoane singi ge Yeesu me ngenecu atatrôngtame, siige tabe jejige egä, “Maane te cebine miiji niiye ca äciseja, peei name pi maane ngeno me tädite căme bau me niiye ca äciseja täápume?”

15 Yeesu jejige egä, “Ai taje maane jeweni, cane ngena täápume naajenine. Apu mule ca mine jewenenago, Acejiyame ngena täápume singi.” Yoane Yeesu me mene jecatige, siige teebine niiye ca jicisäjige.

16 Yeesu ne liba niiye ca jicisäjige, tabe piba tarpatige niiye cabu ca. Piba taatu cabucewe te iitnige teeme täápume, siige tabe jepänige Acejiyame me Seemo te äina je gimäe ele pana teeme papa cabu me.

17 Puma cita ca tagepogogo te tädige cabucewe ca egä, “Ai lui căme ngenecurage bägrä gyene. Cane baborage ngenecu miiji gäne teeme täápume.”

4

Satani te Yeesu ne Epicetneräjige (Mareko 1:12-13; Luuka 4:1-13)

1 Puma cita ca Aceji Seemo te Yeesu ne ecanige daapo taatu cewe cabu me Satani te teebine puma apicetnäräjame.

2 Tabe liba footi bimu footi ciye cama deedei căco enajige puma, piba loolomecewe te joomlige.

3 Puma cita ca Satani te teeme bau me tädige, jejige egä, “Maane liba Acejiyame me Bägrä gäte, ai kula bine jejemi buluduu me atepलगame.”

4 Yeesu jejige egä, “Oogäräneji mene te apu jüicenige egä, ‘Deedei taatu te ireclota lica

yääcärimuge biname bine, yepä iyeta mene Acejiyame lui jiiicemuge.’ ”

⁵ Puma cita ca Satani te Yeesu ne ecanige babo cewe Yerusalema me, Acejiyame täápume mara me lui cewe wawenäneji ge, siige teebine puga etecwantige iiwäreja mete toro cabu caburage je,

⁶ jejige egä, “Maane liba Acejiyame me Bägrä gäte, maane ama cita ca uuplacamti gawe me, ingle Oogäräneji mene te jiiicenige egä,

‘Acejiyame te teeme mename seemo bine cire jaa-jemepi mäáme poto cidi me;

siige teepi meebine teeme ime cabu cire naa-canepesi,

piba maane mäáme ernge ne kula cabu lica pa jimudnärepi.’ ”

⁷ Yeesu Satani ne jejige egä, “Oogäräneji mene te cuta jiiicenige egä, ‘Maane dupe päpäname määmämu gone läbitute Yageyame mäáme Acejiyame ne apicetnärame, egä tabe kälyä nawenuge.’ ”

⁸ Puma cita ca Satani te Yeesu ne ecanige babo podo caburage me, puma teebine jew-abäjige maramara mope biname bime gawe pi-iyepu teeme iyeta lijaliija gwidape,

⁹ siige jejige egä, “Iyeta ai cane meebine nääcärenine, maane liba kokorare ca ääpednutenite cebine awejename.”

¹⁰ Yeesu teebine jejige egä, “Satani, äyebtingti cäme bau ca, ingle Oogäräneji mene te apu jiiicenige egä, ‘Yageyame, mäáme Acejiyame ne yaawejanuye, cuta teeme taatu singi ne jew-enepi.’ ”

11 Siige Satani te Yeesu ne ebmalige; Acejiyame me mename seemo cina piba seclige teebine ätityerame.

Yeesu Teeme Kaakesea ne Jegednige Galilaya Probins cabu

(Mareko 1:14-15; Luuka 4:14-15)

12 Yeesu liba itecijige, egä Yoane ne krokeciye mete me bisinglantisi, tabe acnenutige Galilaya probins cabu me.

13 Tabe Nasareta cewe je lica enajige, yepä tabe ädige Kaprenauma cewe je lenajame, lui tage Galilaya sawa gome Seblona Napatali naabime gawe cabu.

14 Apu toraca me äbitige mename biname Isaya me mene egä,

15 “Seblona piyepu Napatali naabime gawe piyepu lui gawe Meditarenia malu gome, piyepu Yoridana baduge me bimu acita gome ca lui gawe piyepu Galilaya gawe, Acejiyame umle cäco biname cina luma icrajinige;

16 ai maramara gawe cabu, lui biname cina krokeciye cabu icrajinige, teepi babo apaclyera ne cirege päpäna. Cuta lui biname cina wäluwälu icrajinige budre mule name pi, apaclyera te teeme cabu me cire luungep-malepi.”

17 Yeesu lui padare acnenutige Galilaya me, tabe gije abacitige mene jananename egä, “Tata-trongärineye weeme niiya mule cabu ca, inge Acejiyame te mameta gyene biname bine waadena.”

Yeesu Poto Cibubade Biname bine Ala Tesoglicmige

(Mareko 1:16-20; Luuka 5:1-11)

¹⁸ Yeesu liba ädige Galilaya sawa ligi ta, tabe jääpäniige nanigane wäsi bine, Simona (lui ne einenisi Peteru ca) piyepu teeme igane Andrea. Teepi net bine yisabäjemäsi sawa bora me, ingle teepi cibubade biname ge.

¹⁹ Yeesu teebibine jaajige egä, “Siclege cane cama otnime cäme abiberäja bägrä lenajame. Weene niinäce lipu cibi bine toomläjenanemumeye, page cane weebibine ibiberäjinine biname bine cäme bau me pepu waadename.”

²⁰ Piba taatu teepi teeme net bine ebmalemäsi Yeesu cama yepä otnime.

²¹ Puma cita ca cerämu tabe ädige, cuta nu-uja nanigane wäsi bine jääpäniige, Yakobu naabi Yoane Jebedayo me bägrä. Teepi teeme poo cabu jage teeme babe Jebedayo cama, net bine emacetnäjemäsi. Yeesu Yakobu Yoane naabibine ala taasoglicige teta cama otnime.

²² Teepi piba taatu teeme babe ne ebmaläsi poo cabu, Yeesu cama aacliche.

Yeesu Biname bine Ebiberäjimige, Mene Jejananemige, Pita cabu ca Miiji Jewenanemige

(Luuka 6:17-19)

²³ Yeesu Galilaya probins cabu iyeta poto ta waatnetnäjuge. Tabe biname bine yaabiberäjimuge teeme abasecretna mete cabu ta, Miiji Mene jaajananemuge, egä Acejiyame te biname bine pagege waadena, piyepu cuta tabe

biname bine maramara pita cabu ca miiji me jaawenanemuge.

²⁴ Yeesu ne idre jecenanisi iyeta poto ta Suriya gawe cabu. Pipu pi teeme bau me biname bine sewadäjemisi, lui cina cewe loocananinusi maramara pita coo mäpu name pi, naace niiyarage cable teeme trupa cabu, oonina pita piyepu tääpe nuuja poto budre. Yeesu iyeta teebibine miiji me jewanenemige.

²⁵ Bucurage biname cina Yeesu ne ingwe sicwisi Galilaya gawe cabu ca, Ten Modamoda Cewe gawe cabu ca, Yerusalema ca, Yuudea gawe cabu ca piyepu Yoridana baduge me bimu acita gome ca.

5

Ngenecu Miiji Laati Bemi?

(Luuka 6:20-23)

¹ Yeesu biname tomi bine liba jepänimige, tabe piba jegelige podo cabu me, puga adnatige. Teeme abiberäja bägrä cina jewaclomtisi teebine,

² siige tabe gije jecitige teebibine abiberäjame egä,

³ “Ngenecu miiji eei gemi,

laati bemi owecumete seemo ireclota ngaleb-ora;

Acejiyame te teebibine yaawadimuge.

⁴ Ngenecu miiji eei gemi,

laatibi ele yaangenetnemuge;

Acejiyame te teebibine owe yääswemuge.

⁵ Ngenecu miiji eei gemi,

laati bemi Acejiyame taatu cabu me ire;

teepi jääpänimusi Acejiyame ngena tääpume ituge iicana.

⁶ Ngenecu miiji eei gemi,
 laati bemi baborage singi wawename Acejiyame me singi;
 teeme peei singi te toraca me läbituge.

⁷ Ngenecu miiji eei gemi,
 laatibi poto biname bine owecu jaawenimusi;
 teepi cuta owecu ne jääpänusi teeme täápume.

⁸ Ngenecu miiji eei gemi,
 laati bemi yepä taatu ngene atwana cama;
 teepi Acejiyame ne jääpänusi.

⁹ Ngenecu miiji eei gemi,
 laati bemi poode wawenetnäja biname;
 teebibine Acejiyame me bägräwale ca birige aina.

¹⁰ Ngenecu miiji eei gemi,
 biname cina lui bine sabe jaawenanemusi,
 ingle naace popi teepi Acejiyame me singi ne
 jaawenusi;

Acejiyame te teebibine yaawadimuge.

¹¹ Weene ngenecu miiji gemi, biname cina liba
 niiya mene jüicemusi weeme poto cidi me, sabe
 jiwenininusi piyepu walya jicamininusi cämiji pi.

¹² Weene miiji baborage ngenecu miiji piyepu
 gege, ingle weene cabucewe je baborage daremu
 ne cire jepänepeye. Acejiyame me mename bi-
 name lui cina weeme niinäce gaabe itu secluji,
 teebibine cuta pepu ituge sabe wawena.”

*Yeesu me Binamewale Epu Pana Gemi
 Caapereniije coo Apaclyera Liiyepu
 (Mareko 9:50; Luuka 14:34-35)*

¹³ “Weene caapereniije pana gemi gawecewe
 biname bime täápume. Caapereniije me kaake-
 sea pisi nyene, yepä teeme mite te liba lapiruge,

weene ingwe ca äblicäco caapereniye ne cuta mite me wawena. Mite cäco caapereniye nuuja miiji lica gyene, peei name pi gaabe cabu yaajarusi, biname cina siige ernge ca jääbrecäjusi.

¹⁴ Weene apaclyera pana gemi gawecewe biname bime täapume. Babo cewe te podo papa cabu äblicäco ämlitäneji lenajame.

¹⁵ Biname te liba lampa ne jaabotuge, tabe diiba ca lica yaacwabuge, yepä cabu me yaatecwantuge, siige puma cita ca biname bine saapaclyäremuge mete ngalebora.

¹⁶ Weene pepu cuta biname bine yaapaclyäremuye, egä teepi liba weeme miijimiji mule bine jääpänanemusi, siige piba eso yäacärusi weeme Babe ne, cabucewe je lui te enajenige.”

Yeesu me Abiberäja Mene Cotre poto cidi me

¹⁷ “Weene gone apu angi, egä cane itu tädujine Moose me Cotre mene bine piyepu Acejiyame me mename biname bime abiberäja mene bine sabe wawename. Eewe, cane tädujine peei mene bine toraca me wawename.

¹⁸ Cane toraca jijenininine, egä cabucewe piyepu gawecewe liba taatu aanajenige, licarage nuuja leta ne coo matikolä maaku ne cirege äyebingta Cotre mene cabu ca, ngälu lui mule poto cidi me jiicenemige, cirege äbita.

¹⁹ Pipu pi laati te liba jaatropangtuge yepä cotre ne, ngänu gyene matikolä cotre, piyepu biname bine yaabiberäjimuge teepi peei yepä mule wawename, tabe matikäli gyene Acejiyame te lui biname bine yaawadimuge. Yepä laati te cotre bine yäacwetnimuge piyepu biname bine

yaabiberäjimuge teepi peei yepä mule wawename, tabe baborage gyene Acejiyame te lui biname bine yaawadimuge.

²⁰ Cane toraca mene jijenininine: weeme conocäco mule cina liba lica itucärenenemisi Parisea sigu biname piyepu cotre abiberäja biname bime conocäco mule bine, siige Acejiyame te piba weebibine lica iwadininuge.”

Yeesu me Abiberäja Mene Claabe Äbita poto cidi me

²¹ “Weene ituge ätecija, egä mime saarewale bine sasa jajeji gemi egä, ‘Gone nuuja biname ne budre me yaagluye. Laati te liba yaagluge biname ne budre me, teebine cirege ablawa.’

²² Yepä cane te jijenininine weebibine, egä laati te liba claabe läbituge nuuja ätrunga biname täápume, teebine miiji birige ablawa. Co laati te liba teebine jaajuge egä, ‘Maane papa biname gäte,’ siige pui biname ne miiji yaacanusu mutre biname cina ablawame. Co piyepu laati te liba nuuja ätrunga biname ne jaajuge egä, ‘Maane Acejiyame umle cäco biname gäte,’ tabe epu niyarage gyene, egä tabe miiji uliobo puupu cabu me otni.

²³ Peei name pi maane liba yaacanutu owecu gwidape ne Acejiyame me mete cabu iiwäreja dade cabu acitame, siige maane puma ngene jwaatwute egä, ‘Nuuja ätrunga biname te claabe gyene cäme täápume,’

²⁴ maane owecu gwidape ne ebmalepi iiwäreja dade opo gaabe, ädepi poode wawename mäáme biname cama, piba tacnenutepi owecu gwidape Acejiyame ne ceerame.

²⁵ Laati te liba naaitnäjuge, siige singi birige ablaweja puupu cabu me acaname, maane gaabegabe teebine watawata poode me jaawenute, weene liba cäro camu ge ablaweja puupu cabu me atyaramta. Maane liba poode wawena cäco, cije tabe ablaweja biname me ime cabu naacituge, siige tabe te teeme ätityera biname bine jaajemuge meebine acaname krokeciie me te cabu acitame.

²⁶ Cane toraca mene naajenine: maane lica tasatute, ngälu iyeta daremu yaapirute.”

Yeesu me Abiberäja Mene Magebi piyepu Ngulebägrä Ero poto cidi me

²⁷ “Weebine ituge abiberäja egä, ‘Sargi ero mule gone.’

²⁸ Yepä cane toraca jijenininine, egä laati te magebi ne coo ngulebägrä ne singisingi jwääpänuge ten cama ero mule wawename, tabe teeme ngenecu bora uja ero jwaawenuge.

²⁹ Määme camu poto irecu te liba naawenuge singi ädrime maane niiya mule wawename, maane miiji watatarage määme peei ngene atwana ne äyebingta, epu pana irecu ne lipu juungyatute, siige yaajarute. Niiya gyene maane yepä piicwa ne apesera, yepä cerämu niiya gyene maane iyeta piicwa cama uliobo puupu cabu me otni.

³⁰ Määme camu poto ime te liba naawenuge maane singi ädrime niiya mule wawename, maane miiji pui ngene atwana ne watatarage äyebingta, epu pana ime ne lipu jooptute, yaajarute määme bau ca. Niiya gyene maane yepä piicwa ne apesera, yepä cerämu niiya gyene

maane iyeta piicwa cama uliobo puupu cabu me otni.”

Yeesu me Abiberäja Mene Coga Ägyi poto cidi me (Matayo 19:9; Mareko 10:11-12; Luuka 16:18)

³¹ “Biname bine cuta ituge abiberäja egä, ‘Rooriye te liba singi teeme coga ne ägyime, tabe miiji peba ne oogära ägyi poto cidi me, siige pui peba cama jwäätyepuge teeme coga ne.’

³² Yepä cane te jijenininine: lui rooriye te liba teeme coga ne jwäägyuge poto ingle name pi yepä lica sargi ero mule name pi, siige tabe tee-bine jwaawenuge ero wawename, tabe liba nuuja rooriye ne yaacatuge. Cuta nuuja rooriye lui te teebine waacatuge, tabe ero jwaawenuge.”

Yeesu Ngena Ebiberäjimige Mene Atropengta poto cidi me

³³ “Weene cuta ituge ätecija, egä mime saarewale bine sasa jajeji gemi egä, ‘Maane gone mäame mene atropengta, yepä jwenepi maane Acejiyame me ngii cabu ngena ituge jaji wawename.’

³⁴ Yepä cane te jijenininine weebibine, egä weene liba mene iicema je, weene gone nuuja me ngii cama iicana pui mene ne atropengta cäco me wawename. Weene gone cabucewe me ngii cama iicana, ingle Acejiyame me lenaja puupu gyene.

³⁵ Cuta gone gawecewe me ngii cama iicana, ingle teeme ernge acita gawe gyene; cuta piiyepu Yerusalema me ngii cama gone iicana, ingle babo mope biname me cewe gyene.

³⁶ Mäame mope me ngii cama cuta gone jüicute, ingle maane äblicäco gäte yepä matikäli edingäli ne bulubulu me coo cäsäcäsä me wawena.

³⁷ Weene gone nuuja mene jiicuye, yepä ‘yoo’ taatu jiicuye, weene liba singi ngena wawename, cuta ‘lica’ taatu jiicuye, weene liba singi lica. Nuuja mene cerämu weene liba jiicuye, pei lui Sattani me bau ca gyene.”

Yeesu me Abiberäja Mene Daremu Wawena poto cidi me
(Luuka 6:29-30)

³⁸ “Weebibine ituge abiberäja egä, ‘Biname te liba nuuja biname me irecu ne sabe jaawenuge, pui biname ne cuta miiji daremu awecnista teeme irecu ne sabe wawename. Piiyepu biname te liba nuuja biname me giricu jääglectnutuge, pui biname ne cuta miiji daremu awecnista teeme giricu ne äglectnutame.’

³⁹ Yepä cane te jijenininine weebibine, egä nuuja biname me niya mule gone daremu wawena. Biname te liba camu poto lakace cabu noororuge, maane latatrongtute tabe meebine säwäci poto lakace cabu cuta oororame.

⁴⁰ Piiyepu biname te liba naacanuge ablaweja puupu cabu me, ingle tabe singi läbituge mäame soto täapume, maane miiji cuta mäame acwaba gwidape yäacärute.

⁴¹ Piiyepu biname te liba näadretnicuge maane teeme gwidape bine waadename yepä kilomiita pana padare me, maane neeneni kilomiita pana padare me ewademepi.

⁴² Biname te liba ngena täapume näätinäruge, maane miiji ecärepä. Coö tabe liba singi mäame gwidape watawata acatame, gone läbwäricute.”

Yeesu me Abiberäja Mene Cubuyame poto cidi me

(Luuka 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Weebibine ituge abiberäja egä, ‘Weene weeme biname bime täápume singi inajininuge, yepä lui cina weebibine jimugitninusì, weene cuta teebibine jäämugetnemuye.’

⁴⁴ Yepä cane te jijenininine weebibine, egä lui cina weebibine jimugitninusì, weene teeme täápume singi inajipi, piyepu lui cina sabe jiwenininusi, weene teeme täápume irecu ätumutipeye,

⁴⁵ weene piba päbitipeye weeme Babe me bägräwale me, cabucewe je lui te enajenige. Tabe yepärage bimu ne jaawenuge acitame niiya biname bime täápume coo miiji biname bime täápume. Tabe cuta ngupe sääcärimuge, lui cina conocäco mule jaawenimusì cuta lui cina conocono mule jaawenimusì.

⁴⁶ Weene gone Acejiyame bau ca miiji daremu ne awagrija, weene liba eei biname bime taatu cabu me singi, lui cina weeme täápume singi. Niiyarage täks rarekaake uutecrena biname cina cuta pepu jaawenusì.

⁴⁷ Piiyepu weene liba weeme binamewale bine taatu jaawablimuye, weene peei lui nuuja mara gwidape ne lica jaawenuye. Acejiyame umle cäco biname cina cuta pepu jaawenusì.

⁴⁸ Weene miiji epucäco lenaja, weeme Babe te lipu cabucewe je epucäco gyene.”

6

Yeesu me Abiberäja Mene Ceera poto cidi me

¹ “Weene miiji cängena ire, egä weene gone miijimiji mule bine wawenetnäja biname bime sobe cabu naace täápume teepi päpäname. Weene liba apu läbitininuye, weene nuuja daremu ne lica cirege päpäna weeme Babe bau ca, cabucewe je lui te enajenige.

² Pipu pi maane liba owecumete biname bine yääcäranemute gwidape, gone cabucabu yääcäranemute, walya biname cina lipu läbitaninusi abasecretna mete cabu ta piyepu gaabe cabu ta. Teepi apu naace name pi läbitininusi egä biname cina teebibine awepyeräjame. Cane toraca mene jijenininine, egä teepi lui awepyeräja ne jepänenisi biname bime bau ca, teeme daremu gyene. Teepi nuuja daremu ne Acejiyame bau ca lica cirege päpäna.

³ Yepä maane liba ngena owecumete biname bine yääcäranemute, ogä jewenemepi epu, camu poto ime te liba ngena jaawenuge, säwäci poto ime te umle cäco.

⁴ Piba biname cina umle lica birige määme miijirage mule. Yepä määme Babe lui te iyeta gwidape täápume umle, tabe meebine miiji daremu cire nääcärepi.”

Yeesu me Abiberäja Mene Ireçu Ätumuta poto cidi me

(Luuka 11:2-4)

⁵ “Weene liba ireçu lätumutinuye, weene gone läbitininuye walya biname bime pana. Teepi liba ireçu lätumutinusi, teepi singi birige aclajutame abasecretna mete cabu coo piyepu gaabe cube cabu, ingle teepi singi biname cina päpäname. Cane toraca mene jijenininine weebibine, egä

teepi lui awepyeräja ne jepänenisi biname bime bau ca, teeme daremu gyene. Teepi nuuja daremu ne Acejiyame bau ca lica cirege päpäna.

⁶ Yepä maane liba irecu lätumutute, maane miiji mete bora me abacitepi, grana sermepi, siige piba irecu ätumutepi mäame Babe bau me, lui te päpäna cäco gyene. Maane ngena ne ogä jaawenute, mäame Babe te nääpänuge, siige daremu nääcäruge.

⁷ Weene liba irecu lätumutinuye, weene gone bucurage papapapa mene iicema Acejiyame umle cäco biname liiyepu, lui cina apu jaangemuge egä, 'Acejiyame te nitecijinininige, ingle mime irecu ätumuta lui lecarage gyene.'

⁸ Weene teeme pana gone läbitininuye, ingle weene liba yäätinäruye, tabe weeme Babe te uja umle bäbitige, weene singi ngena tääpu memi.

⁹ Weene apu irecu ätumutipeye:

Cime Babe cabucewe je,
mäame miijirage ngii ne opo gaabe me naacitesi.

¹⁰ Maane te biname bine ewademepi.

Mäame singi ne gawecewe cabu jaawenesi,
cabucewe je lipu jewenenisi.

¹¹ Page nicäranini cime bimu gaabegabe deedei.

¹² Maane gone cime niiya mule bine yaawadimute,
cine lipu lica yaawadimusi biname cina lui niiya mule niwenininusi cibibine.

¹³ Maane gone cibibine niwadininute mäpurage apicetnära cabu me,
yepä niwärimtipi niiya te oomlana wälu pi.

14 Weene liba weemeweme niiya mule bine lica yaawadimuye, piba weeme Babe te cabucewe je weeme niiya mule bine lica yaawadimuge.

15 Yepä weene liba weemeweme niiya mule bine yaawadimuye, piba cuta weeme Babe cabucewe je weeme niiya mule bine yaawadimuge.”

Yeesu me Abiberäja Deedei cäco Lenaja poto cidi me

16 “Weene liba Acejiyame ne awejena name pi deedei cäco inajininuge, weene gone owecumete opo inajininuge walya biname cina liiyepu. Teepi naace name pi owecumete opo yaacrajuge, ingle teepi singi biname cina päpäname, egä teepi deedei cäco icrajinige Acejiyame ne awejename. Cane toraca mene jijenininine, egä teepi lui awepyeräja ne jääpänusi biname bime bau ca, peei lui teeme daremu birige. Teeme nuuja daremu lica cirege.

17 Yepä maane liba deedei cäco naanajuge ingle Acejiyame ne awejena name pi, miiji maane opo läcisäjute, mope oil ca laganute.

18 Pipu pi nuuja te umle lica birige, egä maane deedei cäco naanajuge, yepä mäame Babe, lui te päpäna cäco gyene, tabe taatu umle birige. Tabe te daremu cire näcärepi, ingle tabe umle gyene, maane ogä ngena ne jaawenute.”

Gone Gwidape bine Yaatomlicmuye Ai Gawecewe cabu

(Luuka 12:33-34)

19 “Weene gone miijimiji gwidape bine yaatomlicmuye weeme täapume ai gawecewe cabu, potäte cina luma gwidape bine sabe jaawenimusi, liiya

te luma joomlemuge, cuta piiyepu eromaame cina liiyeme saacluge ero me.

²⁰ Yepä weene jebenemepeye miijimiji mule bine. Peei lui epu pana gyene, egä weene miijimiji gwidape bine yaatomlicmuye weeme täápume cabucewe je, potäte cina luma sabe lica jaawenimusi, coo liiya te lica joomlemuge coo piiyepu eromaame cina äblicäco äbäcna ero me.

²¹ Määme miijimiji gwidape cina luma, määme ngenecu te cuta puma.”

Irecu Lui Tääpe me Lampa Gegi

(Luuka 11:34-36)

²² “Irecu lui tääpe täápume lampa gegi. Määme irecu cina liba miiji birige, määme tääpe te iyeta apaclyera taatu birige.

²³ Yepä määme irecu cina liba niiya birige, määme tääpe te cuta krokeciye cabu yaanajuge. Siige määme cabu lui apaclyera liba krokeciye birige, piba määme krokeciye lipu baborage gyene.”

Yeesu me Umle Mene Acejiyame piiyepu Rarekaake poto cidi me

(Luuka 16:13, 12:22-31)

²⁴ “Biname te äblicäco neeneni modamoda biname bine acenena. Tabe nuuja ne jäägyuge, nuuja täápume singi läbituge. Tabe nuuja ne opo gaabe me yaacituge, nuuja ne kaake ca sääcelyäruge. Peei name pi weene äblicäco gemi neeneni bine acenena, Acejiyame ne piiyepu rarekaake ne.

²⁵ Cane peei name pi jijenininine, egä weene ngenecu gone, egä weene ngena jaarwuye, ngena yaanuye, coo piiyepu weene ngena lasigrärinuye.

Egäsu ireclota lui baborage gyene, deedei piyepu niye papa gemi; piyepu tääpe lui baborage gyene, cäbletääpe lui papa gemi.

²⁶ Jepänemeye, cabu je lui ele cina uujanani-isi, teepi gije lica yäätemudi, lica yäärucnimusi, deedei cumä lica yaacranimusi, yepä weeme Babe cabucewe je tabe te teebibine cängena ire jetwenenemige. Egäsu weene modamoda gemi, ele lui papa gemi.

²⁷ Weene nää miiji gemi weeme ireclota bine ngenecu mäpu ca lecaleca me wawename?

²⁸ Piiyepu weene ngena name pi ngenecu mäpu cäbletääpe poto cidi me? Weene jepänemeye baace popo cina lipu uuteninisi. Teepi kaakesea lica jaawenimusi, cuta asigrera gwidape bine lica yaaterutäjimusi.

²⁹ Yepä cane weebibine jijenininine, egä ngänu gyene, mope biname Solomona puu miijirage cäbletääpe ca abasogäruji, yepä tabe epu miiji opo lica äbituji ai baace popo bime yepä te liiyepu.

³⁰ Acejiyame te liba apu yaabasogärimuge baace bine, page lui cina ireclota gemi, ciyeciye siige uliobo cabu me yiisabimusi, egäsu tabe cuta weebibine isigreräjjininuge cäbletääpe ca. Weeme ätrunga lipu matimati gemi!

³¹ Weene miiji mäpu ngene atwanena bine abmaläcemame deedei, niye piyepu cäbletääpe poto cidi me.

³² Acejiyame umle cäco biname teepi te jäärngemusi ai gwidape bine, yepä weeme Babe cabucewe je tabe uja umle gyene, egä ai weeme singi gwidape gemi.

³³ Pätä weene miiji niinäce äbitipeye Acejiyame

te weebibine waadename piyepu weene wawename, tabe ngena täápume singi, siige Acejiyame te piba icärininuge iyeta weeme singi gwidape.

³⁴ Pipu pi weene ciyeciye täápume ngenecu mäpu gone; ciyeciye me mäpu lui teeme yene. Ai bimu me mäpu ibibi gyene ai bimu täápume.”

7

Yeesu me Abiberäja Mene Biname bine Atrana poto cidi me

(Luuka 6:37-38, 41-42)

¹ “Weene gone biname bine jaatranimuye, piba weebibine lica cirege atrana.

² Ingle naace popi weene lipu teebibine jaatranimuye, weebibine cuta pepu cirege atrana. Weene luma ngine yaatonäremuye biname bine, weebibine cuta puma ngine birige atonera.

³ Peei name pi gone mäáme nuuja ätrunga biname me irecu cabu pläpu ne ire jaatwanute, maane liba uli pargi ne lica jääpänuute mäáme irecu cabu.

⁴ Baborage uli pargi liba pisi nyene mäáme irecu cabu, maane miiji lica gäte mäáme biname ne jaji egä, ‘Cane mäáme irecu cabu ca pläpu ne jaatcatene.’

⁵ Maane walya biname gäte! Maane miiji ninäce uli pargi ne mäáme irecu cabu ca acata, piba maane cängenarage jepänenite mäáme biname me irecu cabu ca pläpu ne acatame.

⁶ Lui gwidape ne mara me ituge wawena Acejiyame täápume, weene drego bine gone yäacärimuye, teepi cije tatatrongärininusi weeme bau me, tuusasemalininusi. Piyepu cuta weeme

kusa bine gone yisabimuye blome bime bau me, teepi cije jääbrecäjemusii.”

*Weene Itinäreye, Jirngeye, Eyäjeye
(Luuka 11:9-13)*

⁷ “Itinäreye, piba pagege weebibine ceera: jirng-eye, weene piba pagege päpäna; eyäjeye, piba pagege weeme täapume iitnana.

⁸ Iyeta lui cina yäätinärusi, teebibine yääcärimusi; lui cina jäärngusi, teepi jääpänsusi; lui cina yääyäjusi, teeme täapume jiitnusi.

⁹ Bägrä te liba yäätinäruge teeme babe ne deedei täapume, tabe kula lica yääcäruge.

¹⁰ Coo tabe bägrä te liba cibi täapume yäätinäruge, tabe niyarage cobyame lica yääcäruge.

¹¹ Weene puu niya biname gemi, yepä weene umle gemi miijimiji gwidape weeme bägrä bine ceera. Egäsu nata weeme Babe lui cabucewe je enajenige, tabe cuta piba yääcäranemuge miijimiji gwidape, lui cina teebine yäätinärusi.

¹² Weene singi biname cina ngena wawename weeme täapume, weene miiji pepu wawena teeme täapume. Ai abiberäja lui Moose me Cotre cabu pisi nyene piyepu Acejiyame me mename biname cina apu ebiberäjimujisi.”

*Lui Gaabe te Ädenige Iyeteta Ireclota cabu me
(Luuka 13:24)*

¹³ “Weene susurage grana cabu me ebäcneye, in-
gle lui grana gyene uliobo puupu cabu me, daamle
gyene pui grana, piyepu lui gaabe te ädenige pui
grana cabu me plowa gyene, siige bucurage cina
piyeme otneninisi.

14 Yepä lui grana gyene iyeteta ireclota puupu cabu me, susu gyene pui grana, piyepu lui gaabe te piyeme ädenige mäpu gyene, siige nesae taatu cina pui gaabe ne jepānanenisi.”

Yeesu me Abiberäja Mene Uli piyepu Teeme Kuu poto cidi me

(Luuka 6:43-44)

15 “Weene ireire inajipi walya mename biname bime tääpume. Teepi weeme bau me saacluge maamoi bime opo pana, yepä teepi teeme ngenecu bora agliyame wulp pana birige.

16 Weene lipu uli ne opo yaawatnuye teeme kuu cabu ca, weene cuta teebibine pepu opo yaawatnimuye teeme mule cabu ca. Pägepäge seeasea cina waina kuu lica yäayemuge, cuta gargale cina lica piigi kuu yäayemuge.

17 Miijirage uli lui miijimiji kuu yäayuge; niyirage uli lui niyaniya kuu yäayuge.

18 Miijirage uli te äblicäco niyarage kuu äyi; niyarage uli te äblicäco miijirage kuu äyi.

19 Iyeta uli lui cina niyaniya kuu yäayemuge, yaargawimusi, uliobo cabu yiisabimusi.

20 Yoo, weene walya mename biname bine cuta teeme mule cabu ca opo yaawatnimuye.”

Mene Atrana Bimu poto cidi me

(Luuka 13:25-27)

21 “Iyeta lui cina najananusi egä, ‘Yageyame, Yageyame,’ teepi iyeteta ireclota ne lica cirege päpäna Acejiyame cama cabucewe je, yepä eei taatu cina cirege päpäna, lui cina jaawenimusi cäme Babe cabucewe je ngena tääpume singi.

22 Atrana bimu liba cirege, piba bucurage cina cire najanepesi egä, 'Yageyame, Yageyame, cine nata mäame ngii cabu Acejiyame me tagepogogo mene jaajananemusi, cuta mäame ngii cabu niyaniya cable bine yääyecräjemusi piyepu bucurage ciitaca mule bine jaawenanemusi.'

23 Puma cita ca cane pui biname bine cire jaajemepene egä, 'Cane umle cäco gäne weene. Weene niiya mule biname gemi, äyebhengäjineye cäme bau ca.' "

*Yeesu me Abiberäja Mene Neeneni Mete Raranga
Biname poto cidi me*

(Luuka 6:47-49)

24 "Iyeta biname lui cina yäatecijemuge cäme ai mene, siige pui mene ibi jaawenimusi, teepi umle biname pana birige, lui te mete ne kula papa cabu erangige.

25 Tabe lui mete ne erangige, siige ngupe te piba secirige, igi cama tädige, cuta babo buuwe te tipwäjige, yepä mete te lica itramige, ingle kula papa cabu jage.

26 Iyeta biname lui cina yäatecijemuge cäme ai mene, yepä pui mene ibi lica jaawenimusi, teepi buduma biname pana birige, lui te mete ne koriyo papa cabu je erangige.

27 Ngupe te secirige, igi cama tädige, babo buuwe te tipwäjige, siige pui mete te iyeta peega ecirige."

28 Yeesu liba teeme ai mene iicema epirige, biname cina mutäcäco ge teeme abiberäja mene name pi,

29 ingle teeme abiberäja mene epu lica ge cotre abiberäja biname bime liiyepu. Pätä tabe epu

ebiberäjimige, lui biname me conocäco pisi nyene biname bine jajime teepi ngena wawename.

8

Yeesu Lepera Pita Biname ne Miiji me Jewenige (Mareko 1:40-45; Luuka 5:12-16)

¹ Yeesu liba täinige podo cabu ca, bucurage biname cina teebine ingwe sicwisi.

² Piba yepä lepera pita biname te tädige teeme bau me, kokorare ca ääpednutige teeme opo gaabe je, jejige egä, “Babo biname, maane liba singi gäte, maane miiji gäte cebine pita cäco me wawena.”

³ Yeesu ime uutige teeme bau me, joomlige, jejige egä, “Yoo, cane singi gäne. Maane pita cäco äbiti!” Piba taatu tabe miiji me äbitige teeme lepera pita cabu ca.

⁴ Yeesu puma cita ca teebine jejige egä, “Maane näätecijege, gone nuuja biname bine umle jaawenimute, cane lipu meebine miiji naawenine. Yepä maane conocäco ädi iiwäreja biname bau me, tabe te määme tääpe pa naawatnäjepi. Moose lui owecu gwidape jiiucuji Acejiyame ne iiwärejame, maane piba pui ecärepi teebine tabe iiwärejame. Biname cina piba umle pa läbitipesi, egä maane miiji gäte.”

Yeesu Cubu Mope Biname me Kaakesea Bägrä ne Miiji me Jewenige (Luuka 7:1-10)

⁵ Yeesu liba abacitige Kaprenauma cewe me, cubu mope biname, lui te Israela biname lica ge, piba tädige teeme bau me, itemlige teebine ätityerame.

⁶ Tabe Yeesu ne apu jejige egä, “Babo biname, căme kaakesea băgră te ätwitäneji enajenige mete cabu. Tabe pita name pi naabe cewe oocaninige, äblicăco ge arpinenta.”

⁷ Yeesu jejige egä “Cane tädenine teebine miiji wawename.”

⁸ Yepä tabe pui cubu mope biname te jejige egä, “Oo babo biname, cane nuuja miiji lica găne! Căme mete me gone tädute. Maane yepä mene taatu jiicepi căme kaakesea băgră te miiji äbitame.

⁹ Căme cuta piti nemi niinăce gaabe biname pi iyepu ingwe gaabe biname. Cane liba căme ingwe gaabe biname ne jaajune egä, ‘Ădi,’ tabe lăduge. Nuuja ne liba jaajune egä, ‘Tădi,’ tabe täduge. Cuta pi iyepu cane liba căme kaakesea băgră ne jaajune ngena wawename, tabe jaawenuge.”

¹⁰ Yeesu liba teeme mene jitecijige, tabe mutăcăco äbitige, siige teeme ingwe äcwiyame biname bine jejemige egä, “Toraca gyene, cane nuuja Israela biname ne apu ätrunga cama lica ituge păpăna.

¹¹ Cane weebibine jijenininine: bucurage cina cire saaclepi bimu acita gome ca pi iyepu bimu äpula gome ca, siige cire ladnatărepi Abrahamo, Isacako, Yakobu cama cabucewe je Acejiyame me soriyomu cabu.

¹² Yepä lui cina miiji cirege pui soriyomu cabu äbăcna, teebibine cire yiisabemepesi krokeciye cabu me. Teepi puma ele cire yaangenetnemepi, giricu cire yaatebecmepesi.”

¹³ Siige puma cita ca Yeesu pui cubu mope biname ne jejige egä, “Ăte, acnenuti mete me.

Maane ngena ne jitrungenite, peei te läbitege.” Siige teeme kaakesea bägrä te puirage padare cabu miiji äbitige.

Yeesu Bucurage Biname bine Miiji me Jewenimige

(Mareko 1:29-34; Luuka 4:38-41)

¹⁴ Yeesu ädige, Peteru me mete me abacitige. Tabe teeme gite ne puma jopänige gebale cama ätwitäneji.

¹⁵ Yeesu teebine ime gome jwoomlige, siige gebale te obmalige. Tabe puma cita ca arpinantige, Yeesu ne mogobi jewenige.

¹⁶ Liba mämleteca ge, piba biname cina bucurage biname bine sewadanemisi Yeesu bau me, lui bime trupa cabu niyaniya cable puga ge. Yeesu iyeta cable bine mene ca iyecräjemige pi-iyepu iyeta pita biname bine miiji me jewenanimige.

¹⁷ Tabe ai ne naace popi jewenige mename biname Isaya me mene te toraca me äbitame egä, “Taba cime pita bine teeme cabu icranige, taba cime tääpe mäpu bine ewadimige.”

Mene Yeesu ne Ingwe Äcwi poto cidi me

(Luuka 9:57-62)

¹⁸ Yeesu liba bucurage biname bine jepänimige teebine awaclomta je, taba teeme abiberäja bägrä bine jejemige teepi sawa nuuja poto doro me uuraname.

¹⁹ Teepi ingwe yuurisi, niinäce yepä cotre abiberäja biname te tädige Yeesu bau me, jejige egä, “Abiberäja biname, ngänu gyene, maane liiyeme ädenite, cane mäame ingwe ädenine.”

20 Yeesu jejige egä, “Poks bime bora piti nemi lenaja täápume piyepu ele bime mete piti nemi, yepä cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, căme täápume puupu lica gyene căme mope acitame.”

21 Puma cita ca lui biname cina Yeesu ne jitrungisi, teeme yepä te jejige egä, “Babo biname, cane singi gäne meebine ingwe äcwime, yepä cane lipu gäne niinäce otni căme babe ne gape acitame?”

22 Yeesu jejige egä, “Laati bemi seemo ireclota cabu budre, teepi te teeme budre biname bine gape cabu me yaacranimusi. Maane cebine ingwe näcwi.”

*Yeesu Sawa cabu Buuwe ne Jiibige
(Mareko 4:35-41; Luuka 8:22-25)*

23 Yeesu poo cabu me acenutige, teeme abiberäja bägrä cina teta cama acetnärige.

24 Teepi liba eclige, baborage buuwe te tipwäjige sawa cabu, siige uule kuu cina poo ne itrugärisi. Yepä Yeesu ute ge.

25 Abiberäja bägrä cina eclige, teebine elotnantisi, jejisi egä, “Yageyame, nitityärini! Mine labumitninago!”

26 Yeesu jejemige egä, “Weene wälu ngeno memi? Weeme ätrunga matikolärage gyene.” Tabe abujängtige, kokre cama buuwe piyepu uule kuu bine mene jejemige, siige piba bulubulu mataru te enajige.

27 Abiberäja bägrä cina mutäcäco äbitininisi, jicisi egä, “Ai biname Laasi nyene? Buuwe piyepu uule cina teeme mene jitecijisi.”

*Yeesu Miiji Jaawenige Neeneni Biname bine Ni-
iya Cable cama*

(Mareko 5:1-20; Luuka 8:26-39)

²⁸ Yeesu sawa nuuja poto doro me yuurige, at-yaramtige Gadara gawe cabu me, siige neeneni rooriye cina tewacletnäjäsi teebine puma. Kula waja cabu lui gape gemi, teepi pui cabu ca tasatäsi. Teeme trupa ngalebora puga ge niyyarage cable. Teepi mage girigale ge, peei name pi nuuja bi-name te singi lica ge pui gaabe cabu otnime, teepi luma aanajenanige.

²⁹ Siige teepi liba Yeesu ne jepänäsi, ala abayäsi egä, “Acejiyame me Bägrä, maane singi ngena wawename cime tääpume? Maane watrangepca je tädite cibibine sabe wawename.”

³⁰ Seeji cudecewe padare puga ge baborage ngeerangerä blome tomi, deedei tääpume yuun-guretnäjimisi.

³¹ Puma cita ca cable cina Yeesu ne jejisi egä, “Maane liba singi gäte cibibine äyecrejame, ni-tyepini blome bime trupa cabu me.”

³² Yeesu jejemige egä, “Yoo, naaclege!” Siige teepi aabmalisi pui neeneni biname bine, eclige, blome bime trupa cabu me ebäcnisi. Iyeta blome tomi te podo cabu ca uuwamitnige gawe me, sawa cabu me uupletnärige, siige abumitnige.

³³ Blome ire atwi biname cina uucratnige, eclige babo cewe me. Puma teepi biname bine jebaitne-misi iyeta, ngena cina bäbitininisi niyya cable cama lui neeneni biname bime tääpume.

³⁴ Puma cita ca iyeta biname pui babo cewe cabu ca eclige Yeesu ne päpäname, siige liba jepänisi, jejisi teeme gawe ne abmalame.

9

*Yeesu Miiji me Jewenige Tääpe Nuuja poto Budre
Biname ne*

(Mareko 2:1-12; Luuka 5:17-26)

¹ Yeesu poo cabu acenutige, sawa ne yuurige, atyaramtige teeme cewe me.

² Biname cina waaku cabu secanisi tääpe nuuja poto budre biname ne. Yeesu liba jepänimige, egä teepi baborage ätrunga cama gemi, tabe pui pita biname ne jejige egä, “Cäme biname, wälu gone! Maane kälyä gäte mäame niiya mule cabu ca!”

³ Yeesu gome puga ge cotre abiberäja biname. Teepi teemämu jitransisi egä, “Ai biname te Acejiyame me ngii ne sabe jewenige, ingle tabe taatu gyene biname ne kälyä wawename teeme niiya mule cabu ca.”

⁴ Yepä Yeesu umle äbitige teeme ngene atwanena, siige tabe jejemige egä, “Weene ngeno memi niiya ngene atwanena cama?”

⁵ Lui gyene plowa iicana ai pita biname ne jajime egä, ‘Maane kälyä gäte mäame niiya mule cabu ca,’ coo ‘Arpinanti, abujängti, siige ädi.’

⁶ Yoo siige, cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane lui gwidape jewenenine, weene pui cabu ca opo nawatniniye, egä cäme conocäco pisi nyene biname ne kälyä wawename teeme niiya mule cabu ca.” Siige puma cita ca tabe pui tääpe nuuja poto budre biname ne jejige egä, “Arpinanti, abujängti, mäame waaku ne ecati, mete me ädi!”

⁷ Puma cita ca pita biname te arpinantige, mete me ädige.

⁸ Lui biname cina jepänisi, teepi cälu te jitemige, Acejiyame ne eso ecärisi, tabe biname bine lipu kokre ituge ceera.

*Yeesu Matayo ne Ala Tesoglicige
(Mareko 2:13-17; Luuka 5:27-32)*

⁹ Yeesu pui cewe ne sebmalige. Tabe liba ädige, tabe täks rarekaake uutecrena biname ngii Matayo ne jepänige. Tabe adnatäneji enajige teeme kaakesea mete cabu, siige Yeesu teebine jejige egä, “Tädi cane cama otnime.” Matayo abujängtige, teta cama ädige.

¹⁰ Ingwe ca Yeesu liba deedei äbitige Matayo me mete cabu, bucurage täks rarekaake uutecrena biname piiyepu cotre atropengäja biname teepi seclige deedei äbitame Yeesu piiyepu teeme abiberäja bägrä cama.

¹¹ Parisea sigu biname cina liba jepänisi Yeesu teta cama deedei äbita je, teepi teeme abiberäja bägrä bine jejemisi egä, “Weeme abiberäja biname te lipulipu deedei äbitenige täks rarekaake uutecrena biname piiyepu cotre atropengäja biname cama?”

¹² Yeesu jitecijemige, jejemige egä, “Lui biname cina miiji birige, teepi dokta täápume singi lica, yepä lui cina pita cama birige, teepi singi dokta täápume.

¹³ Weene miiji umle äbitineye, ai mene ngena täápume myene egä, ‘Cane singi lica gäne biname cina cebine iiwärejame, yepä cane singi gäne teepi nuuja biname bine owecu wawenecame.’ Cane

lica tädujine ala asoglecame lui cina apu jaangemuge, egä teepi conocäco biname gemi, yepä cane conocono biname bine ala asoglecame tädujine.”

*Ätemleja Deedei Ärwäja cäco Lenaja poto cidi me
(Mareko 2:18-20; Luuka 5:33-35)*

¹⁴ Yoane niiye ca äciseja biname me abiberäja bägrä cina seclige Yeesu bau me, itemlisi egä, “Ai lipu gyene, egä cine piyepu Parisea sigu biname jäje deedei ärwäja cäco ninajinuge Acejiyame ne awejename, yepä mäame abiberäja bägrä cina umle cäco gemi pipu äbita?”

¹⁵ Yeesu jejemige egä, “Atejäclmuta soriyomu ne liba yaaclitusi, biname cina owecumete opo lica birige, mamye rooriye te liba teta cama pisi nyene. Yepä, padare te cire tädepi liba mamye rooriye ne cire yaacatepesi, teepi piba cire yaacrajemepi deedei ärwäja cäco.”

*Ngene ca Agli Mene Kirece piyepu Sasa Mule
Aweceja poto cidi me
(Mareko 2:21-22; Luuka 5:36-39)*

¹⁶ “Nuuja te kirece äciseja cäco cäbletääpe pläsu ne sasa cäbletääpe bora cabu lica yääswäruge. Tabe liba pepu jaawenuge, siige cäbletääpe ne liba jääcisäjuge, pui kirece cäbletääpe pläsu te lalacolumuge, siige sasa cäbletääpe ne jääsegläruge. Puma cita ca kirece pläsu te läwälutuge sasa cäbletääpe cabu ca, siige bora te babo läbituge.

¹⁷ Piiyepu nuuja te kirece waina niiye ne lica yaapaduruge gouti tääpe ca wawenäneji sasa ängära gwidape cabu. Tabe liba yaapaduruge, kirece waina niiye te pui sasa ängära gwidape ne yääpluge, ingle tuutnecuge. Siige waina niiye te

lapaduruge gawe me piyepu ängära gwidape te sabe läbituge. Kirece waina niye ne miiji kirece gwidape cabu ängära, piba teepi ibibi laanajuge.”

Babo Biname me Ngulebägrä piyepu Pita cama Magebi

(Mareko 5:21-43; Luuka 8:40-56)

¹⁸ Yeesu liba camu mene iicema cabu jage, piba yepä Israela babo biname te teeme bau me tädige. Tabe kokorare ca ääpednutige teeme opo gaabe, jejige egä, “Cäme ngulebägrä budre bäbitige page ai padare cabu. Maane tädi ime acitame teeme papa cabu, tabe piba budre cabu ca arpinantenige.”

¹⁹ Yeesu abujängtige, teebine ingwe icwige teeme abiberäja bägrä cama.

²⁰ Teepi liba eclige, Yeesu me kaake poto ca yepä magebi te piba toclige, lui twelb kämäge ngalebora uudi apira pita cama tonajenäjumi. Tabe Yeesu me cäbletääpe pepyämu ne joomlige ogä,

²¹ ingle tabe ngene jotwananige egä, “Cane liba Yeesu me cäbletääpe pepyämu taatu joomlenine, cäme ai pita te piba nabma-lenige cebine.”

²² Yoo siige, tabe liba joomlige, Yeesu piba tatatrongtige, teebine jopänige, jojige egä, “Bägrä, wälu gone! Määme ätrunga te meebine miiji bii naawenige.” Siige peeirage padare cabu magebi te miiji äbitige.

²³ Puma cita ca Yeesu liba pui babo biname me mete cabu me atyaramtige, lui me bägrä te budre äbitige, tabe jepänige, biname cina dobidobi bine jecnäjimisi piyepu papa me äbitininisi bägrä me budre name pi.

²⁴ Tabe jejemige egä, “Pääye, äyebengäjjineye ama cita ca. Bägrä te budre lica gwene, tabe ute gwene.” Teepi teebine ngange ecwänisi.

²⁵ Puma cita ca biname bine liba iyecräjemisi mete cabu ca, Yeesu piba abacitige bägrä me ute puupu cabu me, ime jwoomlige, siige bägrä budre cabu ca arpinantige.

²⁶ Teepi idre ecenanisi iyeta pui gawe cabu, egä Yeesu gena mule ne jewenige.

Yeesu Miiji Jaawenige Neeneni Ireacu Määsumäsu Biname bine

²⁷ Yeesu pui cewe ne sebmaliige. Tabe liba ädige, neeneni ireacu määsumäsu biname cina teebine ingwe icwäsi. Teepi ala abayäsi egä, “Daawida me kaakesaare, maane owecu cime tääpume!”

²⁸ Yeesu liba mete bora me abacitige, pui neeneni ireacu määsumäsu biname cina piba taacliche teeme bau me. Yeesu äätemlige egä, “Weene nää toraca nätrungeniye, egä cane miiji gäne weebibine ireacu miiji wawenime?” Teepi jejäsi egä, “Yoo, babo biname.”

²⁹ Puma cita ca Yeesu teeme ireacu papa cabu ime bine aacitige, jaajige egä, “Weeme ätrunga te ibibi läbitege.”

³⁰ Siige teeme ireacu cina aasatäsi. Puma cita ca Yeesu kokre cama mene jaajige egä, “Gone biname bine ai poto cidi me umle jaawenimuye.”

³¹ Yepä teepi mete ne sebmäläsi, aacliche, Yeesu ne idre jecanenäsi iyeta pui gawe cabu ta.

Yeesu Miiji Jewenige Mene Iicema cäco Biname ne

³² Pui neeneni biname cina liba baacliche, piba biname cina Yeesu bau me secanisi mene iicema

cäco biname ne, lui me trupa cabu puga ge niiya cable.

³³ Yepä Yeesu liba niiya cable ne iyecräjige, pui biname te piba taatu gije abacitige mene iicemame. Biname cina mutäcäco äbitininisi, jiiçisi egä, “Cine niinäce lica ituge Israela gawe cabu apu mule ne päpäna.”

³⁴ Yepä Parisea sigu biname cina jiiçisi egä, “Niiya cable bime mopeyame te Yeesu ne kokre yäacäruge tabe niiya cable bine äyecrejame.”

Yeesu Owecu Ge Biname bime tääpume

³⁵ Yeesu puma cita ca otnetnäjige iyeta modamoda piiyepu matimati cewe cabu ta. Tabe biname bine ebiberäjimige teeme abasecretna mete cabu ta piiyepu Miiji Mene jejananemige egä, “Acejiyame te pagege biname bine waadena.” Tabe cuta biname bine miiji jewenanemige iyeta maramara pita cabu ca.

³⁶ Tabe liba bucurage biname tomi bine jepänimige, tabe owecu äbitige, ingle teepi mage ngenecu mäpu cama ge piiyepu ätityera tääpume singi ge epu pana maamoi, lui bime ire atwi biname lica ge.

³⁷ Yeesu puma cita ca teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Ärucna lui baborage gyene, yepä nesae taatu kaakesea bägrä gemi atomlecame,

³⁸ peei name pi weene miiji irecu ätumutame ärucna Yageyame bau me tabe poto kaakesea bägrä bine ätyepame teeme ärucna tääpume.”

10

Yeesu me Twelb Ätyepäneji Biname bime Ngii (Mareko 3:13-19; Luuka 6:12-16)

¹ Yeesu teeme twelb abiberäja bägrä bine ala tesoglicmige, ecärimige kokre niiyarage cable bine äyecrejame piyepu iyeta maramara pita bine äyebhengäjame.

² Age tema pui twelb ätyepäneji biname bime ngii: niinäceyame lui Simona, lui ne einenisi Peteru ca, piyepu teeme igane Andrea; cuta Yakobu teeme igane Yoane lui Jebedayo me bägrä gegi;

³ cuta Pilipo naabi Bartoloma; Tooma piyepu täks rarekaake uutecra biname ngii Matayo; cuta Yakobu Alaba me bägrä piyepu Tadeus;

⁴ cuta Simona lui Kanana sigu biname gyene piyepu Yuuda Isakariyota lui Yeesu ne budre tääpume awaba biname gyene.

Yeesu Teeme Twelb Abiberäja Bägrä bine Jityepäjemige (Mareko 6:7-13; Luuka 9:1-6)

⁵ Yeesu ai twelb biname bine apu umle mene cama jityepimige kaakesea wawename egä, “Gone biname bime bau me naacluge lui Israela biname lica gemi. Cuta gone naacluge nuuja cewe cabu me Samariya gawe cabu je.

⁶ Yepä weene Israela biname bime bau me naacluge, lui cina epu pana gemi apeseräjäneji maamoi cina liiyepu.

⁷ Weene teebibine jejananemepeye egä, ‘Acejiyame te mameta gyene biname bine waadena.’

⁸ Weene pita biname bine miiji jewenemep-eye, budre biname bine erpineräjemepeye, lep-era pita biname bine miiji jewenemep-eye pi-iyepu niiyaniya cable bine iyecräjemepeye. Weene kokre ne daremu cäco ituge acata ai mule bine wawenecame, peei name pi weene miiji daremu cäco cuta biname bine itityeräjemepeye.

⁹ Weene gone gol, silba piyepu rarekaake bine yaawadimuye weene cama.

¹⁰ Gone diiba yaawadimuye, coo tuwängle cäbletääpe piyepu ernge gwidape coo piyepu otnetneja suru, inge kaakesea bägrä ne miiji teeme singi gwidape ceera.

¹¹ Weene liba lui babo cewe cabu me coo piyepu matikolä cewe cabu me latyarininuye, weene miiji ärngi, egä laati te singi weebibine teeme mete cabu me äbäcname, siige weene teta cama inajininuge, ngälu weene peei cewe ne saabmaluye.

¹² Weene liba mete cabu me yäbäcnuye, jiicuye egä, 'Poode!'

¹³ Pui mete cabu biname cina liba weebibine jiwablininusi, weeme poode te miiji yaanajuge puma. Yepä teepi liba lica jiwablininusi, weeme poode te lacnenutuge weeme bau me.

¹⁴ Poto mete coo piyepu cewe cabu ta liba weebibine lica jiwablininusi coo weeme mene lica jitecijinusi, weeme ernge cabu ca teeme tuuwe bine jääglubäjemuye, siige saabmaluye pui mete ne coo cewe ne.

¹⁵ Cane toraca jijenininine, Acejiyame me atrana bimu cabu Sodoma piyepu Gomora cewe biname cina lui niyarage daremu ne cirege

päpäna, matikäli cirege. Lui cewe biname cina lica pa jiwablipesi weebibine, teeme niiya daremu lui baborage cirege.”

Mäpu te Tädenige

(Mareko 13:9-13; Luuka 21:12-17)

¹⁶ “Cane weebibine jityepininine biname bime bau me, epu pana maamoi cina lipu yaacluge wulp bime sigu cabu me. Weene miiji cobyame bime pana umleumle inajipi piyepu gimäe bime pana niiya wawena cäco inajipi.

¹⁷ Weene ireire inajipi, inge biname peeci nemi, lui cina weebibine joomlinininusi ablaweja mete me waadename. Piyepu teepi teeme abasecretna mete bora ta weebibine itemeläjininusi.

¹⁸ Teepi cämiji pi iwadininusi modamoda biname bime piyepu gawe mope biname bime opo gaabe me weene teebibine piyepu gawe mara-mara biname bine Miiji Mene jajanename.

¹⁹ Yoo, weebibine liba ablaweja täapume iwadininusi, ngenecu niiya gone, egä weene ngena jiicuye coo lipulipu jiicuye. Liba padare te tatyaramtuge weene mene iicemame, weebibine piba mene birige ceera iicema täapume.

²⁰ Weene lui mene cire jiicemepeye, peei lui weeme mene lica cirege, yepä weeme Babe me Seemo te ngene atwanena cire icäripi weene ngena iicaname.

²¹ Poto biname cina teeme naniganewale bine budre me cirege äyemela. Babe cina peeirage mule cire jaawenepesi teeme bägrä bime täapume. Cuta bägrä cina cire latatrongäripesi teeme mage babe bine budre me äyemelame.

22 Iyeta biname cina weebibine jimugitninusi cäme singi pi, yepä laati te kokre cama cire jaac-la-jutepi ngälu ngälugaabe me, tabe iyeteta ireclota ne cirege päpäna.

23 Teepi liba yepä cewe cabu weeme täöpume claabe läbitininusi, weene miiji nuuja cewe me uucratna. Cane toraca jijenininine, weene cäro camu Miiji Mene jajanena ne cire epirepeye Israela modamoda cewe cabu ta, cane Acejiyame bau ca lui te tädujine biname me äbitujine, niinäce cire tacnenutepene.

24 Abiberäja bägrä te baborage lica birige teeme abiberäja biname bau ca, coo piyepu aletnäneji biname te baborage lica birige teeme babo biname bau ca.

25 Pipu pi abiberäja bägrä te bojä jaaguge, tabe liba teeme abiberäja biname cama ibibi läbituge. Cuta aletnäneji biname te bojä jaaguge, tabe liba teeme babo biname cama ibibi läbituge. Yoo, biname cina liba cebine, lui weeme mope biname gäne, nainusi Beelsebul ca, siige piba teepi weebibine, lui cina cäme inge biname gemi, cuta mage niyaniya ngii ca iyinininusi.”

*Laati täöpume Miiji Wälu
(Luuka 12:2-7)*

26 “Yoo, weene biname bime täöpume wälu gone! Ngena gyene ämlitäneji, pagege pajecu me äbita. Ngena gemi ogä, pagege awabudnäja.

27 Cane krokeciye cabu ngena täöpume jijenininine, weene miiji bimu cabu cääri jajanena; weene siiyä mene ca ngena itecijenininige, weene

miiji cabucabu pagege jajanena, epu pana mete toro cabu ca lipu mene tiicemusi.

²⁸ Wälu gone eei bime täápume, tääpe ne lui cina budre me yaaglusi, yepä teepi äblicäco seemo ne budre me agli. Pätä miiji weene Acejiyame täápume wälu, ingle tabe miiji gyene tääpe piiyepu seemo bine niiya puupu cabu me acraname.

²⁹ Puu matimati ele cina papa gemi: yepä rarekaake ca neeneni bine jaaletnusi, yepä teeme yepä te lica gawe cabu me saatramuge weeme Babe me umle cäco.

³⁰ Cuta weene piiyepu, Acejiyame iyeta umle gyene weeme potu cidi me. Tabe umle gyene, egä weeme lija matimati edingäli gemi.

³¹ Peei name pi weene gone wälu! Weene modamoda gemi, ele cina matimati gemi.”

*Yeesu ne Jaaitnusi piiyepu Jaainusi
(Luuka 12:8-9)*

³² “Laati te biname bime sobe cabu naitnuge, egä tabe umle gyene cane, cane cuta teebine cabucewe je cäme Babe me opo gaabe je cire jaaitnepene.

³³ Yepä laati te biname bime sobe cabu nainuge, egä tabe umle lica gyene cane, cane cuta teebine cabucewe je cäme Babe me opo gaabe je cire jaainepene.”

*Gawe cabu je Poode Lica Gyene yepä Cubu
(Luuka 12:51-53, 14:26-27)*

³⁴ “Weene gone apu angi, egä cane itu tädujine ai gawecewe cabu me poode ne acaname. Cane lica itu tädujine poode ne acaname yepä cubuturikä ne secanujine.

35 Imäbägrä te teeme babe bau me claabe läbituge cämiji pi piyepu ngulebägrä te teeme mage bau me, cuta cnaatete cina teemeteme claabe läbitininusi cämiji pi.

36 Biname me binamewale cina cirege teeme cubuyame me äbita cämiji pi.

37 Lui te baborage singi birige teeme mage babe täapume, yepä matikäli singi căme täapume, tabe ibibi lica gyene căme abiberäja bāgrä me lenajame. Coö lui te teeme bāgrä bime täapume baborage singi birige, yepä căme täapume matikäli singi, pipu biname te cuta ibibi lica gyene căme abiberäja bāgrä me lenajame.

38 Laati te liba teeme baarge uli ne palace cabu lica yaacanuge căme pana, siige cebine ingwe näcwuge, tabe ibibi lica gyene căme abiberäja bāgrä me lenajame.

39 Laati te singi lica gyene teeme ireclota ne mäpu cabu acitame cämiji pi, tabe toraca ireclota ne cire yaapesarepi. Yepä lui te singi gyene cämiji pi teeme ireclota ne mäpu cabu acitame, tabe toraca ireclota ne cire jääpänepi."

*Yeesu me Mene Daremu poto cidi me
(Mareko 9:41)*

40 "Laati te liba weebibine jiwablininuge, tabe cebine nawabluge. Piiyepu laati te liba cebine nawabluge, tabe cuta jaawabluge teebine, cebine lui te nätyepuji.

41 Laati te liba Acejiyame me mename biname ne jaawabluge teeme peei ngii name pi, tabe mename biname bime pana daremu ne cire

jääpänepi. Laati te liba conocäco biname ne jaaw-abluge teeme peei ngii name pi, tabe teeme pana daremu ne cire jääpänepi.

⁴² Piiyepu laati te liba ai ngii cäco biname yepä ne gwidape yääcäruge, ngänu gyene puu gäbu niye, ingle tabe cäme ingwe äcwi biname gyene, Acejiyame te teebine daremu cire yääcärepi.”

11

Mename Biname cina Seclige Yoane Niiye ca Äciseja Biname bau ca
(Luuka 7:18-35)

¹ Yeesu liba teeme twelb abiberäja bägrä bine umle mene jajanena ne epirige, tabe pui cewe ne piba sebmalige, ädige potö mametamameta cewe me biname bine puma abiberäjame piiyepu mene jajanename.

² Yoane niiye ca äciseja biname lui krokeciye mete cabu jage, tabe puga itecijige, egä Keriso ngena jewenige. Puma cita ca Yoane teeme abiberäja bägrä bine jityepimige Yeesu bau me.

³ Teepi Yeesu ne itemlisi egä, “Nää, maane säte pui biname, iyeta biname cina lui ne jewagrijenisi otnime, coo cine miiji nuuja ne awagrija?”

⁴ Yeesu jejemige egä, “Weene Yoane bau me acnenuteye, teebine jejepeye, weene ngena jepänanemeniye piiyepu ngena itecijanininige:

⁵ naace irecu määsumäsu biname cina cängena jääpänanemusi, ernge niiyaniya biname cina miiji waatninusi, lepera pita biname cina miiji läbitininusi, tablame budubuduma biname cina cängena yäätecijanimuge, budre biname cina

larpineräjininusi, cuta owecumete biname bine Miiji Mene jaajanemususi.

⁶ Ngenecu miiji eei gemi, laati bemi ätrunga ne lica yaapasarusi căme bau.”

⁷ Puma cita ca Yoane me abiberäja bägrä cina liba äcnärige, Yeesu piba gije abacitige biname bine jajanename Yoane poto cidi me egä, “Weene liba Yoane bau me läsipeye daapo taatu cewe cabu me, weene teebine lipu jääpänepeye? Weene baace ingle pana biname ne lica jääpänepeye, buuwe te lui ne yaajodnäjepi.

⁸ Cuta piiyepu weene cängena abasogäräneji biname ne lica jääpänepeye, teeme bau me liba läsipeye, ingle abasogäräneji biname cina gawe mope biname bime mete cabu yaacrajuge.

⁹ Najeye, weene Yoane ne lipu jääpänepeye, weene liba teeme bau me läsipeye? Weene nää Acejiyame me mename biname ne jääpänepeye? Toraca gyene, yepä Yoane lui baborage gyene iyeta poto Acejiyame me mename biname bime bau ca.

¹⁰ Yoane pui gyene, Oogäräneji mene te lui poto cidi me jiicenige egä, ‘Cane Acejiyame căme mename biname ne määme niinäce gaabe me cire jäätyepene. Tabe te gaabe cire yaamacetnäjepi määme otni tääpume.’

¹¹ Cane toraca jijenininine, egä Yoane lui baborage gyene iyeta biname bime cabu ca, lui cina ituge ai gawecewe cabu lenaja ngälu Yoane me padare oomlaname. Yepä page ai kirece padare cabu eei cabu ca lui te matikäli gyene, Acejiyame te lui bine ewadenemige, tabe baborage gyene Yoane cabu ca.

¹² Pui padare cabu ca, Yoane niiye ca äciseja biname te liba bäärmi jaagednemepi, ngälu airage bimu cabu Acejiyame me waadena mule te kokre cama ituge otni. Piiyepu biname piti nemi lui cina kokre läbitininusi Acejiyame me waadena mule cabu me äbäcname.

¹³ Moose teeme Cotre cabu piiyepu iyeta Acejiyame me mename biname cina ngälu Yoane me padare oomlaname, teepi niinäce gaabe me jüicemujisi, egä Acejiyame te biname bine cire yaawademepi.

¹⁴ Weene liba singi teeme mene ätrungame, weene miiji umle äbita, egä Yoane lui Eliya sine, lui me otni poto cidi me teepi niinäce gaabe me jüicemujisi.

¹⁵ Weene liba tablame piti nemi ätecijame, iteci-jinege umle äbitame.

¹⁶ Cane ngena cabu yaatonäremene biname bine, page lui cina ireclota gemi? Teepi epu pana gemi matimati bägrä, lui cina adnatäreji yaacrajuge aletna puupu cabu, siige teemeteme ala labayaninusi egä,

¹⁷ 'Cine dobidobi jääcnäjimusi,
yepä weene giire lica jääwäjuye.
Cine owecumete uupera yaatangusi,
yepä weene singi lica ele me.'

¹⁸ Yoo, Yoane te tädepi. Tabe deedei cäco yaanajepi piiyepu waina niiye lica yäänäjemepi. Yepä biname cina singi lica teeme mule täapume, siige jüicusi egä, 'Yoane me niiya cable pisi nyene.'

¹⁹ Cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane yäärwäjune, yäänäjune, yepä biname cina cuta singi lica ge cäme mule täapume,

siige teepi jiicusi egä, ‘Jepäneye ai biname ne, mage looloyame gyene piyyepu waina niye änäjäyame gyene. Tabe täks rarekaake uutecrena biname piyyepu cotre atropengäja biname bime biname gyene.’ Mine liba jääpänusi, egä Acejiyame bau ca lui mule te ngena jaawenuge, mine peei cabu ca opo yaawatnusi, egä Acejiyame me umle toraca gyene.”

*Ätrunga cäco Cewe poto cidi me
(Luuka 10:13-15)*

²⁰ Yeesu gije abacitige cewe biname bine ablawejame, lui cina lica ituge atatröngära teeme niya mule cabu ca, ngänuge tabe bucurage ciitaca mule bine itu jaawenanemepi puma.

²¹ Tabe jejemige egä, “Oo Korasine piyyepu Betsaida cewe biname, lipu babo niyarage cirege weeme täöpume! Cane lui ciitaca mule bine ituge weeme cabu wawena, liga cire jaawenemejine Turo piyyepu Sidona cewe cabu, biname cina puma ragre cire lasigrärinejisi piyyepu mriibe ca cire lapyacinejisi awabame, egä teepi teeme niyaniya mule bine ituge abmaläcema Acejiyame bau me atatröngärame.

²² Korasine piyyepu Betsaida cewe biname, cane weebibine jijenininine, egä Acejiyame me atrana bimu cabu Turo piyyepu Sidona cewe biname cina teepi plowa cire jääpänesi weeme cabu ca.

²³ Cuta weene Kaprenauma cewe biname! Weene nää apu jingenininige, egä weebibine awepenta cabu me Acejiyame bau me? Eewe, weebibine niyarage puupu cabu me cire iyäripesi.

Sodoma cewe biname cina liga cire jääpänemejisi ciitaca mule bine, weene lui bine ituge päpäna, pui cewe te page cerämu cire yaanajeji.

²⁴ Kaprenauma cewe biname, cane jijenini-nine weebibine, egä Acejiyame me atrana bimu cabu Sodoma cewe biname plowa cire jääpänesi weeme cabu ca.”

*“Ayo Naaclege Cäme bau me Diibe Oocaname.”
(Luuka 10:21-22)*

²⁵ Peei padare cabu Yeesu jiiicige egä, “Babe, maane lui Yageyame gäte gawecewe piyepu cabucewe täapume, cane meebine eso nääcärenine, egä maane ai gwidape bine ituge ämletna umle biname piyepu miijimiji mopemuli biname bime bau ca, siige abiberäja cäco biname bime bau me ituge aboclomäja.

²⁶ Babe, ai lui mäame miijirage singi gyene.

²⁷ Cäme Babe te iyeta gwidape bine itu saab-malemepi cäme ime cabu. Nuuja te umle lica gyene Bägrä, yepä Babe taatu umle gyene; cuta nuuja te umle lica gyene Babe, yepä Bägrä taatu umle gyene piyepu eei biname cina umle gemi Babe, Bägrä te lui bime täapume singi aboclomta teebine.

²⁸ Naaclepi cäme bau me, lui cina gloose gemi mäpu biijabija bine waadename. Cane weebibine diibe oocana pa icäripene.

²⁹ Gone jäägyemuye lui mäpu bine jääpänimuye cämiji pi piyepu cäme bau ca labiberäjininuye, ingle cane owelaamelame biname gäne piyepu cane awepyeräja umle cäco gäne, siige weene piba poode ne pa jepänepeye.

³⁰ Cämiji pi lui mäpu bine jääpänimuye, plowa birige, piyepu cane ngena bine liba yaacran-imune weeme cabu, mäpu lica birige.”

12

Ätemleja Sabade Cotre poto cidi me (Mareko 2:23-28; Luuka 6:1-5)

¹ Pui padare yepä Sabade bimu cabu Yeesu teeme abiberäja bägrä cama wiiti calwacupi ngalebora lui gaabe cabu ädige. Abiberäja bägrä loolomecewe te joomlemige. Teepi puma cita ca wiiti mope bine ecrecimisi, kuu bine erwäjimisi.

² Parisea sigu biname cina jepänimisi, teepi ngena jwenisi, siige Yeesu ne jejisi egä, “Jepänimi! Määme abiberäja bägrä cina mime Sabade cotre ne bii jetropangtisi, teepi lui mule becnisi.”

³ Yeesu jejemige egä, “Egäsu weene ituge acnema, mope biname Daawida lui mule ne jwenuji, tabe piyepu teta cama lui biname teepi liba loolo me icrajuji, yepä teeme deedei lica.

⁴ Tabe iiwäreja mete cabu me abacituji, buluduu ne sisatuji, buluduu lui Acejiyame täapume acitäneji ge, siige ecäranemuji teta cama lui biname bine, siige teepi erwäjujisi. Teepi pui lui cotre ne jetropangtujisi, inge iiwäreja biname taatu cina miiji gemi pui buluduu ne loolo.

⁵ Egäsu weene cuta Moose me Cotre mene cabu ituge acnema, egä iiwäreja biname cina Sabade

bimu cabu miiji yaacluge iiwäreja mete me kaake-sea wawename. Teepi cuta pui lui Sabade* cotre ne jaatropangtusi, yepä teepi kälyä birige.

⁶ Cane jijenininine weebibine: cane säne babor-age, iiwäreja mete matikäli gyene.

⁷ Oogäräneji mene te jiicenige egä, ‘Cane singi lica gäne biname cina cebine iiwärejame, yepä cane singi gäne teepi biname bine owecu wawename.’ Weene liga toraca umle cirege, egä ai mene ngeno myene, weene piba lica cire jaatranemejiye, lui biname cina niya mule bine lica jaawenimusi.

⁸ Acejiyame bau ca lui te täduji biname me äbituji, teeme conocäco pisi nyene jajime Sabade bimu cabu ngena wawename.”

*Duudemu Ime cama Biname
(Mareko 3:1-6; Luuka 6:6-11)*

⁹ Yeesu pui cewe ne sebmalige, ädige, yepä abasecretna mete cabu me abacitige.

¹⁰ Biname puga ge, lui me ime duudemu ge. Poto biname puga ge, lui cina singi ge inge ne päpäname Yeesu ne aitnejame, siige teepi teebine itemlisi egä, “Nää Cotre ibi mule gyene Sabade bimu cabu pita biname ne miiji wawename?”

¹¹ Yeesu jejemige egä, “Weeme yepä me liba maamoi pisi nyene, siige Sabade bimu cabu cupicu bora me yaatramuge, egäsu weene saarpatuye?”

---

* **12:5:** Sabade cotre: Sabade cotre te jiicenige, egä biname te gone lecaleca padare otni Sabade bimu cabu.

12 Maamoi matikäli gyene, biname baborage gyene, peei name pi nuuja cotre lica gyene biname täápume miiji mule wawena Sabade bimu cabu.”

13 Piba Yeesu pui pita biname ne jejige egä, “Määme ime tuuti!” Tabe ime uutige Yeesu bau me, piba siige teeme ime te miiji äbitige epu pana nuuja ime liiyepu.

14 Yepä Parisea sigu biname cina puma cita ca eclige, siige mene jitransi Yeesu ne budre me acitame.

Acejiyame me Kaakesea Bägrä Lipu Gemi?

15 Yeesu itecijige, egä Parisea sigu biname cina mene jitransi teebine aglime, siige tabe pui cewe ne sebmalige, nuuja gome me äyebtingtige. Bucurage biname cina teebine ingwe icwisi. Laati bemi pita cama, tabe iyeta teebibine miiji jewanemige.

16 Puma cita ca tabe teebibine giri jicranimige, egä teebine gone awabudni-ta.

17 Yeesu lui mule jebenige, ibibi äbitige mename biname Isaya me mene cama egä,

18 “Age sena, cane lui kaakesea bägrä ne ituge jaji.

Tabe cäme singi biname gyene, cane teeme täápume ngenecu miiji gäne.

Cane cäme Seemo ne teeme cabu me cire yaacitepene.

Tabe te biname bine umle cire jaawenemepi cäme atrana poto cidi me.

19 Tabe lica cirege mene abaja coo claabe cama ala abayena.

Teeme tagepogogo ne lica cirege gaabe cabu ta ätecijana.

²⁰ Tabe ajodnäneji sogo ne lica cirege ägäbuta, cuta ätuma mameta lampa ne lica cirege ätuma.

Taba apu cire läbitanepi, ngälu biname cina Acejijame me cotre bine cire jaawenemepesi.

²¹ Iyeta maramara gawe biname cina teeme ngene atwanena bine cire yaacranemepesi teeme bau me.”

Yeesu piyepu Beelsebul, Satani ca Lui ne Cuta Einenisi
(Mareko 3:20-30; Luuka 11:14-23)

²² Biname cina yepä biname ne secanisi Yeesu bau me, lui te irecu mäasumäsu piyepu mene iicema cäco ge, inge teeme niiya cable puga ge. Yeesu teebine miiji jebenige, siige tabe mene jicemige piyepu tabe irecu aasatige.

²³ Biname tomi cina mutäcäco äbitininisi. Teepi ätemläjinisi egä, “Nää, tabe pama mope biname Daawida me kaakesaare gyene?”

²⁴ Parisea sigu biname cina liba ai mene itecijemige, teepi jicisi egä, “Taba naace popi niiya cable bine yääyecräjemuge, inge Beelsebul lui niya cable bime mopeyame gyene, tabe te teebine kokre ecäranenige niiya cable bine äyecrejame.”

²⁵ Yeesu umle äbitige teeme ngene atwana potoci me, siige jejemige egä, “Nuuja gawe biname cina liba labelaninusi teemeteme cubu me, teepi watata lapirininusi. Cuta piyepu babo cewe biname coo inge biname cina liba labelaninusi teemeteme cubu me, teepi lica birige lenaja.

²⁶ Siige Satani lui bine yaawadimuge, teeme yepä tomi te liba nuuja tomi cama cubu jicäsi,

teepi siige uja maramara me läbitininusi, cije Sātani me waadena mule te piba lipulipu kokre lenaja?

²⁷ Yoo, weene jiiceniye egä Beelsebul, lui ne Sātani ca cuta einenisi, tabe te cebine kokre năcăruge cane teeme niiya cable bine äyecrejame. Peei toraca lica gyene, ingle Beelsebul singi lica gyene teeme niiya cable bine biname cabu ca äyecrejame. Yoo, poto weeme abiberäja bägrä cina niiya cable bine cuta yääyecräjemusi. Luma cita ca teeme kokre peei mule ne wawename? Lica Beelsebul bau ca. Peei name pi weemerage abiberäja bägrä cina jaawabudnitusi weeme conocono mene, egä căme kokre cable bine äyecrejame lui Beelsebul bau ca gyene.

²⁸ Eewe, căme kokre lui teeme bau ca lica gyene, yepä Acejiyame me Seemo te kokre năcăruge cane niiya cable bine äyecrejame, siige weene peei name pi umle gemi, egä Acejiyame me waadena mule te weeme cabu me ituge atyaramta.

²⁹ Nuuja te äblicăco abacita kokre biname me mete cabu me teeme gwidape bine waadename, tabe liba teebine niinäce lica jăätăyuge. Yepä tabe liba teebine niinäce jăätăyuge, tabe piba labacituge teeme mete me gwidape waadename.

³⁰ Laati te căme biname lica gyene, tabe cebine năcisărmutuge. Laati te căme bau me lica taabasecretnimuge, tabe yaaplidnăremuge.

³¹ Peei name pi cane jijenininine, egä laati te liba ngena niyaniya mene jiicemuge coo ngena nuuja niiya mule bine jaawenimuge, tabe miiji gyene kălyä äbitame pui niiya cabu ca. Yepä laati te liba

niiyarage mene jicemuge Aceji Seemo poto cidi me, teeme peei niiya te iyeteta yaanajuge.

³² Laati te liba näcisärrmutuge cebine, Acejiyame bau ca lui te tädujine biname me äbitujine, tabe miiji gyene kälyä äbitame teeme peei niiya mule cabu ca. Yepä laati te Aceji Seemo ne yääcisärrmutuge, teeme peei niiya te iyeteta yaanajuge.”

Uli piyepu Teeme Kuu

(Luuka 6:43-45)

³³ “Uli liba miiji birige, teeme kuu cuta piyepu miiji birige. Yepä, uli liba niiya birige, teeme kuu cuta niiya birige. Weene uli ne opo yaawatnuye teeme kuu cabu ca.

³⁴ Weene cobyame pana gemi! Biname me ngenecu liyepu, teeme mene cuta piyepu. Weene lipulipu miijirage mene iicema, ingle weene niiyarage gemi?

³⁵ Miiji biname te teeme miiji ngenecu cabu ca miiji mule bine saaboclomäjimuge, niiya biname te teeme niiya ngenecu cabu ca niiya mule bine saaboclomäjimuge.

³⁶ Cane jijenininine weebibine, egä Acejiyame me atrana bimu cabu biname cina miiji cire yaaboclomäjemepesi, egä ngena ingle cabu teepi papa kuu cäco mene ituge iicema.

³⁷ Weeme mene cabu ca weebibine atrana cirege, egä weene miiji biname gemi coo niiya biname gemi.”

Biname cina Singi Ge Yeesu Ciitaca Mule Wawename

(Mareko 8:11-12; Luuka 11:29-32)

³⁸ Poto cotre abiberäja biname piyepu Parisea sigu biname cina Yeesu ne jejisi egä, “Abiberäja

biname, cine singi gemi maane ciitaca mule ne wawename cime pöpäname.”

³⁹ Yeesu jejemige egä, “Weene lipu niiyarage ätrunga cäco biname gemi, page ai padare cabu lui cina ireclota gemi! Weene singi gemi cäme bau ca ciitaca mule ne pöpäname, yepä weene nuuja ciitaca mule ne lica pa jepänepeye, yepä Acejiyame me mename biname Yoona me ciitaca mule ne taatu pa jepänepeye.

⁴⁰ Yoona lipu babo cibi me camuge bora enajuji nesae bimu nesae ciie cama, cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane cuta pi-iyepu gawe bora pagege lenaja nesae bimu nesae ciie cama.

⁴¹ Atrana bimu cabu Ninewa cewe biname cina cire talotnäripesi budre cabu ca weene cama gigri atrana tääpume. Teepi weebibine cirege aitneja, inge teepi teeme niiya mule bine itu ebmalimujisi Yoona me bäärmä mene name pi. Siige cane age säne baborage Yoona bau ca, yepä weene cebine lica ituge ätrunga.

⁴² Cuta Siiba gawe mope magebi te atrana bimu cabu weene cama gigri cire tarpinantepi siige tabe weebibine cirege aitneja, inge tabe cudecewe cewe ca tocluji Solomona me umle mene äteciyame. Siige cane age säne baborage Solomona bau ca, yepä weene singi lica gemi cebine äteciyame.”

Yeesu me Mene Niiya Cable Acnenuta poto cidi me

(Luuka 11:24-26)

⁴³ “Niiya cable te liba biname me trupa ne yaabmaluge, tabe waatnetnäjuge niie cäco cewe cabu ta, puupu ne jäärnguge ngene oocaname.

⁴⁴ Liba lica jääpänuge, tabe jiicuge egä, ‘Cane acnenine piyeme, cane lui mete ne sebmalumene.’ Tabe siige lacnuge, jääpänuge mete ne apretnäjeji piyepu miijirage acranäneji.

⁴⁵ Tabe piba läduge poto seben mage niyarage cable bine arwojame, siige teepi iyeta saacluge pui biname me trupa cabu lenajame. Niinäce pui biname miiji lica birige, yepä page tabe siige iyeta mage niyarage me läbituge. Pui yepä mule te cirege äbita ai niyarage biname bime tääpume, lui cina ireclota gemi page.”

*Yeesu me Ingle Biname Laati Bemi?
(Mareko 3:31-35; Luuka 8:19-21)*

⁴⁶ Yeesu liba camu biname bine mene jajanena cabu jage, teeme mage piyepu iganewale cina piba tatarige. Teepi puutucu je imyemutäjimige, biname bine itemlimisi Yeesu cama mene me.

⁴⁷ Puma cita ca yepä biname te Yeesu ne jejige egä, “Määme mage piyepu iganewale puutucu je ete nemä. Teepi singi gemi maane cama mene iicemame.”

⁴⁸ Yeesu pui biname ne itemlige egä, “Maane lipu ngene jotwa-nenite, laatu nwene căme mage cuta laati bemi căme naane igane?”

⁴⁹ Puma cita ca tabe teeme abiberäja bägrä bine teeme ime ca jewabimige, jiicige egä, “Ire, căme mage piyepu căme naane igane age tema.

⁵⁰ Laati te liba jaawenuge căme Babe cabucewe je teeme singi ne, tabe lui căme naane, căme igane, căme ngule, căme mage.”

13

Ngene ca Agli Mene Kuu Gije Iisabeja poto cidi me

(Mareko 4:1-9; Luuka 8:4-8)

¹ Peeirage bimu cabu Yeesu mete ne sebmalige, ädige, sawa ligi cabu adnatige.

² Bucurage biname cina tabasecretnige teeme bau me, teebine jewaclomtisi, siige tabe poo cabu acenutige, adnatige. Biname cina sawa ligi cabu imyemutäjimige.

³ Yeesu ngene ca agli mene ca jejemige bucurage mule poto cidi me. Tabe jüicige egä,

“Yepä biname te ädige calwacupi me kuu gije bine iisabejame.

⁴ Egäcäro tabe kuu gije bine yiisabäjemige, poto cina gaabe cabu itrametnemige, siige ele cina selige, erwäjimisi pui kuu gije bine.

⁵ Poto kuu gije cina itrametnemige kula gawe cabu. Gawe puma paple ge. Gije cina watata äpletnärinisi, ingle gawe poone lica gyene.

⁶ Bimu te liba tacitige, nuunu te iplatnimige mamye gije bine, siige teepi piba iglumetnemige, ingle teeme braju cina sungabe me lica ebäcnisi.

⁷ Poto kuu gije cina itrametnemige pägepäge mete cabu, siige pägepäge cina uutinisi, gije bine jetäyimisi.

⁸ Yepä poto kuu gije cina itrametnemige miijirage gawe cabu, siige miijirage uutinisi. Teepi jeciretnemige, kuu jepänimisi: poto lui yepä hanred, poto lui siksti, poto lui teeti.

⁹ Weeme liba tablame piti nemi ätecijame, itecijinege umle äbitame.”

*Agesa Ingle Yeesu Biname bine Yaabiberäjemuge
Ngene ca Agli Mene ca*

(Mareko 4:10-12; Luuka 8:9-10)

¹⁰ Abiberäja bāgrā cina seclige Yeesu bau me, itemlisi egä, “Ngena name pi maane biname bine jejananemite ngene ca agli mene ca?”

¹¹ Yeesu jejemige egä, “Weebibine umle ituge wawena, egä Acejiyame lipulipu biname bine waadena, yepä teebibine lica ituge umle wawena pui poto cidi me, pui name pi cane ngene ca agli mene ca jejananemine teebibine.

¹² Lui biname me umle pisi nyene, teebine cerämu umle ceera, siige teeme umle te babo pa läbitepi. Yepä lui biname te singi lica gyene umle täapume, Acejiyame teeme bau ca pa yaacatepi teeme lui matikäli umle pisi nyene.

¹³ Cane naace name pi biname bine ngene ca agli mene jaajanemune, ingle teepi ngene jwaatwananinusi, yepä ngene ca lica yaaglusi; teepi yäatecijemuge, yepä teepi äblicäco ätecija pi-iyepu opo awatna.

¹⁴ Teeme cabu ibibi äbitenige Acejiyame me mename biname Isaya lui niinäce gaabe mene jüicemuji egä,

‘Weene itecijinuge cuta itecijinuge, yepä weene lica umle läbitininuye.

Weene ire lacitaninuye, ire lacitaninuye, yepä weene lica jääpänuye.

¹⁵ Ai biname bime ngene atwanena krokeciye gemi,

teepi tablame budubuduma gemi,

teepi irecu ätumuteji gemi.

Teepi apu liga lica cire läbitininejisi,

teepi piba teeme irecu ca jääpänimusi,
 tablame ca yäatecijemuge,
 ngene atwana ca opo yaawatnusi,

siige tatatrongärininusi căme bau me cane Ace-
 jiyame te teebibine miiji wawename.’

¹⁶ Weene gege gemi, ingle weene weeme irecu
 ca jääpänuye, tablame ca itecijinuge, siige opo
 egäcäro yaawatnuye căme mene ingle ne.

¹⁷ Cane jijenininine weebibine, egä bucurage Ace-
 jiyame me mename biname piyepu conocăco bi-
 name, teepi baborage singi ituge ire me, weene
 lui gwidape bine jääpänanemepeye, yepä teepi lica
 ituge päpäna. Teepi singi ituge ätecijame, weene lui
 itecijanipi, yepä teepi lica ituge ätecija.”

*Yeesu Ngene ca Agli Mene ne Eboclomtige Kuu
 Gije Iisabeja poto cidi me
 (Mareko 4:13-20; Luuka 8:11-15)*

¹⁸ Yeesu abiberäja bāgrä bine jejemige egä,
 “Weene itecijinege, ngena tääpu myene ngene ca
 agli mene kuu gije iisabeja poto cidi me.

¹⁹ Lui kuu gije cina yaatrametnemuge gaabe
 cabu, pui lui eei biname bime pana gemi, lui cina
 mene yäatecijemuge Acejiyame te biname bine
 waadena poto cidi me, yepä teepi opo lica yaawa-
 tnusi pui mene ne. Puma cita ca Satani te täduge,
 pui mene bine yäasecräremuge epu pana, ele cina
 lipu kuu gije bine yäärwäjimusi.

²⁰ Lui kuu gije cina yaatrametnemuge kula
 gawe cabu, pui lui eei biname bime pana gemi,
 lui cina Miiji Mene liba yäatecijemuge, gege cama
 watawata joomlusi.

21 Yepä teepi matikolä padare taatu jäätrungusi, ingle teepi epu pana braju cäco gije liiyepu. Teepi liba mäpu ne jääpänusi coo teeme poto cidi me liba jicetnäjemusi, ingle teepi pui Miiji Mene ne jäätrungusi, teepi piba taatu teeme ätrunga bine yaabmalimusi.

22 Lui kuu gije cina yaatrametnemuge pägepäge mete cabu, pui lui eei biname bime pana gemi, lui cina Miiji Mene yäatecijemuge, yepä mäpu ngene atwanena cina ai gawe ireclota poto cidi me, cuta singi rarekaake piyepu poto gwidape täapume, teepi peei Mene ne jäätäyusi pägepäge mete pana, siige kuu cäco läbituge.

23 Lui kuu gije cina yaatrametnemuge miiji gawe cabu me, pui lui eei biname bime pana gemi, lui cina Miiji Mene yäatecijemuge, opo yaawatnusi, siige teeme cabu kuu jaawenimuge, poto bime cabu yepä hanred kuu, poto bime cabu siksti kuu, poto bime cabu teeti kuu.”

Ngene ca Agli Mene Gäli poto cidi me

24 Yeesu nuuja ngene ca agli mene jejemige egä, “Apu gyene, Acejiyame te liba biname bine yaawadimuge. Calwacupi yageyame te puga ge. Tabe läduge, miiji gije bine yäatemuge teeme calwacupi cabu.

25 Biname cina ute liba waagraruge, calwacupi yageyame me cubu biname te täduge, baace popo bine yiisabäjemuge calwacupi cabu me, siige luucruge.

26 Gije cina luutini, teeme mope cabu ca läsinusi kuu. Teepi gäli cina cuta luutini.

27 Puma cita ca calwacupi yageyame me kaake-sea bägrä cina saacluge teeme bau me, jaajusi egä, ‘Babo biname, nää peei miiji gije lica gemi, maane lui sitemumete mäame calwacupi cabu? Luma cita ca gäli cina saacluge?’

28 Tabe jaajemuge egä, ‘Peei lui cubu biname gyene, lui te baace popo bine sewadimumi, si-ige seyäräjemumi cäme calwa-cupi cabu.’ Teepi yäätelusi egä, ‘Nää, maane singi gäte cine otnime gäli amingejame?’

29 Tabe calwacupi yageyame te jaajemuge egä, ‘Gone naacluge, ingle weene liba gäli jaamingäjemuye, poto gije bine cuta yuutemuye.

30 Ebmalemepeye, luutipesi gigri ngälu ire acita padare, piba cane ärucna biname bine cire täätjepemepene gäli bine niinäce uutemame, sigu wawename, siige iisabame uliobo cabu me. Piba teepi kuu bine cire yaatomlecmepesi cäme mete cabu me waadename acrana tääpume.’ ”

Ngene ca Agli Mene Mastad Kuu Gije poto cidi me

(Mareko 4:30-32; Luuka 13:18-19)

31 Yeesu nuuja ngene ca agli mene jejemige egä, “Apu gyene, Acejiyame te liba biname bine yaawadimume. Yepä biname te mastad kuu gije ne ecatige, siige jecnige teeme calwacupi cabu.

32 Pui kuu gije lui matikäli birige iyeta kuu gije cabu ca, yepä liba luutuge, babo läbituge iyeta calwacupi gije cabu ca. Tabe uli pana jaaguge, piba ele cina saacluge teeme mete bine arrangejame teeme ciipe cabu.”

Ngene ca Agli Mene Uutneca Gwidape poto cidi me

(Mareko 4:32-34; Luuka 13:20-21)

³³ Yeesu nuuja ngene ca agli mene jejemige egä, “Apu gyene, Acejiyame te liba biname bine yaawadimuge. Yepä magebi te nesae diiba bine saawaduge bulu cama, jaaglemeläjimuge yepä kuke bora, uutneca gwidape ne saacatuge, yaacranimuge, siige jaama-nguge. Puma cita ca iyeta pui buluduu te tuutnecuge.”

³⁴ Iyeta ai maramara mene Yeesu ngene ca agli mene ca biname bine jejananemige. Tabe nuuja mene ca teebibine lica yaabiberäjimuge yepä ngene ca agli mene ca.

³⁵ Apu ibibi äbitige Acejiyame me mename biname me mene egä,
 “Cane cirege ngene ca agli mene iicema.
 Cane cirege jajanena mule poto cidi me,
 lui cina ämletnäreji gemi agedna cabu ca.”

Yeesu Eboclomtige Ngene ca Agli Mene ne Gäli poto cidi me

³⁶ Yeesu biname bine sebmalmige, mete bora me abacitige. Teeme abiberäja bägrä cina seclige teeme bau me, jejisi egä, “Maane seboclomti cime täapume ngene ca agli mene lui jiicite gäli poto cidi me calwacupi je.”

³⁷ Yeesu puma cita ca gije abacitige pui mene ne aboclomtame. Tabe jejemige egä, “Biname lui te miiirage gije bine itemige, peei lui tabe sine, Acejiyame bau ca lui te täduji biname me äbituji.

³⁸ Calwacupi lui ai gawecewe gyene. Miiirage gije eei biname gemi, Acejiyame te lui bine

ewadenemige; gäli eei biname gemi, Satani te lui bine ewadenemige.

³⁹ Cubu biname lui te gäli uutana täápume baace popo bine calwacupi cabu me yiisabäjemige, tabe lui Satani sine. Ire acita lui gawecewe me ngälugaabe padare gyene. Ärucna biname lui Acejiyame me mename seemo gemi.

⁴⁰ Gäli bine lipu tomi jebenimisi ayime, pepu pana cirege ai padare me ngälugaabe je äbita.

⁴¹ Piba Acejiyame bau ca lui te täduji biname me äbituji, tabe teeme mename seemo bine cire täätjepemepi teeme binamewale bime cabu ca eei bine waadename, lui cina biname bine opo jaawenimusi niyaniya mule bine wawenecame, piyepu nuuja niyaniya mule waweneca biname bine.

⁴² Teepe teebibine cire yiisabäjemepesi baborage uliobo wädräji cabu me. Puma teepe ele cire yaangenetnemepi, giricu cire yaatebecmepesi.

⁴³ Piba conöco biname cina bimu apaclyera pana cirege, teeme Babe te liba cire yaawademepi teebibine. Weeme liba tablame piti nemi ätecijame, itecijinege umle äbitame.”

Nesae Ngene ca Agli Mene Acejiyame te Biname bine Waadena poto cidi me

⁴⁴ “Apu gyene, Acejiyame te biname bine liba yaawadimuge. Yepä biname te babo daremuyame miijirage gwidape ne jääpänuge, lui te gawe ca äclidnäneji ge. Tabe siige cääri cuta jääclidnuge, gege cama läduge, iyeta teeme gwidape bine yaawadimuge aletname. Rarekaake bine

liba jääpänimuge, ingwe ca piba läduge, peei gawe ne jaaletnuge.

⁴⁵ Cuta apu gyene Acejiyame te liba biname bine yaawadimuge. Yepä biname te kusa bine jäärngemuge.

⁴⁶ Tabe liba yepä jamyacurage ne jääpänuge, tabe läduge, iyeta teeme gwidape bine yaawadimuge aletname. Pui rarekaake ca siige pui jamyacu kusa ne jaaletnuge.

⁴⁷ Cuta apu birige, Acejiyame te liba biname bine yaawadimuge. Cibubade biname cina net sigu ne jaadadnäjusi malu cabu, siige tabe mara-mara cibi bine joomläjicmuge.

⁴⁸ Liba tapanuge, cibubade biname cina yäälädhnusi doro me, ladnatäruge, cibi bine jaatranimusi maramara acraname. Miijiyame bine diiba bora me yääbäcnimusi, niiyaniya bine yiisabimusi.

⁴⁹ Apu mule te ai padare me ngälugaabe je cirege äbita. Acejiyame me mename seemo cina cire saaclepi niiya mule biname bine waadename miiji mule biname bime cabu ca,

⁵⁰ siige cire yiisabemepesi baborage uliobo wädräji cabu me. Teepi puma ele cire yaangenet-nemepi, giricu cire yaatebecmepesi.”

⁵¹ Siige Yeesu teeme abiberäja bägrä bine itemlimige egä, “Nää, weene opo bewatnimiye iyeta ai ngene ca agli mene bine?” Teepi ‘yoo’ mene jejisi.

⁵² Yeesu puma cita ca jejemige egä, “Cotre abiberäja biname, laati te umle gyene mime cotre bine, tabe liba Acejiyame ne conocäco yääcäruge teebine acaname, tabe mete yageyame pana

birige, lui te kirece piiyepu sasa gwidape bine säsemuge teeme cumä cabu ca.”

*Yeesu ne Nasareta Cewe je Jigyisi
(Mareko 6:1-6; Luuka 4:16-30)*

⁵³ Yeesu liba iyeta ai ngene ca agli mene jajana bine epirimige, tabe pui cewe ne sebmalige,

⁵⁴ acnenutige teemerage cewe me. Tabe puma biname bine ebiberäjimige abasecretna mete cabu. Lui cina jitecijisi, teepi mage mutäcäco äbitininisi, siige ätemläjinisi egä, “Tabe luma cita ca ituge ai umle ne acata? Cuta luma cita ca kokre ne itu jääpänanepi ciitaca mule bine wawenecame.

⁵⁵ Tabe pui mete raranga biname me bägrä gyene. Mariya teeme mage gwene piiyepu Yakobu, Yoosepa, Simona, Yuuda naabi teeme iganewale gemi.

⁵⁶ Teeme ngulewale cuta ama piti nemi. Cije tabe luma cita ca umle äbitanenige iyeta ai mule bine wawenecame?”

⁵⁷ Siige teepi Yeesu ne jigyisi.

Yeesu puma cita ca jejemige egä, “Acejiyame me mename biname ne yaacatusi iyeta poto ta, yepä lica teemerage cewe cabu piiyepu teemerage binamewale cina.”

⁵⁸ Tabe puma bucurage ciitaca mule bine lica jewenimige, ingle teepi ätrunga lica ge teeme täöpume.

14

*Yoane Niiye ca Äciseja Biname me Budre
(Mareko 6:14-29; Luuka 9:7-9)*

¹ Pui padare cabu Galilaya probins mope biname ngii Heroda te Yeesu poto cidi me itecijige.

² Tabe puma cita ca teeme ingwe gaabe biname bine jejemige egä, “Taba lui Yoane niiye ca äciseja biname gyene. Taba budre cabu ca itu tarpinantumi, peei name pi teeme kokre pisi nyene ciitaca mule bine wawenecame.”

³ Heroda ai mene jiicige, ingle taba sine biname, laati te tejemimumi Yoane ne oomlaname, seea ca ätäyame, krokeciye mete bora me äsinglentame. Taba ai mule ne tewenumi ingle Herodiyas name pi, lui teeme igane Pilipo me coga ge, yepä Heroda te juutecrepi, siige teeme coga me jwaawenepi.

⁴ Puma cita ca Yoane te Heroda ne jaajanane pi egä, “Peei lui miiji mule lica gyene maane määme igane me coga ne acatame.”

⁵ Heroda taba peei name pi singi ge Yoane ne budre me aglime, yepä taba wälu ge biname name pi, ingle teepi ngene totwananimesi, egä Yoane lui Acejiyame me mename biname gyene. Peei name pi taba wata lica seglumi, yepä krokeciye mete bora me secitumi.

⁶ Yoo, Yoane niiye ca äciseja biname me budre gaabe apu gyene: liba Heroda me ärngi bimü te tatyaramtigi, taba soriyomu ne jewenige. Pui padare cabu puga ge Herodiyas me beecma bägrä. Taba giire jewäjige soriyomu biname bime opo gaabe. Heroda mage gege äbitige teeme giire name pi,

⁷ siige jojige egä, “Cane Acejiyame me opo gaabe je naajenine, egä maane ngena tääpume liba nätinärenite, cane nääcärenine.”

⁸ Ngulebägrä me mage te jojige tabe Heroda ne apu jajime egä, “Cane singi gäne Yoane niiye ca äciseja biname ne aglime, piba teeme mope ne pleito cabu acaname cäme bau me päpäna täapume, egä tabe budre gyene.” Siige tabe ngulebägrä te ai mene jejige Heroda ne.

⁹ Heroda ngenecu mäpu me äbitige, yepä tabe lui Acejiyame me ngii cabu mene jojige teeme soriyomu biname bime opo gaabe je, peei name pi tabe teeme kaakesea bägrä ne jejige ngulebägrä me singi wawename.

¹⁰ Kaakesea bägrä te ädige, Yoane me mope ne teläcnutige krokeciye mete cabu,

¹¹ mope ne secanige pleito cabu, siige ngulebägrä ne ocäriige. Tabe teeme mage ne ocäriige.

¹² Yoane me abiberäja bägrä cina seclige, teeme budrekaake ne isatisi mete cabu ca, gape cabu ecitisi. Puma cita ca teepi äcnäriige, Yeesu ne jejisi, egä ngena mule cina bäbitinisi Yoane poto cidi me.

*Yeesu Faib Tausen Biname bine Engärimige
(Mareko 6:30-44; Luuka 9:10-17; Yoane 6:1-14)*

¹³ Yeesu liba Yoane me budre poto cidi me itecijige, tabe pui cewe ne sebmaliige, poo gaabe ädige biname cäco cewe me ten taatu. Biname cina liba itecijemige, egä Yeesu bädige, teepi siige teeme cewe bine sebmäläcemisi, ernge ta eclige pui puupu cabu me Yeesu liiyeme ädige.

¹⁴ Teepi niinäce atyarige, Yeesu me poo te ingwe sipyige. Yeesu liba poo cabu ca arpatige, tabe bucurage biname bine jepänimige. Tabe owecu

äbitige teeme täápume, siige pita biname bine miiji jewanemige.

¹⁵ Pui mämleteca cabu je abiberäja bägrä cina seclige Yeesu bau me, jejisi egä, “Bimu te mage bädige. Biname cäco cewe gyene ai, peei name pi biname bine jityepimi mameta lui cewe gemi, teepi puma cita ca deedei aletname teeme täápume.”

¹⁶ Yepä Yeesu teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Teepi nuuja singi lica gemi otnime, ingle weene te teebibine deedei ecäremeye.”

¹⁷ Teepi jejisi egä, “Cime nata nuujarage deedei ama lica gemi, yepä faib buluduu gemi piyepu neeneni cibi bumate gegi.”

¹⁸ Yeesu jejemige egä, “Sewademeye aima cäme bau me.”

¹⁹ Puma cita ca Yeesu biname bine jejemige baace papa cabu adnaterame. Tabe piba faib buluduu neeneni cibi cama sewadimige, cabu me ire acitige, Acejiyame ne eso ecärige. Piba tabe buluduu bine itrecimige cibi cama, abiberäja bägrä bine ecärimige, teepi siige biname bine ecäranemisi.

²⁰ Iyeta biname cina ibibi erwäjimisi. Abiberäja bägrä cina buluduu pacupacu bine etomlicmisi, jengärimisi, twelb diiba cina tapaninisi.

²¹ Lui rooriye cina erwäjisi pui deedei, teepi faib tausen ge. Coga bägrä bine lica ecnemisi.

*Yeesu Niye papa cabu Otnige
(Mareko 6:45-52; Yoane 6:15-21)*

²² Yeesu teeme abiberäja bägrä bine jejemige poo cabu acetne-rame, niinäce gaabe me äwäcame

sawa nuuja poto doro me, tabe liba biname bine jityepäjemige.

²³ Siige tabe biname bine liba niinäce jityepäjemige, tabe piba jegelige podo cabu me irecu ätumutame. Mämleteca me liba, Yeesu ten taatu puga ge podo cabu.

²⁴ Poo te sawa kuukälu cabu jage. Uule kuu cina poo ne eboclomäjisi, ingle buuwe te magerage opopo tipwäjige.

²⁵ Paulo ala me Yeesu piba täinige podo cabu ca, niye papa cabu ta ädige teeme bau me.

²⁶ Abiberäja bägrä cina teebine liba tepänisi niye papa cabu otni je, teepi siige mage wälu ge. Teepi apu jiicisi egä, “Tabe lui dadränge gyene,” siige wälu ala abayininisi.

²⁷ Yepä Yeesu jejemige egä, “Wälu gone, cane säne!”

²⁸ Puma cita ca Peteru Yeesu ne jejige egä, “Yageyame, liba toracarage maane säte, maane naji cane uuplaname niye papa cabu määme bau me otnime.”

²⁹ Yeesu jejige egä, “Tädi!” Peteru puma cita ca tuuplige poo cabu ca, gije abacitige niye papa cabu Yeesu bau me otnime.

³⁰ Yepä tabe liba jepänige, buuwe te kokre cama titwige, tabe wälu äbitige, siige abumame äbitige. Tabe ala abayige egä, “Yageyame, nätinyäri!”

³¹ Piba taatu Yeesu ime uutige, joomlige teebine, jejige egä, “Määme ätrunga matikäli gyene. Maane ngeno me neeneni ngene atwana cama gäte?”

³² Teepi liba acenutäsi poo cabu me, buuwe te piba ärputige, siige mataru te enajige.

³³ Abiberäja bägrä cina poo cabu kokorare ca

ipednäremisi Yeesu tääpume, jejisi egä, “Toraca, maane Acejiyame me Bägrä gäte.”

Yeesu Pita Biname bine Miiji Jewenemige Genesareta Gawe cabu
(Mareko 6:53-56)

³⁴ Yeesu teeme abiberäja bägrä cama liba sawa ne yuurisi, teepi atyarige Genesareta gawe cabu me, siige poo te puma ipyige.

³⁵ Puma cita ca pui gawe biname cina liba Yeesu ne opo ewatnisi, teepi idre jecananisi cewe gaabegabe ta, siige biname cina iyeta pita biname bine sewadanemisi Yeesu bau me.

³⁶ Teepi teebine itemlisi egä, “Pita biname cina lipu gemi mäame cäbletääpe pepyämu taatu oomlaname?” Siige iyeta lui cina joomläjisi, teepi miiji äbitaninisi.

15

Saarewale bime Abiberäja
(Mareko 7:1-13)

¹ Poto Parisea sigu biname piyepu cotre abiberäja biname cina seclige Yeesu bau me Yerusalema ca.

² Teepi itemlisi egä, “Lipu pi mäame abiberäja bägrä cina mime saarewale bime mule bine lica jaawenimusi? Teepi deedei loolo niinäce gaabe me ime lica läcisäjinusi cude gwidape cabu ca kälyä äbitame.”

³ Yeesu teebibine jejemige egä, “Weene weemämu ngeno me Acejiyame me mene ne kaake me jaawenuye saarewale bime mule wawena ca?”

⁴ Acejiyame te itu tiicuji egä, ‘Weene miiji mage babe bine opo gaabe me acita’ cuta piyepu egä, ‘Laati te liba teeme mage babe bime poto cidi me niyarage mene jiicemuge, teebine miiji budre me acita.’

⁵ Yepä weene jiicuye, egä biname me liba gwidape pisi nyene mage babe bine ätityerame, yepä tabe liba jiicuge egä, ‘Ai gwidape lui Acejiyame täápume myene,’

⁶ siige tabe teeme peei mene name pi kälyä bäbitige teeme mage babe bine ätityerame pui gwidape ca. Apu pi weene Acejiyame me mene ne kaake me jaawenuye naace täápume weene saarewale bime abiberäja ne äcwetname.

⁷ Weene walya biname gemi! Toraca gyene Acejiyame me mename biname Isaya lui niinäce gaabe mene jiicuji weeme poto cidi me egä,

⁸ ‘Ai biname cina cebine nawepyeräjusi teeme tage miipe ca,
yepä teeme ngene atwanena cudecewerage gyene căme bau ca.

⁹ Teepi nuuja miiji lica gemi cebine awepyeräjame, ingle teepi biname bine yaabiberäjimusi cotre bine äcwetname, lui căme cotre lica gemi.’ ”

Lui Gwidape cina Biname ne Niiya me Jaawenusi

(Mareko 7:14-23)

¹⁰ Yeesu biname bine ala tesoglicmige, jejemige egä, “Cängena itecijinege, umle äbitinineye ai mene!

¹¹ Biname te ngena ne yaacituge teeme tage cabu, pui te niiya me lica jaawenuge, yepä teeme

tage cabu ca ngena te tasatuge, pui te teebine niiya me jaawenuge.”

12 Abiberäja bägrä cina seclige Yeesu bau me, jejisi egä, “Nää, maane umle gäte, egä Parisea sigu biname cina niiyarage basicnantinisi mäame mene name pi?”

13 Yeesu jejemige egä, “Iyeta gije, cäme Babe cabu je lui bine lica sitemimumi, miiji uutema braju cama.

14 Weene ngenecu mäpu gone Parisea biname bime name pi. Teepi epu pana gemi irecu mäasumäsu biname, lui cina otnime opo jaawenimusi poto irecu mäasumäsu biname bine. Liba irecu mäasumäsu biname te otnime opo jaawenuge nuuja teeme pana ne, teepi iyeta cupicu bora me laatramuge.”

15 Puma cita ca Peteru Yeesu ne itemlige teeme mene ne aboclomtame.

16 Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Nää, weene cuta buduma camu gemi?”

17 Weene nää umle lica bäbitininiye, egä biname te ngena ne yaacituge teeme tage cabu, camuge bora me labacituge, siige puma cita ca tasatuge.

18 Yepä ngena cina täsuge tage cabu ca, peei lui ngenecu bora ca saacluge. Peei cina biname ne niiya me jaawenusi.

19 Teeme ngenecu bora ca täsuge niiyarage ngene atwanena cina, lui cina teebine jaawenusi tabe nuuja biname ne budre me aglime, sargi mule wawename, gwidape ero me, walya mene otromame, niiyaniya mene iicetnejame.

20 Ai cina biname ne niiya me jaawenusi, yepä tabe liba ime äciseja cäco deedei yäärwäjimuge, pui

te teebine niiya me lica jaawenuge.”

*Yepä Magebi me Ätrunga
(Mareko 7:24-30)*

²¹ Yeesu pui cewe ne sebmaliige, ädige Turo pi-iyepu Sidona gawe cabu me.

²² Yepä Kanana cewe magebi, lui te pui gawe cabu tonajenäjumi, tabe Yeesu bau me toclige, ala abayige egä, “Babo biname Daawida me kaake-saare, maane cebine owecu naweni! Cäme bägrä niyarage gwene. Teeme trupa cabu pisi nyene niyarage cable.”

²³ Yepä Yeesu nuuja mene lica ge.

Puma cita ca abiberäja bägrä cina seclige Yeesu bau me, jejisi egä, “Peei magebi ne uyecräji, ingle tabe ala tabayanenige mime kaake poto ca!”

²⁴ Yeesu jejemige egä, “Cebine ituge ätyepa Is-raela biname bime bau me taatu, lui cina epu pana gemi apeseräjäneji maamoi liiyepu.”

²⁵ Yepä pui magebi liba utecijige, tabe toclige, Yeesu me ernge gome utramige, jejige egä, “Babo biname, nätinyäri!”

²⁶ Yeesu ngene ca agli mene ca teebine jojige egä, “Peei lui miiji lica gyene cane bägrä bime deedei iisabejame drego plongo bime bau me.”

²⁷ Magebi te Yeesu me ngene ca agli mene jewecnistige, jejige egä, “Toraca babo biname, yepä drego plongo cina nata yäärwäjimusi lui pläpupläpu cina saatrametnemuge bägrä bime dade cabu ca gawe me.”

²⁸ Yeesu jojige egä, “Magebi, mäame ätrunga lui baborage gyene! Mäame singi te ibibi läbitege.” Peeirage padare cabu teeme bägrä te miiji äbitige.

Yeesu Bucurage Biname bine Miiji Jewenimige

²⁹ Yeesu pui cewe ne sebmaliige, Galilaya sawa ligi me ädige. Tabe puga podo ne jegelige, siige adnatige.

³⁰ Bucurage biname cina seclige teeme bau me, sewadimisi otnetneja cäco biname bine, irecu määsumäsu biname bine, ernge ime niiyaniya biname bine, mene cäco biname bine cuta bucurage poto maramara pita biname bine. Teebibine icranimisi Yeesu me opo gaabe, tabe siige miiji jewenanemige.

³¹ Biname cina mutäcäco äbitininisi, teepi liba jepänimisi mene cäco biname cina lui mene jicemisi, ernge ime niiyaniya biname cina lui iyeta miiji äbitaninisi, otnetneja cäco biname cina lui cängena otninisi, irecu määsumäsu biname cina lui irecu aasataninisi. Teepi puma cita ca eso ecärisi Israela biname bime Acejiyame ne.

Yeesu Fooa Tausen Biname bine Engärimige (Mareko 8:1-10)

³² Yeesu teeme abiberäja bägrä bine ala tesoglicmige, jejemige egä, “Cane owecu gäne ai biname bime täapume, ingle teepi nesae bimu cama cane cama sicrajimumi, siige page teeme nuuja deedei lica gemi ärwäjame. Cane singi lica gäne teebibine deedei cäco ätyepame, ingle teepi gaabe je cable jaalocnimuge.”

³³ Abiberäja bägrä cina itemlisi egä, “Mine luma jepänenemisi ibibi deedei ai daapo taatu cewe cabu teebibine ngeerame?”

³⁴ Yeesu itemlimige egä, “Weeme lija buluduu gemi?” Teepi jejisi egä, “Cime seben buluduu gemi piyepu nesae matimati cibi.”

³⁵ Puma cita ca Yeesu biname bine jejemige gawe cabu adna-terame.

³⁶ Tabe seben buluduu piyepu cibi bine sewadimige, Acejiyame ne eso ecäriige, itrecimige, abiberäja bägrä bine ecärimige, siige teepi biname bine ecäranemisi.

³⁷ Teepi iyeta erwäjisi, ngälu ibibi äbitininisi. Puma cita ca abiberäja bägrä cina deedei pacupacu bine etomlicmisi, seben diiba bine jengärimisi.

³⁸ Lui rooriye cina erwäjimisi, teepi fooa tausen ge. Coga bägrä bine lica ecnemisi.

³⁹ Puma cita ca Yeesu biname bine jityepimige, poo cabu acenutige, Magadan gawe cabu me ädige.

16

Parisea piyepu Sadukea Biname cina Singi Citaca Mule Päpäname

(Mareko 8:11-13; Luuka 12:54-56)

¹ Parisea sigu biname piyepu Sadukea sigu biname cina seclige Yeesu bau me teebine apicetnärame. Teepi jejisi egä, “Maane ciitaca mule jeweni cine päpäname, egä Acejiyame me kokre mäame cabu pisi nyene.”

² Yepä Yeesu jejemige egä, “Bimu te liba läpulyärüge, weene liba jääpänimuye carbe uudi, weene piba apu jiicuye egä, ‘Ciiyeciye mage bimu te ebenige, inge carbe lui uudi gemi.’

³ Krokerage weene liba jääpänimuye, egä carbe uudi gemi piyepu cäsä gemi, piba weene jiicuye

egä, ‘Page ngupe te secirenige, ingle carbe uudi piyepu cäsä gemi.’ Weene carbe cabu ca bimu ne opo yaawatnuye, yepä weene äblicäco gemi opo awatna page ai padare cabu lui mule cina äbitininisi, teepi ngena tääpu memi.

⁴ Weene ätrunga cäco niyarage biname gemi page. Weene cebine nätemliye ciitaca mule wawename. Weene nuuja ciitaca mule ne lica pa jepänepeye, yepä lui ciitaca mule te Yoona tääpume äbituji.” Puma cita ca Yeesu teebibine sebmalinge, nuuja gome me äyebtingtigi.

Parisea piyepu Sadukea Biname bime Uutneca Gwidape

(Mareko 8:14-21)

⁵ Yeesu piyepu abiberäja bägrä cina liba yuurisi sawa nuuja poto doro me, abiberäja bägrä cina ngene jitrimalemige buluduu bine waadename.

⁶ Puma cita ca Yeesu teebibine ngene ca agli mene ca jejemige egä, “Weene ireire inajipi Parisea sigu biname piyepu Sadukea sigu biname bime uutneca gwidape tääpume.”

⁷ Abiberäja bägrä cina teemeteme jitranisi egä, “Tabe naace popi ai mene nijinige, ingle mine buluduu bine lica sewadimisi.”

⁸ Yeesu umle äbitige, egä teepi ngena tääpume jitranisi, siige tabe itemlimige egä, “Weene ngena name pi jitraniye, egä weeme buluduu lica gyene? Weeme ätrunga lipu matikolä gwene.

⁹ Weene nää camu gemi umle äbita? Weene nää uja ngene ituge ätrimela, cane lipu faib buluduu bine sitrecimumene faib tausen rooriye bime

tääpume. Weene nää lija diiba bine tengärimumeye pacupacu deedei ca?

¹⁰ Coo piyepu weene nää uja ngene ituge ätrimela seben buluduu lipu ibibi ge fooa tausen rooriye bime täöpume. Lija modamoda diiba bine weene tengärimumeye deedei pacupacu ca?

¹¹ Äi, lipu pi weene umle lica bäbitininiye, egä cane buluduu täöpume lica bii jijinine. Yoo, cane cääri jijeninine, egä weene ireire inajipi Parisea piyepu Sadukea biname bime uutneca gwidape täöpume.”

¹² Abiberäja bägrä cina teepi siige opo ewatnisi, egä tabe teebibine lica jejemige ireire lenajame uutneca gwidape täöpume, yepä Parisea piyepu Sadukea biname bime abiberäja mene täöpume.

Peteru Yeesu ne Jewabudnitige egä Tabe Keriso Sine

(Mareko 8:27-30; Luuka 9:18-21)

¹³ Yeesu ädige Kesarea Pilipo babo cewe mameta lui gawe cabu me. Tabe puma abiberäja bägrä bine itemlimige egä, “Biname cina lipu jiicusi, egä cane laasi näne, Acejiyame bau ca lui te biname me äbitujine?”

¹⁴ Teepi jejisi egä, “Poto cina jiicenisi, egä maane Yoane niiye ca äciseja biname gäte. Poto cina jicenisi, egä maane Eliya säte; poto cina egä maane Yeremiya säte coo nuuja Acejiyame me mename biname gäte.”

¹⁵ Yeesu itemlimige egä, “Cije weene, weene lipu jiiceniye egä cane laasi näne?”

¹⁶ Simona Peteru te Yeesu ne jejige egä, “Maane lui Keriso säte, biname bine lui te niiya cabu ca

pagege äsecrera. Maane ireclota Acejiyame me Bägrä gäte!”

¹⁷ Yeesu Peteru ne jejige egä, “Simona, Yoona me bägrä, maane gege gäte. Nuuja biname te peei ngene atwana lica nääcäriige meebine, yepä peei lui cäme Babe bau ca gyene, cabucewe je lui te enajenige.

¹⁸ Cane naajenine meebine Peteru, egä mäame ngii lui ‘Kula’ gyene. Piiyepu maane lui mene bii jiicite cäme poto cidi me cuta kula pana gyene, siige ai kula cabu cane cäme ätrunga ingle ne pa yaacitepene. Tabe epu kokre pa yaanajepi, egä budre te äblicäco apremela teebine.

¹⁹ Cane meebine kii pa nääcärepeene Acejiyame bau lui gaabe ne iitnaname piiyepu armime. Maane ngena mule täapume gaabe ne jiiitnute, Acejiyame te yaacatuge, cuta maane ngena mule täapume gaabe ne yaarmute, Acejiyame te yaacatuge.”

²⁰ Puma cita ca Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Gone biname bine umle jaawenimuye, egä cane Keriso säne, lui te biname bine niiya cabu ca pa yääsecräremepene.”

Yeesu Jiicemige Teeme Cewe Oocanena piiyepu Budre poto cidi me

(Mareko 8:31-9:1; Luuka 9:22-27)

²¹ Pui padare cabu Yeesu gije abacitige abiberäja bägrä bime täapume pajecu me wawenime, egä tabe miiji Yerusalema me pa lädepi. Tabe puma pagege mäpurage gwidape bine päpäna modamoda iiwäreja biname, cotre abiberäja biname piiyepu nuuja Israela modamoda biname

bime bau ca. Teebine pagege budre cabu acita, yepä nesae me lui bimu tabe piba pagege arpinenta.

²² Puma cita ca Peteru Yeesu ne ecanige taatu cewe me, kokre cama mene jejige egä, “Eewe, babo biname! Acejiyame te owecu naawenepi! Peei mule te gone läbituge mäame täapume!”

²³ Yeesu tatatrongtige, Peteru ne jejige egä, “Satan, äyebingti căme opo gaabe ca! Maane cebine liga iirbutame nawenite. Maane biname bime pana ngene jotwananenite, lica Acejiyame pana.”

²⁴ Siige Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Biname te liba singi gyene cane cama yepä ot-nime, tabe miiji teemerage singi bine gawe me acrana, teeme baarge uli ne palace cabu acana siige cebine ingwe äcwi.

²⁵ Laati te liba singi lica teemerage singi bine abmaläcemame, tabe teeme ireclota ne cirege aperse, yepä laati te singi teemerage singi bine abmaläcemame cămiji pi, tabe iyeteta ireclota ne cire jääpänepi.

²⁶ Biname te nuuja miiji ne lica cire jääpänepi, ngänu gyene tabe puu iyeta ai gawecewe ne yaacatuge, yepä teeme ireclota ne yaapesaruge. Nuuja gwidape lica gyene biname te teeme ireclota daremu me ceerame.

²⁷ Acejiyame bau ca lui te täduji biname me äbituji, tabe teeme Babe me jamyacu apaclyera cabu teeme mename seemo cama cire tädepi. Siige tabe biname bine piba daremu cire yääcäranemepi teeme mule ibi.

²⁸ Cane toraca mene jijenininine, egä ama potu lui cina jeclajutäjenemige, teepi lica cirege budre

äbita, ngälu teepi teebine cire jääpänepesi mope biname täápume otni.”

17

*Yeesu Mara Opo me Äbitige
(Mareko 9:2-13; Luuka 9:28-36)*

¹ Siks bimu ingwe gaabe ca Yeesu aacanänige Peteru piyepu nanigane wäsi Yakobu naabi Yoane, siige opo jaawenänige podo caburage me ten taatu.

² Podo cabu je Yeesu mara opo me äbitige abiberäja bägrä bime irewale je. Teeme opo te epu oplacmeläjige bimu iredäri pana, piyepu teeme cäbletääpe cina äbitininisi bulu taatu me, apaclyera pana.

³ Piba Moose naabi Eliya taboclomtäsi teeme cabu me, siige Yeesu cama mene jüicemäsi.

⁴ Puma cita ca Peteru Yeesu ne jejige egä, “Yageyame, cine miijirage gämi ama. Maane liba singi gäte, cane aarangenänine nesae matimati mete bine, yepä mäame, yepä Moose me, yepä Eliya me.”

⁵ Peteru liba camu mene iicema cabu je, piba carbe te apaclyera cama tädige, iyeta teebibine aacwabänige. Puma cita ca tagepogogo te tasatige carbe bora ca egä, “Ai lui cäme ngenecurage Bägrä gyene. Cane teeme täápume babo ngenecu miiji gäne. Weene teebine jitecijeye!”

⁶ Abiberäja bägrä cina liba itecijemige tagepogogo, teepi mage wälu äbitininisi, oweowe itrametnemige gawe cabu me.

⁷ Yeesu teeme bau me tädige, joomlänige, jääjänige egä, “Abujengäneye, wälu gone!”

⁸ Teepe puma cita ca mope ewejengänisi, yepä Yeesu taatu ne jepänisi.

⁹ Siige teepi liba täinetnänige podo cabu ca, Yeesu abiberäja bägrä bine jääjänige egä, “Gone biname bine umle jaawenanemuye, weene lui mule ne bii jepäniye, ngälu cane, Acejiyame bau ca lui te tädujine biname me äbitujine, pagege budre cabu ca arpinenta.”

¹⁰ Puma cita ca abiberäja bägrä cina Yeesu ne itemlänisi egä, “Ngeno me cotre abiberäja biname cina jüicenis, egä Eliya te miiji niinäce gaabe me otni, piba ingwe ca Keriso, biname bine niiya cabu ca äsecrera biname te cire tädepi?”

¹¹ Yeesu teebibine jääjänige egä, “Toraca gyene, egä Eliya te miiji niinäce otni iyeta gwidape bine teeme puupu cabu acraname.

¹² Cane toraca mene jijenänine, egä Eliya uja ituge otni, yepä biname cina opo lica yaawat-nepesi, pui name pi teepi teebine jaawenepesi, teepi lipu ituge singi. Cuta piyepu cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane pagege biname bime bau ca mäpu ne päpäna.”

¹³ Siige abiberäja bägrä cina umle äbitänisi, egä Yeesu lui Yoane niye ca äciseja biname poto cidi me bii jääjänige.

Yeesu Miiji Jewenige Niya Cable cama Bägrä ne (Mareko 9:14-29; Luuka 9:37-43)

¹⁴ Yeesu teeme nesae abiberäja bägrä cama liba podo cabu ca täinetnänige biname bime cabu me, piba yepä biname te Yeesu bau me tädige, kokorare ääpednutige,

15 jejige egä, “Babo biname, maane cäme bägrä ne owecu jeweni. Tabe naabe äbitanenige oonina pita cabu ca, siige yaatramanuge uliobo cabu pi-iyepu niiye cabu.

16 Cane mäame abiberäja bägrä bime bau me secanine, yepä teepi äblicäco ge teebine miiji me wawena.”

17 Yeesu jiicige egä, “Weene lipu ätrunga cäco gemi, niyyarage biname gemi! Luma ngine padare cama cane miiji weene cama lenaja? Luma ngine padare cama cane miiji weeme ätrunga cäco mule päpäna? Secaneye bägrä ne cäme bau me.”

18 Puma cita ca Yeesu niiya cable ne jejige asatame, siige tabe asatige. Puirage padare cabu bägrä te miiji äbitige.

19 Abiberäja bägrä cina Yeesu bau me seclige, ogä jejisi egä, “Cine lipu pi niiya cable äyecreja cäco äbitininago?”

20 Tabe jejemige egä, “Weeme ätrunga matikäli gyene. Cane toraca mene jijenininine, weeme ätrunga liba pisi nyene, ngänu gyene epu pana duuwe baace kuu matikolärage, weene miiji gemi ai podo ne jaji egä, ‘Awetänti ama cita ca piyyeme!’ siige tabe lawetäntuge. Weeme liba ätrunga pisi nyene, iyeta gwidape ibibi gemi weeme tääpume.

21 Yepä apuyame ne weene äblicäco nuuja mule ca äyecreja yepä irecu ätumuta ca piyyepu pui irecu ätumuta padare cabu weene miiji deedei cäco lenaja.”

*Yeesu Cääri Mene Jiicemige Teeme Budre poto
cidi me*

(Mareko 9:30-32; Luuka 9:43-45)

²² Abiberäja bägrä cina liba iyeta abasecretnige Galilaya me, Yeesu teebibine jejemige egä, “Cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cebine mameta gyene biname bime ime cabu acita.

²³ Teepi cebine pa naglepesi budre me, yepä nesae me lui bimu cabu cane piba page larpinan-tepene budre cabu ca.” Abiberäja bägrä cina mage ngenecu mäpu me äbitininisi.

Täks Rarekaake Atomleca Acejiyame me Iiwäreja Mete tääpume

²⁴ Yeesu liba atyaramtige Kaprenauma me teeme abiberäja bägrä cama, biname lui cina yaatomlicmusi Acejiyame me iiwäreja mete tääpume täks rarekaake, teepi piba seclige Peteru ne ätemla-me egä, “Nää, mäame abiberäja biname te täks rarekaake yaacranuge iiwäreja mete tääpume?”

²⁵ Peteru jejemige teebibine egä, “Ngenä pi, yaacranuge.” Tabe liba mete bora me abacitige, Yeesu niinäce me puma mene jiicige, Peteru ne itemlige egä, “Simona, maane lipu ngene jotwanenite, ai gawe cabu lui mope biname teepi nää luma cita ca täks rarekaake bine yaatomlicmusi teeme tääpume, teeme bägrä bime bau ca coo nuuja biname bime bau ca?”

²⁶ Peteru jejige egä, “Nuuja biname bime bau ca, lica teeme bägrä bime bau ca.” Yeesu jejige egä, “Yoo siige, cane cuta kälyä gäne Acejiyame me mete tääpume täks rarekaake acrana cabu ca, ingle cane teeme Bägrä gäne.

²⁷ Yepä mine gone teebibine ngenecu mäpu me jaawenemago. Äte ädi, edigiricu jepetäji sawa cabu. Maane niinäce lui cibi ne irpatenite, tage jipälutepi, siige maane yepä rarekaake ne jepänenite puma. Maane pui ne ecatepi, ecäremepi mime täks täöpume.”

18

Laasi Nyene Baborage?

(Mareko 9:33-37; Luuka 9:46-48)

¹ Pui padare cabu abiberäja bägrä cina seclige Yeesu ne ätemla-me egä, “Acejiyame te lui biname bine yaawadimuge, laasi nyene baborage?”

² Yeesu yepä matikolä bägrä ne tesoglicige, jejige teeme cole je aclajutame,

³ piba abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Cane toraca mene jijenininine weebibine, egä weene liba lica weeme ngene atwanena bine yaata-trongärimuye bägrä pana ätrungame, piba weene miiji lica gemi Acejiyame me waadena mule cabu me äbäcname.

⁴ Acejiyame te lui biname bine yaawadimuge, teeme cabu ca eei te baborage yaanajuge, lui te teemämu matikolä läbituge ai bägrä pana.

⁵ Laati te cäme ngii cabu jaawabluge yepä apu pana bägrä ne, tabe cuta nawabluge cebine.”

Owe Äswana Niiya Mule täöpume

(Mareko 9:42-48; Luuka 17:1-2)

⁶ “Ai matimati bägrä lui cina cebine nätrungusi, laati te liba teeme yepä ne jaawenuge niiya mule wawenname, pui biname te mäpu ne cire jääpänepi Acejiyame bau ca. Teeme singicace gome liba

jaaglotusi baborage kula ne, siige malu cabu yaa-jarusi budre me, peei mäpu lui plowa birige pui mäpu cabu ca tabe lui ne cire jääpänepi.

⁷ Mage niyarage gyene, egä ai gawecewe cabu piti nemi gwidape, lui cina biname bine jaawen-imusi niiya mule wawenecame. Iyeta padare pipu gwidape cina saacluge, yepä babo niyarage gyene biname tääpume, lui te biname bime cabu me pui gwidape bine saawadimuge.”

⁸ Siige Yeesu puma cita ca teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Määme ime te coo ernge te liba naawenuge maane singi ädrime niiya mule wawename, maane miiji pui ngene atwana ne watatarage iyebtingtepi, epu pana ime ne coo ernge ne lipu jääläcnutute, yaajarute. Miiji gyene maane yepä ernge coo ime cama iyeteta ireclota cabu me otni, yepä niiya gyene maane iyeta picwa cama otni iyeteta uliobo cabu me.

⁹ Cuta määme irecu te liba naawenuge maane singi ädrime niiya mule wawename, maane miiji watatarage peei ngene atwana ne iyebtingtepi, irecu ne lipu juungyatute. Miiji gyene maane yepä irecu cama iyeteta ireclota cabu me otni, yepä niiya gyene maane neeneneni irecu cama uliobo puupu cabu me otni.”

Ngene ca Agli Mene Gyene Apesera Maamoi poto cidi me

(Luuka 15:3-7)

¹⁰ “Jepäneye, egä weene ai matimati bägrä bime yepä ne gone äseblecäja. Cane jijenininine weebibine, egä teeme mename seemo cina cabucewe

je iyeta padare cabu căme Babe me opo ne jepănanenisi.

¹¹ Cane lui Acejiyame bau ca tădujine biname me äbitujine, cane naace tăăpume tădujine, egă lui cina apesareji gemi teebibine niia cabu ca äsecreraame.

¹² Weene lipu ngene jotwanininiye, biname te ngena jaawenuge teeme liba yepă hanred maamoi piti nemi, siige yepă te liba lapesaruge? Tabe yaabmalimuge naintinain bine podo cabu, siige lăduge ärngime, lui te lapesaruge.

¹³ Tabe gege birige naintinain maamoi tăăpume, lui cina apesareji lica gemi. Yepă cane toraca jijenininine, egă tabe mage gege birige apesareji maamoi ne liba jääpănuge.

¹⁴ Cuta pepu gyene, weeme Babe cabucewe je tabe singi lica gyene apu matimati băgră yepă te căme bau ca apeserame.”

Mene Ätrunga Biname poto cidi me Lui te Niia Mule Jaawenuge

¹⁵ “Măäme nuuja ätrunga biname te liba niia mule yaacnuge măäme tăăpume, maane ädepi, ogă eblawăjepi. Tabe liba năätecijuge, maane teebine bii sewecnistite.

¹⁶ Yepă tabe liba lica năätecijuge, maane piba yepă coo neeneni biname cama ädepi teeme bau me. Maane miiji ai ne naace popi wawena, ingle Oogărăneji mene te jiićenige, egă maane biname ne liba jaaitnăjute, neeneni coo nesae biname cina miiji peema aitneja tăăpume.

¹⁷ Tabe liba teebibine cuta lica jäätecijemuge, siige piba ätrunga ingle biname bine umle jew-enemepi. Yepă tabe liba cuta teebibine ätecija

cäco, siige maane teebine epu jewenepi Acejiyame umle cäco biname ne liiyepu coo täks rarekaake uutecrena biname ne liiyepu.

¹⁸ Cane toraca mene jijenininine weebibine, egä weene ngena mule täapume gaabe ne yaarmuye, Acejiyame te yaacatuge, cuta weene ngena mule täapume gaabe ne jiiitnuye, Acejiyame te yaacatuge.

¹⁹ Cane cerämu poto jijenininine, egä weene neeneni cina liba gawecewe cabu yepä ngene atwana ne yaacituye weene ngena täapume irecu ätumulame, cäme Babe cabucewe je tabe pa icärepi.

²⁰ Ingle naace popi neeneni coo nesae cina liba cäme ngii cabu labasecretnänsi, cane pisi näne teta cama.”

Ngene ca Agli Mene Owecu cäco Kaakesea Bägrä poto cidi me

²¹ Peteru tädige, Yeesu ne itemlige egä, “Yageyame, cäme biname te niiya mule liba nawenanuge, lija gääbu cane miiji teeme niiya mule ngene ätrimelame? Nää, seben gääbu?”

²² Yeesu jejige egä, “Lica seben gääbu, yepä sebenti gääbu seben!

²³ Acejiyame te liba biname bine yaawadimuge, tabe epu läbituge gawe mope biname pana, laati te singi ire me teeme kaakesea bägrä cina lipu ire jaatwemusi teeme rarekaake bine.

²⁴ Tabe liba gije abacitige ai kaakesea wawename, piba yepä kaakesea bägrä ne teeme bau me secanisi, lui te yepä milyon rarekaake itu yaawademepi teeme bau ca.

²⁵ Ingle pui kaakesea bägrä me rarekaake lica ge daremu aglime, peei name pi babo biname te jemige teeme coga bägrä, iyeta teeme gwidape pi iyepu tabe, teebibine waadename aletname piba pui rarekaake ca daremu aglime.

²⁶ Siige pui kaakesea bägrä te teeme babo biname me opo gaabe kokorare ääpednutige, ewejanige egä, 'Maane owecu nawenepi. Padare näcärepi, cane iyeta rarekaake piba daremu pa naawecnemepene.'

²⁷ Babo biname te teebine owecu jewenige, jejige egä, 'Daremu gone saawecnimute,' siige tabe teebine jityepige.

²⁸ Yepä pui kaakesea bägrä te liba asatige, tabe teeme keege kaakesea bägrä ne jepänige, lui te yepä hanred rarekaake bine itu sewadimumi teeme bau ca, siige singicace gome teebine jejecletnäjige claabe cama, jejige egä, 'Maane rarekaake daremu nawecnisti.'

²⁹ Teeme keege te kokorare ääpednutige, ewejanige egä, 'Maane owecu nawenepi! Padare näcärepi, cane iyeta rarekaake piba daremu pa naawecnemepene.'

³⁰ Yepä tabe owecu lica ge, siige teebine ijarige krokeciye mete bora me, ngälu tabe cirege daremu awecnema.

³¹ Babo biname me poto kaakesea bägrä lui cina jepänisi, teepi cälu te jitemige piiyepu teepi mage ngenecu mäpu ge. Teepi babo biname bau me eclige, iyeta jejananisi ai poto cidi me.

³² Puma cita ca babo biname te ala tesoglicige teeme niinäce kaakesea bägrä ne, jejige egä, 'Maane niiyarage kaakesea bägrä gäte. Ingle

maane nawejanite, cane ngene nätrimalige määme daremu bine awecna-me.

³³ Maane cuta miiji owecu jaawenejite määme keege ne, cane lipu meebine owecu naawenine.'

³⁴ Tabe babo biname te mage claabe me äbitige, siige jityepige teebine krokeciye mete me, ngälu tabe cirege iyeta pui daremu bine awecna.

³⁵ Apu cirege cäme Babe cabu je iyeta weebibine wawena, weene liba weeme ngenecu ca lica ngene jitrimalinuge, weeme nuuja ätrunga biname te ngena niiya mule jaawenuge.”

19

Mene Coga Ägyi poto cidi me (Mareko 10:1-12)

¹ Yeesu liba mene iicema siigesige äbitige, tabe Galilaya gawe ne sebmalige, Yoridana baduge ne yuurige nuuja poto doro me Yuudea gawe cabu me.

² Bucurage biname cina teebine ingwe icwisi, siige tabe pita biname bine miiji jewenanemige puma.

³ Poto Parisea sigu biname cina seclige Yeesu ne apicetnärame. Teepi itemlisi egä, “Nää Cotre ibi mule gyene rooriye te teeme coga ne liba ägyi papa ingle cabu ca?”

⁴ Yeesu jejemige egä, “Egäsu weene ituge acnema Oogäräneji mene te lipu jiićenige, egä agedna cabu ca Acejiyame te biname bine jaawenuji rooriye me piyepu magebi me,

⁵ siige jiiçuji egä, ‘Peei name pi rooriye te miiji teeme mage babe bine gomala coga cama atejäclmutame, siige teepi yepä me läbitäsi.’

⁶ Teepi siige piba neeneni lica gegi, yepä teepi yepä taatu gegi. Peei name pi biname te gone maramara me wawena, Acejiyame te laati bine laatejäclmutuge.”

⁷ Puma cita ca Parisea sigu biname cina itemlisi egä, “Cije ngena name pi piba Moose me Cotre cabu apu oogäräneji gyene, egä rooriye te liba singi birige coga ne ägyime, tabe miiji peba ne oogära ägyi ingle poto cidi me, siige pui peba cama jwäätyepuge teebine?”

⁸ Yeesu jejemige egä, “Moose naace name pi weebibine conocäco icärininuji weene coga ne ägyime, ingle weene ätecija cäco biname gemi. Yepä agedna cabu ca pepu lica ituge.

⁹ Cane toraca mene jijeninine weebibine, egä rooriye lui te teeme coga ne jwäägyuge, yepä tabe teeme coga te nuuja ero lica ituge wawena, siige tabe liba nuuja coga ne waacatuge, tabe ero mule ne jaawenuge.”

¹⁰ Abiberäja bägrä cina puma cita ca Yeesu ne jejisi egä, “Ai liba gaabe gyene coga rooriye bime täापume, atejäclmuta cabu ca miiji gyene coga rooriye cäco lenajame.”

¹¹ Yeesu jejemige egä, “Ai abiberäja lui iyeta biname bime täापume lica gyene, yepä eei bime täापume taatu Acejiyame lui bime täापume singi teepi pepu lenajame.

¹² Maramara ingle piti nemi biname cina atejäclmuta cäco lenajame. Poto cina teeme ärngi cabu ca epu gemi egä teepi äblicäco atejäclmuta; poto bine biname cina pepu me ituge wawena; poto cina teemämu pepu me ituge äbita, ingle teepi singi gemi Acejiyame taatu te teebibine

waadename. Laati te miiji gyene ai abiberäja ne acatame, tabe jaawenepi.”

Yeesu Ime Aacitige Bägrä bime papa cabu me Teeme Miiji täápume

(Mareko 10:13-16; Luuka 18:15-17)

¹³ Biname cina bägrä bine sewadimisi Yeesu bau me naace me tabe ime acitame teeme papa cabu me piyepu irecu ätumutame teeme täápume. Yepä abiberäja bägrä cina jicnecimisi teebibine.

¹⁴ Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Bägrä cina saaclege cäme bau me. Gone jiibe-muye, inge ai bägrä pana ätrunga cama lui biname teebibine Acejiyame te yaawadimuge.”

¹⁵ Puma cita ca Yeesu teeme ime aacitanige bägrä bime papa cabu me teeme miiji täápume, siige ai ingwe gaabe ca tabe piba ädige.

Mamyé Dogwe Biname te Yeesu ne Edäriige

(Mareko 10:17-31; Luuka 18:18-30)

¹⁶ Yepä biname te tädige Yeesu bau me, itemlige egä, “Abiberäja biname, cane ngena miiji mule ne miiji wawena iyeteta ireclota ne päpäname?”

¹⁷ Yeesu jejige egä, “Maane ngeno me nätemlite, egä ngena gyene miiji? Nuuja gwidape te miiji lica gyene, yepä Acejiyame taatu gyene miiji. Maane liba singi gäte iyeteta ireclota ne päpäname, maane miiji cotre bine äcwetna.”

¹⁸ Pui biname te Yeesu ne itemlige egä, “Lui cotre bine?” Yeesu jejige egä, “Biname ne gone budre me agli; sargi mule gone; gwidape ero gone; walya aitneja gone;

¹⁹ mage babe bine miiji opo gaabe me acitena; maane miiji nuuja biname täápume epu singi

äbitena, maane lipu mäame täapume singi läbitanute.”

²⁰ Puma cita ca mamye biname te jejige egä, “Cane ituge iyeta ai cotre bine wawenetnäja. Cerämu cane miiji ngena ne wawena?”

²¹ Yeesu jejige egä, “Maane liba singi gäte epucäco lenajame, maane ädi, iyeta mäame gwidape bine aletname ewademepi, rarekaake owecumete biname bine ecäranemepi, siige tädepi cane cama yepä otnime, piba maane miijimiji gwidape bine cabucewe je cire jepänemepi.”

²² Mamye biname te liba itecijige, tabe ngenecu mäpu cama äyeblyngtige, ingle tabe babo dogwe biname ge.

²³ Puma cita ca Yeesu teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Toraca gyene, dogwe biname täapume mäpurage birige Acejiyame me cabucewe waadena cabu äbäcname!”

²⁴ Cane cerämu jijenininine, egä peei lui mäpu birige kamela te nilo bora cabu me abacitame siige asatame, yepä baborage mäpu birige dogwe biname te Acejiyame me waadena cabu abacitame.”

²⁵ Abiberäja bägrä cina liba itecijemige, teepi siige iyeta mutäcäco äbitininisi, itemlisi egä, “Laati te piba miiji gyene iyeteta ireclota ne päpäname?”

²⁶ Yeesu ire acitige teeme bau me, jejemige egä, “Biname te ibibi lica gyene pui ne wawename, yepä Acejiyame te miiji gyene iyeta gwidape bine wawenecame.”

²⁷ Puma cita ca Peteru Yeesu ne jejige egä, “Cije cine lipu gemi? Cine iyeta gwidape bine itu saab-malemepesi maane cama yepä otnime, cine siige

ngena miiji ne cirege pöpäna?”

²⁸ Yeesu jejemige egä, “Cane toraca mene jijenininine: ai padare te liba cirege apira, kirece padare te liba cirege atyaramta, cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane piba jamyacu apaalyera cama cäme babo adnata puupu cabu ca biname bine cire yaawademepene. Weene, cäme ingwe äcwiyame biname, cuta piba cire adnatäripeye twelb babo adnata puupu cabu twelb Israela inge bine atraname.

²⁹ Iyeta lui cina ituge abmala teeme mete bine, teeme naane igane bine, teeme ngule bine, teeme mage babe coo bägrä bine coo piyepu teeme gawe bine cäme name pi, teepi cirege pöpäna tuwängle yepä hanred gääbu cuta piyepu teebibine iyeteta ireclota cirege ceera.

³⁰ Yepä bucurage biname page lui cina niinäce gaabe biname gemi, teepi ciige ireclota cabu ingwe gaabe me cire täcnäripesi. Cuta piyepu laati bemi page ingwe gaabe biname gemi, teepi ciige ireclota cabu niinäce gaabe me cire läbitipesi.”

20

Waina Calwacupi cabu Kaakesea Bägrä Gemi

¹ “Acejiyame te liba biname bine yaawadimuge, peei lui epu pana ge, calwacupi yageyame te lipu ädige krokerage biname bine jajanename daremu cama kaakesea wawename teeme waina calwacupi cabu.

² Teepi mene conocäco jewenisi tabe kaakesea bägrä bine yepä bimu me camlecamle daremu ceerame, siige tabe jityepäjemige teeme waina calwacupi cabu kaakesea wawename.

3 Yageyame te cääri asatige krokebimu me, ädige, jepänimige poto biname cina papa ämyemuteji icrajige aletna puupu gome.

4 Tabe jejemige egä, 'Weene cuta naaclege căme waina calwacupi cabu kaakesea wawename, cane piba weebibine icärininine, ngena daremu gyene miiji.'

5 Siige teepi eclige. Puma cita ca bimu duusa cabu yageyame te cääri kaakesea băgră bine jityepimige teeme calwacupi me, cuta cääri mämlebitu me.

6 Mämleteca me yageyame te liba cuta ädige aletna puupu me, tabe puma jepänimige poto biname papa ämyemuteji icrajige. Puma cita ca tabe itemlimige egä, 'Weene ama bimu lecaleca ngeno me inaji-ninige, padare te papa ädenige?'

7 Teepi jejisi egä, 'Ingle nuuja biname te cibibine lica biiri nijinige kaakesea täöpume.' Yageyame te jejemige egä, 'Weene cuta naaclege căme waina calwacupi cabu kaakesea wawename.'

8 Mämlerage me kaakesea te liba apirige, yageyame te teeme kaakesea ire atwi biname ne jejige egä, 'Kaakesea băgră bine ala tesoglicmi, teebibine daremu ecăranemi. Niinäce eei bine ecăranemi, lui cina cerăcerăgăăburage kaakesea me eclige, piiyepu lui cina niinäcerage eclige kaakesea täöpume, pui bine ingwerage ecăranemepi.'

9 Biname lui cina kaakesea jegednimisi mämleteca me, teepi camlecamle bimu me daremu ne ecatisi.

10 Puma cita ca biname lui cina niinäcerage me eclige kaakesea me, teepi apu jengenetnemige, egä teepi baborage daremu ne ecatenisi, yepä

teebibine yepä ibi daremu ecäranemisi.

¹¹ Teepi teeme daremu bine ewademisi, siige calwacupi yageyame ne jiiyingäjisi.

¹² Teepi teebine jejisi egä, 'Lui biname bine ingwerage ca jejemite, teepi matikäli padare cabu taatu kaakesea jewenisi; cine te magerage kaakesea jewenisi bimu nuunu cabu, yepä maane teebibine cine cama yepä ibi daremu becäranemite!'

¹³ Yageyame te teeme yepä ne jejige egä, 'Cäme biname, maane näatecijege! Cane lica naangletnäjjine meebine, ingle cane näacärine, mine lipu täapume mene conocäco bii jewenisi.

¹⁴ Määme daremu ne ecati, acnenuti cewe me. Lui biname ne ingwerage jejine kaakesea me ot-nime, cane singi gäne teebine maane cama yepä ibi daremu ceerame.

¹⁵ Egäsu cäme conocäco pisi nyene cäme rarekaake ca wawename cane ngena täapume singi. Maane nää ire patre eglenenemite, lui cina matikäli padare cabu kaakesea jewenisi, yepä cane camle-camle daremu bii becäranemine.'

¹⁶ Apu pi ingwe gaabe je lui cina, teepi niinäce gaabe me cire läbitipesi; niinäce gaabe je lui cina, teepi ingwe gaabe me cire täcnäripesi."

Yeesu Cääri Mene Jiicemige Teeme Budre potoci me

(Mareko 10:32-34; Luuka 18:31-34)

¹⁷ Yeesu liba Yerusalema me ädige, tabe biname sobe cabu ca mara me äbitige teeme twelb abiberäja bägrä cama teebibine gaabe cabu mene jajanename.

¹⁸ Tabe jejemige egä, "Itecijinege, mine aga nacleenige Yerusalema me. Puma pagege cebine

ceera, Acejiyame bau ca lui te tädujine biname me äbitujine, modamoda iiwäreja biname piyepu cotre abiberäja biname bime ime cabu me. Teepi mene pa jaatranepesi cebine budre me aglime,

¹⁹ siige pa näcärepesi nuuja gawe cabu ca biname bime cabu me. Teepi cebine ätutena pana pa nawenepesi, pa nadnanepesi, baarge uli cabu pa näbyecrepesi. Yepä nesae me lui bimu liba pa joomlepi, cane piba cuta budre cabu ca pa larpinantepene ireclota me.”

*Yakobu Yoane naabime Ätemla
(Mareko 10:35-45)*

²⁰ Jebedayo me coga te teeme neeneni bägrä cama toclige Yeesu bau me, kokorare ca ipednemalige teeme opo gaabe, itinärige teeme singi ne wawename.

²¹ Yeesu utemlige egä, “Maane ngena tääpu mäte singi?” Magebi te jejige egä, “Maane toraca tiicepi, egä cäme ai neeneni bägrä cina cirege adnata mäame camu poto ca piyepu säwäci poto ca, maane liba biname bine cire ewademepi.”

²² Yeesu Yakobu naabine Yoane jaajige egä, “Weene umle lica gegi, weene ngena tääpume najiye. Weene nää ibibi gegi epu mäpu cabu lenajame, cane lui mäpu ne mameta gäne päpäna?” Teepi jejäsi egä, “Cine ibibi gegi.”

²³ Yeesu jaajige, “Weene cire inajepi mäpu cabu cäme pana, yepä cäme conocäco lica gyene jajime, egä laati te cire ladnatepi cäme camu poto ca piyepu säwäci poto ca. Cäme Babe te pui puupu bine ituge amacetnäja, tabe lui bime tääpume singi teepi puma adnaterame.”

24 Nuuja ten abiberäja bägrä cina liba iteci-jemige, teepi claabe me äbitininisi pui nanigane wäsi bime täöpume.

25 Puma cita ca Yeesu iyeta teebibine ala tesoglicmige, jejemige egä, “Weene umle gemi, egä laatibi Acejiyame umle cäco biname bine yaawadimusi, teeme conocäco pisi nyene jajime teepi ngena wawename. Teeme ingwe gaabe lui modamoda biname teeme cuta kokre pisi nyene biname bine mene jajanename.

26 Yepä weene apu gone läbitininuye. Weeme yepä te liba singi baborage me äbitame, tabe miiji nuuja bime täöpume kaakesea wawena;

27 cuta weeme yepä te liba singi niinäce me äbitame, tabe miiji weeme täöpume epu matikäli me äbita aletnäneji biname te lipu läbituge teeme yageyame täöpume.

28 Cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane cuta lica tädujine biname cina cäme täöpume kaakesea wawename, yepä cane te teeme täöpume kaakesea wawename piiyepu cäme ireclota ne ceerame daremu täöpume teebibine kälyä wawename.”

Yeesu Miiji Jaawenige Neeneni Ireclu Määsumäsu Biname bine

(Mareko 10:46-52; Luuka 18:35-43)

29 Teepi liba Yeriko ne sebmalisi, baborage biname sange te tädige Yeesu me ingwe poto ca.

30 Gaabe wajwa je puga ge adnatäneji neeneni ireclu määsumäsu biname. Teepi äätecijige egä, “Yeesu cibibine nisuplingtenige.” Teepi puma cita ca gije abacitäsi ala abayename egä, “Babo

biname, mope biname Daawida me kaakesaare, maane owecu cibibine niwenepi!”

³¹ Biname cina liga jiiibanansi teebibine, teepi babo tage ca cuta ala abayenäsi egä, “Mope biname Daawida me kaakesaare, maane cibibine owecu niwenepi!”

³² Yeesu imyemutige, siige teebibine ala taasoglicige, äätemlige egä, “Weene singi cane ngena wawename weeme tääpume?”

³³ Teepi jejäsi egä, “Babo biname, cine singi gegi maane cime irecu asatame.”

³⁴ Yeesu owecu jaaglige, teeme ime bine aarpenutige teeme irecu cabu me. Piba taatu teepi irecu aasatäsi, siige Yeesu ne ingwe icwäsi.

21

Yeesu Dongki papa cabu Yerusalema me Abacitige

(Mareko 11:1-11; Luuka 19:28-40; Yoane 12:12-19)

¹ Yeesu teeme abiberäja bägrä cama ädige Yerusalema ne oomlaname. Teepi liba Yerusalema ne mameta me jebenisi oomla-name, teepi atyarecanige cewe ngii Betepage me lui Olibi Uli podo cabu jage. Puma cita ca Yeesu teeme neeneni abiberäja bägrä bine niinäce gaabe me jäätyepige

² apu mene cama egä, “Weene iclege weeme niinäce gaabe me lui cewe peese nyene. Weene puma jepäneniye yepä dongki ne seea ca ägräräneji gyene, teeme cuta bägrä pisi nyene teeme gome. Jiitnepeye, taacanepeye cäme bau me.

³ Biname te liba nuuja mene jaji je, weene apu jejepeye egä, 'Yageyame te singi gyene ai dongki täápume teeme bägrä cama, cuta tabe watawata pa taawecnistepi.' ”

⁴ Ai mule te äbitige Acejiyame me mename biname me mene te ibibi äbitame egä,

⁵ “Weene jejemepeye Siiyona podo cabu lui babo cewe cabu biname cina icrajenige egä, 'Ire, weeme mope biname te peega tädenige weeme bau me!

Tabe awamla cäco tädenige mamye dongki papa cabu, dongki me bägrä papa cabu.' ”

⁶ Puma cita ca abiberäja bägrä cina aaclige, jewenäsi, Yeesu ngena täápume jaajige.

⁷ Teepi dongki ne teeme bägrä cama taacanisi Yeesu bau me, cäbletääpe bine teeme papa cabu seretne-mäsi, siige Yeesu acenutige.

⁸ Bucurage biname cina teeme cäbletääpe bine gaabe cabu eretnimisi. Poto cina uli ciipe bine icnapimisi gaabe cabu aretname.

⁹ Yeesu me niinäce gaabe, ingwe gaabe lui biname cina teepi ala abayaninisi egä,

“Daawida me kaakesaare ne yaawepyeräjesi! Acejiyame te miiji meebine naawenege lui te Yageyame me ngii cabu tädenite!

Mine yaawepyeräjesi Acejiyame ne, cabucewe je lui te enajenige!”

¹⁰ Yeesu liba Yerusalema me atyaramtige, biname cina cälu te jitemige. Teepi teemeteme ätemläjinisi egä, “Baa, laasi nyene ai biname?”

¹¹ Yeesu cama lui biname cina seclige, teepi jemisi egä, “Tabe Acejiyame me mename biname

Yeesu sine, Nasareta ceweyame gyene Galilaya probins cabu ca.”

Yeesu Ädige Iiwäreja Mete me
(*Mareko 11:15-19; Luuka 19:45-48; Yoane 2:13-22*)

¹² Yeesu iiwäreja mete caale bora me abacitige, siige teebibine iyecräjemige, lui cina saawadanemusi gwidape bine aletname piyepu lui cina jaaletnimusi. Tabe rarekaake äbasuwäja biname bime dade bine eboclomäjimige cuta eei bime adnatera dade bine, gimäe ele bine lui cina saawadanemusi aletname.

¹³ Tabe jejemige egä, “Acejiyame te jiicenige Oogäräneji mene cabu egä, ‘Cäme mete ne irecu ätumuta mete ca yaainusi,’ yepä weene te itu setatrongärumeye epu puupu me, eromaame cina luma lämletne-räjininusi.”

¹⁴ Ireku määsumäsu biname, ernge niiyaniya biname cina seclige Yeesu bau me iiwäreja mete caale bora je, siige tabe teebibine miiji jebenanemige.

¹⁵ Modamoda iiwäreja biname piyepu cotre abiberäja biname cina claabe me äbitininisi, liba jepänisi, Yeesu lipu miijirage mule bine jebenemige piyepu teepi liba itecijemige, bägrä cina iiwäreja mete cabu lipu ala abayaninisi egä, “Mope biname Daawida me kaakesaare ne ewepyeräje!”

¹⁶ Siige teepi Yeesu ne jejisi egä, “Maane nää lica näätecijenige teepi ngena jiicenenemisi? Maane ngena name pi lica jiiibenemite teebibine?” Yeesu jejemige egä, “Yoo, cane nätecijenige. Egäsu

weene ituge acnema Oogäräneji mene egä, ‘Maane bägrä piiyepu ngame meeramera bägrä bine ituge wawena meebine epucäco awepyeräjame.’ ”

¹⁷ Puma cita ca Yeesu teebibine sebmalmige, siige Yerusalema ca asatige, Betaniya cewe me ädige. Tabe ciije puga enajige.

*Yeesu Piigi Uli ne Mene ca Eglige
(Mareko 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Krokerage Yeesu liba acnenutige babo cewe Yerusalema me, gaabe cabu cubrowe te joomlige.

¹⁹ Tabe piigi uli ne jepänige gaabe wajwa je, ädige, teeme gome jeclajutige, yepä laame taatu jepänimige, kuu lica. Tabe puma cita ca uli ne jejige egä, “Maane ingwe ca lica page nääyepi kuu päpäname.” Yeesu ai mene liba jejige, uli te piba taatu laame jedacromtige, siige budre äbitige.

²⁰ Abiberäja bägrä cina liba jepänisi, teepi cälu te jitemige, jejisi egä, “Lipu pi ai piigi uli te jedacromtige watatarage?”

²¹ Yeesu jejemige egä, “Cane toraca jijenini-nine weebibine, egä weene liba yepä ngene atwana cama ätrunga birige, weene ibibi gemi apu wawena, cane ai piigi uli ne lipu jewenine. Cuta ai taatu lica, yepä weene cuta ibibi gemi ai podo ne jajime egä, ‘Awetänti, malu cabu me ajari,’ siige pui mule te pa läbitepi.

²² Weene liba Acejiyame ne ngena tääpume yäätinäruye tabe icärininuge, weene liba jäätrunguye egä, “Tabe nicärininige.’ ”

*Ätemla Yeesu me Conocäco poto cidi me Tabe
Mule bine Wawenecame
(Mareko 11:27-33; Luuka 20:1-8)*

23 Yeesu liba acnenutige iiwäreja mete caale bora me biname bine abiberäjame, piba modamoda iiwäreja biname piyepu nuuja modamoda biname cina seclige teeme bau me, itemlisi egä, “Määme ngena conocäco pisi nyene ai mule bine wawenecame? Määme conocäco laati bau ca gyene?”

24 Yeesu jejemige egä, “Cane weebibine yepä taatu mene itemlininine, siige weene liba cäme mene nawecnisteniyee, cane piba weebibine jijenininine, cäme ngena conocäco gyene ai mule bine wawenecame.

25 Yoo, weene najeye, laati te Yoane ne conocäco yääcärepi tabe biname bine niiye ca äcisejame, Acejiyame te coo nää biname cina?”

Teepi siige teemeteme mene jitranisi apu egä, “Mine ngena daremu mene jewecnistenisi? Mine liba jejenisi egä, ‘Acejiyame te Yoane ne conocäco yääcärepi tabe biname bine niiye ca äcisejame,’ tabe piba nijeniniginige egä, ‘Cije weene ngena name pi piba teebine lica jäätrungepeye?’

26 Yepä mine liba apu jejenisi egä, ‘Biname cina Yoane ne conocäco yääcärepesi tabe niiye ca biname bine äcisejame,’ mine piba miiji wälu biname bime täapume, ingle teepi iyeta jitrungenisi, egä Yoane lui Acejiyame me mename biname ge.”

27 Siige teepi Yeesu ne mene jewecnistisi egä, “Cine umle lica gemi, laati te Yoane ne conocäco yääcärepi tabe biname bine niiye ca äcisejame.” Yeesu jejemige egä, “Cane cuta weebibine lica jijenininine, egä cebine laati te conocäco näcärepi cane ai mule bine wawenecame.”

Ngene ca Agli Mene Nanigane wäsi poto cidi me

28 Yeesu ngene ca agli mene jejemige egä, “Weene lipu ngene jotwanininiye ai poto cidi me? Yepä biname puga ge teeme neeneneni imäbägrä cama. Tabe niinäceyame ne jejige egä, ‘Cäme bägrä, page ädi waina calwacupi cabu me kaake-sea wawenname.’

29 Bägrä te jejige egä, ‘Cane singi lica gäne,’ yepä ingwe ca tabe ngenecu etatrongtige, siige ädige kaakesea wawenname.

30 Puma cita ca babe te ädige teeme nuuja bägrä bau me, cuta peei yepä mene jejige. Pui bägrä te jejige egä, ‘Yoo, cane ädenine,’ yepä tabe lica ädige.

31 Siige lui bägrä te teeme babe me singi jecatige, jewenige?” Biname cina Yeesu ne jejisi egä, “Niinäceyame te teeme babe me singi jewenige!” Yeesu jejemige egä, “Cane toraca mene jijenininine: peei bägrä lipu niinäce beswa äbitige teeme babe me singi wawenname, yepä ingwe ca ngenecu etatrongtige, cuta pepu pana gyene täks rarekaake uutecrena biname piyepu magebi lui bine daremu jaawenimusi sargi mule wawenname, teepi weebibine itucärenininisi Acejiyame ne acatame teeme mope biname me.

32 Yoane niiye ca äciseja biname te tädepi, weebibine toraca gaabe jiwabipi, yepä weene lica jäärungepeye teebine, yepä täks rarekaake uutecrena biname piyepu magebi lui bine daremu jaawenimusi sargi mule wawenname, teepi te jäärungepesi Yoane ne. Ngänuge puu weene ai mule ne jääpänepeye, yepä weene ingwe lica ngenecu yaatatröngärepeye Yoane ne ätröngame.”

Ngene ca Agli Mene Calwacupi Ire Atwi Biname

*bime poto cidi me**(Mareko 12:1-12; Luuka 20:9-19)*

³³ Yeesu jiiçige egä, “Iteçijinege nuuja ngene ca agli mene. Puga ge gawe yageyame biname. Tabe cotäri ne erangige, waina gije itemige, cupicu ne juurige waina kuu ämulecame waina niye wawena täapume, siige cabucabu mete ne erangige calwacupi ne awamutame. Piba tabe biname bine calwacupi ecärimige daremu wawename, siige ädige cudecewe cewe me.

³⁴ Padare te liba tatyaramtige waina kuu ärucname, tabe teeme kaakesea bägrä bine jityepimige teemanu kupae ne acatame.

³⁵ Daremu wawenena biname cina yageyame me kaakesea bägrä bine joomläjeczisi, siige yepä ne etemeläjisi, nuuja ne budre tama eglisi, cuta nuuja ne kula ca jibyecrisi.

³⁶ Cuta cääri yageyame te poto kaakesea bägrä bine jityepimige teeme bau me, bucurage bine niinäce cabu ca. Cuta teepi yepä mule ne jepänisi daremu wawenena biname bime bau ca.

³⁷ Ceräcerägääburage me tabe teemerage bägrä ne jityepige. Tabe jiiçige egä, ‘Toraca, teepi pama căme bägrä ne opo gaabe me ecitenisi.’

³⁸ Yepä lui biname cina daremu jewananisi, teepi liba teeme bägrä ne jepänisi, teepi jiiçisi egä, ‘Ai lui yageyamerage me bägrä gyene. Bi-iri naclege, yaaglesi, mine piba ai calwacupi ne ecatenisi!’

³⁹ Siige puma cita ca teepi teebine joomlisi, isatisi calwacupi kaake poto cidi me, puma budre me eglisi.”

⁴⁰ Yeesu itemlimige egä, “Waina calwacupi

yageyame te liba cire tacnenutepe, tabe ngena cire jaawenepi pui calwacupi daremu wawenena biname bime tääpume?”

41 Lui biname cina itecijemige, jejisi egä, “Tabe pui niyarage biname bine budre me cire yaa-glecemepi, siige epu biname bine calwacupi cire yääcäremepi, lui cina yageyame ne teemanu kupae cire yääcärepesi ärucna padare cabu.”

42 Yeesu teebibine jejemige egä, “Egäsu weene ituge acnema Oogäräneji mene te ngena jiicenige cäme poto cidi me egä,

‘Lui kula ne raranga biname cina jigyisi,
baborage bäbitige iyeta nuuja cabu ca.

Ai lui Acejiyame miji wawenäneji gyene;
cuta lipu miijirage gyene mime tääpume.’

43 Cane weebibine jijenininine, egä Acejiyame te cire lätecitepi weebibine waadename, siige eei bine pa yaawademepi, lui cina miijirage mule bine cire jaawenemepesi.

44 Laati te liba ai kula cabu yaatramuge, tabe laglemaluge. Yepä ai kula te liba biname cabu saatramuge, iyeta yäämulicuge.”

45 Modamoda iiwäreja biname piiyepu Parisea sigu biname cina lui itecijemige ai ngene ca agli mene, teepi opo ewatnisi, egä Yeesu teeme poto cidi me biiri jücemige.

46 Teepi singi ge teebine oomlaname, yepä teepi wälu ge biname bime name pi, ingle teepi apu ngene jotwanininisi, egä Yeesu Acejiyame me mename biname gyene.

Ngene ca Agli Mene Atejäclmuta Soriyomu poto cidi me

(Luuka 14:15-24)

¹ Yeesu biname bine cerämu ebiberäjimige ngene ca agli mene ca.

² Tabe apu jüicige egä, “Acejiyame te liba biname bine yaawadimuge, pui lui epu pana ge mope biname, lui te teeme bägrä tääpume atejäclmuta soriyomu ne jewenige.

³ Tabe teeme kaakesea bägrä bine jityepimige ala asogläcneji biname bine jajanenname soriyomu tääpume otnime, yepä teepi äbwäricinisi otnime.

⁴ Puma cita ca tabe nuuja kaakesea bägrä bine cuta jityepimige teeme bau me apu mene cama egä, ‘Cane soriyomu ne biiri jewenine. Kau piyepu teeme plongo bine betweclimisi, iyeta gwidape siige amacetnäjäneji gemi. Naaclege atejäclmuta soriyomu tääpume!’

⁵ Yepä ala asogläcneji biname cina singi lica ge, siige teeme gaabe cabu otninisi. Yepä te teeme calwacupi me ädige, nuuja te teeme aletna mete me ädige.

⁶ Poto cina kaakesea bägrä bine joomläjecmisi, etemeläjimisi, budre me eglecimisi.

⁷ Mope biname te claabe me äbitige. Tabe teeme cubu biname bine jityepimige budre me aglecame pui biname bine, lui cina teeme kaakesea bägrä bine budre tama eglecimisi, piyepu teeme babo cewe ne uubuderame.

⁸ Puma cita ca tabe teeme kaakesea bägrä bine ala tesoglicmige, jejemige egä, ‘Cäme bägrä me atejäclmuta soriyomu amacetnäjäneji gyene, yepä ala asogläcneji biname miiji lica gemi ai soriyomu

tääpume.

⁹ Peei name pi weene naaclege gaabe cube gome me, laati bine opopa jewenenemiye, ala tesoglecmeye soriyomu tääpume.'

¹⁰ Siige kaakesea bägrä cina eclige gaabe cube gome me, jebasecretnimisi, lui bine opopa jewanemisi, niyaniya biname coo miijimiji biname, iyeta. Teepi eclige, siige soriyomu puupu te iyeta tapanige.

¹¹ Mope biname te tabacitige, biname bine ire jetwananemige, siige yepä biname ne jepänige, lui te soriyomu cäbletääpe cäco tädige.

¹² Tabe teebine jejige egä, 'Cäme biname, maane lipulipu soriyomu cäbletääpe cäco tabacitite?' Yepä tabe pui biname te nuuja mene lica.

¹³ Siige tabe mope biname te teeme kaakesea bägrä bine jejemige egä, 'Teeme ernge ime jetäyemeye, puutucu me ijareye krokeciye cabu me. Tabe puma ele pa yaangenanege, giricu pa yaatebecmege.' "

¹⁴ Puma cita ca Yeesu jejemige egä, "Bucurage biname bine ala asogläcneji gemi, nesae bine äjäcräneji gemi."

*Ätemla Täks Rarekaake Ceera poto cidi me
(Mareko 12:13-17; Luuka 20:20-26)*

¹⁵ Parisea sigu biname cina eclige teemämu mene atraname egä, "Mine Yeesu ne lipu itemläjenisi teebine teeme mene cabu ca oomlaname?"

¹⁶ Puma cita ca teepi poto teeme abiberäja bägrä bine jityepimisi Heroda me sigu biname cama Yeesu bau me. Teepi Yeesu ne jejisi egä, "Abiberäja

biname, cine umle gemi, egä maane toraca biname gäte piyepu cängena ebiberäjenemite Acejiyame me gaabe poto cidi me. Maane nuuja ngenecu lica gäte, biname cina lipu ngene jwaatwanininusi mäame poto cidi me, ingle maane teebibine opo gaabe je lica yaacranimute teeme ngii name pi.

¹⁷ Yoo siige, maane nijini, maane lipu ngene jotwanenite, nää mime Cotre te lica niibenininige mine täks rarekaake ceerame Rooma gawe mope biname Siisa ne?”

¹⁸ Yepä Yeesu uja umle äbitige, egä teepi singi gemi teebine teeme mene cabu ca oomlaname, siige tabe jejemige egä, “Weene walya biname gemi! Weene ngena name pi cebine cäme mene cabu ca oomlaname naweniniye?”

¹⁹ Baa rarekaake nawabeye täks täapume.” Teepi rarekaake ne secanisi.

²⁰ Tabe puma cita ca itemlimige egä, “Laati me opo piyepu ngii gemi ai rarekaake cabu?”

²¹ Teepi jejisi egä, “Siisa me opo gyene piyepu teeme ngii gyene.” Yeesu jejemige egä, “Lui gwidape gemi Siisa me, teebine ecäreye pui; piyepu lui gwidape gemi Acejiyame me, teebine ecäreye pui.

²² Teepi liba itecijemige, mutäcäco äbitininisi teeme mene name pi, siige teepi Yeesu ne ebmalisi, eclige.

Ätemla Mene Budre cabu ca Arpinera poto cidi me

(Mareko 12:18-27; Luuka 20:27-40)

²³ Puirage bimü cabu poto Sadukea sigu biname cina seclige Yeesu bau me. Teepi eei biname gemi,

lui cina ätrunga lica, egä budre cabu ca arpinenta pisi nyene.

²⁴ Teepi Yeesu ne itemlisi egä, “Abiberäja biname, Moose itu ebiberäjemuji, egä biname te liba bägrä cäco budre läbituge, teeme igane te miiji cuubla ne acata siige bägrä wawena teeme naane me ngii täápume.

²⁵ Siige nuuja taje puga ge seben naniganewaleyame. Teepi aga yaacrajanemepi. Uuge te coga ne waacatepi, bägrä cäco budre läbitepi, siige teeme cuubla ne twaabmalepi teeme gomecayame igane täápume.

²⁶ Cuta peeirage mule te läbitepi teeme täápume, cuta teeme gome ca lui igane täápume, cuta iyeta pui seben naniganewaleyame bime täápume.

²⁷ Ceräcerägäabu cuubla te budre läbitepi.

²⁸ Tabe laati me coga cire waanajepi, budre biname cina liba cire larpinäripesi, ingle tabe iyeta pui seben naniganewaleyame bime coga gwene?”

²⁹ Yeesu jejemige egä, “Ingle weene umle lica gemi Oogäräneji mene piyepu Acejiyame me kokre, weene peei name pi betäjiye.

³⁰ Biname cina liba budre cabu ca cire larpinäripesi, teepi epu pana cire yaacrajemepi Acejiyame me mename seemo cina cabucewe je liiyepu. Teepi atejäclmuta lica cirege.

³¹ Egäsu weene ituge acnema Acejiyame te ngena itu jijinuji budre biname bime arpinera poto cidi me. Tabe apu jüicuji egä,

³² ‘Cane lui Abrahamo, Isacako, Yakobu naabibime Acejiyame gäne.’ Siige tabe nata budre biname bime Acejiyame lica gyene yepä eei bime, lui cina ireclota gemi.”

³³ Lui biname cina itecijemige, teepi mutäcäco äbitininisi Yeesu me abiberäja mene name pi.

Lui Cotre Gyene Baborage
(Mareko 12:28-34; Luuka 10:25-28)

³⁴ Parisea sigu biname cina liba itecijemige, egä Yeesu Sadukea sigu biname bine mene cäco me jewenimige, teepi tomi yootisi.

³⁵ Puma cita ca teeme yepä te, lui cotre abiberäja biname ge, tabe singi Yeesu ne mene cabu ca oomlaname. Tabe itemlige egä,

³⁶ “Abiberäja biname, Moose lui Cotre nicärinuji, lui gyene baborage?”

³⁷ Yeesu jejige egä, “ ‘Weene miiji singi äbitena Yageyame, weeme Acejiyame täápume, siige ai ne aboclomta iyeta weeme owecu mule ca, iyeta weeme ireclota ca, iyeta weeme ngene atwanena ca.’

³⁸ Ai cotre lui niinäcegaabe cotre gyene, piiyepu baborage gyene.

³⁹ Pui gomecayame baborage cotre lui age sena: ‘Weene miiji biname bime täápume singi lenaja, weene lipu weeme täápume singi birige.’

⁴⁰ Ai neeneni cotre cabu peete nemi iyeta Moose me Cotre mene piiyepu Acejiyame me mename biname bime abiberäja mene.”

Keriso Laasi Nyene?
(Mareko 12:35-37; Luuka 20:41-44)

⁴¹ Poto Parisea sigu biname cina liba yepä cewe me tabasecre-tnige, Yeesu teebibine itemlimige egä,

42 “Weene lipu ngene jotwanininiye, egä Keriso biname bine lui te niiya cabu ca cire yääsecräremepi, tabe laati me kaakesaare gyene?”

43 Teepi jejisi egä, “Tabe mope biname Daawida me kaakesaare gyene.” Yeesu puma cita ca itemlimige egä, “Cije piba ngena name pi Aceji Seemo te Daawida ne ngene atwana ecäruji tabe Keriso ne Yageyame ca ainame? Tabe Daawida apu jiicuji egä,

44 ‘Yageyame te cäme Yageyame ne jejuji:

Ama adnati cäme camu poto cidi ca ngälu cane mäame cubuyame bine mäame ernge gawe me cire yaacrane-mepene.’

45 Cije piba Keriso lipu gyene Daawida me kaakesaare, Daawida liba teebine Yageyame ca einuji?”

46 Nuuja biname te äblicäco Yeesu ne daremu mene awecnistame, siige pui padare cabu ca ninäce gaabe me teepi wälu icrajimige Yeesu ne ätemlejame.

23

Yeesu Umle Mene Jejananemige Cotre Abiberäja piiyepu Parisea Sigu Biname bime Mule poto cidi me (Mareko 12:38-39; Luuka 11:43, 46, 20:45-46)

1 Puma cita ca Yeesu biname bine piiyepu abiberäja bägrä bine jejemige egä,

2 “Cotre abi-beräja biname piiyepu Parisea sigu biname bime conocäco pisi nyene Moose me Cotre mene bine aboclomäjame.

³ Peei name pi weene miiji ätrunga piiyepu äcwetna, teepi ngena täápume jjiinusi wawename, yepä weene gone teebibine jäätutanemuye, ingle teepi teeme abiberäja mene ibi lica läbitininusi.

⁴ Piti nemi bucurage mäpurage cotre. Teepi singi gemi biname cina pui bine äcwetname, yepä teepi nuuja gwidape ne lica jaawenusi biname bine ätityerame pui cotre bine äcwetname.

⁵ Teepi iyeta gwidape bine jaawenimusi biname cina päpäna taatu name pi. Teeme puga ge matimati boks Moose me Cotre mene äbäcname, siige mangace piiyepu ime cabu sea ca jäätäyimusi. Teepi peei boks bine daamledamle jaawenimusi biname cina päpäname. Teepi cuta teeme cäbletääpe fooa mutre cabu lecaleca wul sea sigu bine yaaterutäjimusi.

⁶ Soriyomu ne liba yaaclitusi, teepi miijimiji puupu cabu ladnatärüge, cuta abasecretna mete cabu piiyepu teepi niinäce gaabe me ladna-tärüge.

⁷ Teepi baborage singi birige aletna puupu cabu biname cina teebibine cängengarage awablame pi-iyepu abiberäja biname ca ainame.

⁸ Yepä weebibine gone abiberäja biname ca aina, ingle weeme yepä taatu abiberäja biname gyene, piiyepu weene iyeta naniganewaleyame gemi.

⁹ Weene gone ai gawecewe cabu weemeweme babe ca lainininuye, ingle weeme yepä taatu Babe pisi nyene cabucewe je.

¹⁰ Cuta weene gone weeme nuuja ne babo biname ca yaainuye, ingle cane Keriso lui weeme yepä taatu babo biname gäne.

¹¹ Laasi nyene weeme baborage, tabe miiji birige weeme kaakesea bāgrā lenaja.

¹² Laati te teemāmu babo me läbituge, teebine matikolä me birige wawena; laati te teemāmu matikäli me läbituge, teebine babo me birige wawena.”

Yeesu Umlē Mene Jejananemige Walya Biname bime poto cidi me

(Mareko 12:40; Luuka 11:39-42, 44, 52, 20:47)

¹³ “Lipu mäpu cirege weeme täápume weene cotre abiberäja biname piyepu Parisea sigu biname! Weene lui walya biname gemi! Weene gaabe ne yaarmuye biname cina Acejiyame bau me otnime. Weene lica yääbäcnuye piyepu cuta jüibemuye lui cina singi gemi äbäcname.

¹⁴ Lipu mäpu cirege weeme täápume weene cotre abiberäja biname piyepu Parisea biname! Weene lui walya biname gemi! Weene ninäce cuublacubla bime gwidape bine angletneja mule ca yaawadinuye, piba sinäme lecaleca irecu lätumutinuye, inge weene singi gemi weeme peei angletneja mule ne acwabame. Peei name pi weeme daremu niyarage gyene poto biname bime daremu cabu ca.

¹⁵ Lipu mäpu cirege weeme täápume weene cotre abiberäja biname piyepu Parisea biname! Weene walya biname gemi! Weene iyeta poto ta waatnetnäjinuye, malu cabu ta piyepu doro cabu ta, naace täápume biname ngänu gyene tabe puu yepä, teebine atatröngtame weeme mule cabu me. Tabe liba weeme mule cabu me labacituge,

weene teebine weeme cabu ca neeneni gääbu ni-iyarage me jaawenuye, siige tabe uliobo puupu cabu me cirege otni weene liiyepu.

¹⁶ Lipu mäpu cirege weeme täápume weene irecu määsumäsu gaabe awabeja biname! Weene yaabiberäjimuye, egä laati te liba iiwäreja mete me ngii cama mene jii cemuge, papa gyene tabe peei mene ne atropengta. Yepä laati te liba iiwäreja mete cabu lui gol, pui me ngii cama mene jii cemuge, pui mene ne tabe äblicäco atropengta.

¹⁷ Weene irecu määsumäsu buduma biname gemi! Egäsu gol matikäli birige, yepä iiwäreja mete lui te pui gol ne Acejiyame täápume mara me jaawenuge, tabe baborage birige.

¹⁸ Cuta weene yaabiberäjimuye, egä laati te liba mene jii cemuge iiwäreja mete cabu lui iiwäreja dade, teeme ngii cama, papa gyene tabe pui mene ne atropengta. Yepä laati te liba mene jii cemuge owecu gwidape me ngii cama, lui pui iiwäreja dade papa cabu, pui mene ne tabe äblicäco atropengta.

¹⁹ Weene irecu määsumäsu biname gemi! Egäsu owecu gwidape matikäli gyene, yepä dade lui te pui owecu gwidape ne Acejiyame me täápume mara me jaawenuge, tabe baborage gyene.

²⁰ Yoo, laati te liba mene jii cemuge iiwäreja dade me ngii cama, tabe cuta iyeta owecu gwidape bime ngii cama jii cemuge, lui pui dade papa cabu.

²¹ Cuta laati te liba mene jii cemuge iiwäreja mete me ngii cama, tabe cuta Acejiyame me ngii cama jii cemuge, puma lui te enajenige.

²² Coo laati te liba mene jii cemuge cabucewe me ngii cama, tabe cuta Acejiyame me adnata puupu

me ngii cama jicemuge cuta piyepu teeme ngii cama, lui te enajenige puma.

²³ Lipu mäpu cirege weeme täapume weene cotre abiberäja biname piyepu Parisea sigu biname! Weene lui walya biname gemi! Weene Acejiyame ne yepä yäacärüye weeme iyeta ten deedei mite wawena gwidape ngii minti, dili, kumina cabu ca, ngänu gyene Cotre cabu pui mule lui baborage lica gyene. Yepä weene lica jaawenimuye conocäco mule, owecu mule piyepu toraca mule, Cotre cabu lui cina modamoda mule gemi. Weene miiji ai modamoda mule bine wawenetnäja, cuta gone ngene ätrimela poto matimati mule bine wawenetnäjame.

²⁴ Weene irecu mäasumasu gaabe awabeja biname gemi! Weene matimati cotre bine cängena yäacwetnimuye, yepä modamoda cotre bine jaatropengäjimuye. Weeme peei mule lui epu pana gyene, egä iidreba lui matikäli jugi gwidape gyene, weene weeme nani niye ne sobläbi cabu yaapaduruye pui te ätyepurame, yepä weene kamela ne yäärmituye, lui baborage jugi gwidape gyene.

²⁵ Lipu mäpu cirege weeme täapume weene cotre abiberäja biname piyepu Parisea sigu biname! Weene lui walya biname gemi! Weene kaapo piyepu pleito bine kaakepoto ca taatu jääcisäjemuye, yepä ngalebora ca weene jäängärimuye angletneja mule ca piyepu ceera cäco mule ca.

²⁶ Ireku mäasumasu Parisea biname, weene ninäce miiji jicisäjemeye kaapo bora ngena jugi piti nemi, piba cuta kaakepoto ca jugi cäco yaanajuge.

²⁷ Lipu mäpu cirege weeme täapume weene cotre abiberäja biname piyepu Parisea sigu biname!

Weene lui walya biname gemi! Weene epu pana gemi, kula bora gape lui owe poto bulu ca yaa-ganusi, siige kaake poto ca opo lacityge, yepä ngalebora apanäneji gyene budre biname bime kaake ca piyepu poto jugijugi gwidape ca.

²⁸ Cuta pepu gyene, biname cina weebibine jipänininusi, egä weene miiji biname gemi, yepä weeme ngalebora pisi nyene walya piyepu niia mule.”

*Yeesu Niinäce Gaabe Mene Jiicemige Pui Biname bime Niia Daremu poto cidi me
(Luuka 11:47-51)*

²⁹ “Lipu mäpu cirege weeme täapume weene cotre abiberäja biname piyepu Parisea sigu biname! Weene lui walya biname gemi! Weene kula gape bine yaarangimuye Acejiyame me mename biname bime täapume piyepu conoäco biname bime ngene ape-cna kula bine yaaba-sogärimuye.

³⁰ Weene jiicemuye egä, ‘Sasa cine liba cire ninajineji cime saarewale cama, cine lica cire yaaglecemejisi budre me Acejiyame me mename biname bine teepi liiyepu.’

³¹ Yepä apu pi weene awabudnäjininiye, egä weene teeme kaakesaare gemi, lui cina Acejiyame me mename biname bine budre me eglecimujisi.

³² Yoo, weene jimlitäjepeye weeme saarewale cina lui gije itu jebacitujisi mename biname bine aglecame!

³³ Weene cobyame gemi, cobyame bime bägrä gemi! Weene äblicäco uucratna atrana cabu ca,

yepä weebibine cirege atrana uliobo puupu cabu me otnime!

³⁴ Cane mename biname bine, umleumle biname bine piyepu cotre abiberäja biname bine cire jäätyepemepene weeme bau me. Weene potu bine budre me cire eglecemepeye, potu bine baarge uli cabu cire jibyecremepeye, potu bine cire etemeläjemepeye weeme abasecretna mete cabu ta piyepu cire iyecräjemepeye yepä cewe ca nuuja cewe me.

³⁵ Pipu pi iyeta niiya daremu cina conocäco biname bime agleca name pi weeme bau me cire saaclepi, conocäco biname Abela me agli cabu ca ngälu Baraki me bägrä Sakariya teeme agli cabu me, weeme kaakesaare cina lui ne budre me eglujisi iiwäreja mete puutucu cabu iiwäreja dade gome.

³⁶ Cane toraca mene jijenininine, page lui biname cina icrajinige, teepi te iyeta agleca daremu ne cire jääpänepesi.”

*Yeesu Yerusalema ne Owecu Jewenige
(Luuka 13:34-35)*

³⁷ “Yerusalema biname, Yerusalema biname, weene te Acejiyame me mename biname bine budre me yaaglecimuye piyepu cuta Acejiyame me ätyepäneji biname bine kula ca jääbyecrimuye. Bucurage gäabu cane singi ituge weebibine cäme bau me abasecretna, epu pana paulo te teeme plongo bine lipu taabasecretnimuge teeme taame ca ätrugerame, yepä weene singi lica ituge.

³⁸ Ingle weene cebine nägyuye, peei name pi weeme cewe piyepu Acejiyame me mete cirege kaake lenaja.

³⁹ Cane jijenininine weebibine, egä weene ingwe ca cebine cääri lica cire näpänepeye, ngälu weene liba cire najepeye egä, ‘Maane lui te tädenite Yageyame me ngii cabu, Acejiyame te meebine miiji mule naawenege!’

24

Yeesu me Mene Iiwäreja Mete Iigareca poto cidi me

(Mareko 13:1-2; Luuka 21:5-6)

¹ Yeesu liba iiwäreja mete ne ebmalige, siige ädige, abiberäja bägrä cina piba seclige teebine awabetnärame poto kula ca rarangäneji mete, lui iiwäreja mete caale bora jage.

² Yeesu teebibine jejemige egä, “Weene ire iyeta ai nema! Cane weebibine toraca jijenininine, egä lica yepä kula ne cirege abmala teeme puupu cabu ai mete cabu. Iyeta bine cirege äyära gawe me.”

Mäpu cina Lipu Cirege Otni

(Mareko 13:3-13; Luuka 21:7-19)

³ Yeesu liba adnatäneji enajige Olibi Uli podo cabu je ten taatu, abiberäja bägrä cina seclige, itemlisi egä, “Nijini cibibine, egä maane lui gwidape täapume nijinite, liba cire läbitipesi. Ngena cina cirege äbitena awabame, egä maane tacnenite piiyepu ai padare me ngälugaabe te joomlenige?”

⁴ Yeesu jejemige egä, “Weene ireire inajipi! Gone ire taatu acrana weebibine angletnejame.

⁵ Bucurage biname cina cire saaclepi căme ngii cabu, siige cire jicemepesi egä, ‘Cane age säne Keriso, biname bine lui te niiya cabu ca

pa yääsecräremepene,' siige bucurage biname bine cire yaangletnäjemepesi.

⁶ Weene mameta cubu ala cirege ätecijana pi-iyepu weene idre cire itecijanipi cubu poto cidi me cudecewe je, yepä wälu gone läbitininuye. Pepu gwidape cina miiji cire läpletncipesi, yepä cäro padare me ngälugaabe camu gyene.

⁷ Yepä gawe biname cina cubu cire jüicepesi nu-uja gawe biname cama. Yepä babo mope biname te nuuja cama cubu cire jüicepi. Iyeta poto ta gane piiyepu ocneja cirege.

⁸ Yepä ai iyeta lui mäpu padare me agedna taatu gyene, epu mäpumäpu magebi te lipu cupace lap-longamtuge bägrä ärngi täápume.

⁹ Pui mäpu padare cabu weebibine cire joomläjipesi, siige cire icäripesi mäpu cabu lenajame piiyepu budre me aglecame. Iyeta biname cina cämiji pi cire jimugetnipesi weebibine.

¹⁰ Bucurage biname cina piba teeme ätrunga bine cire yaabmalecmepesi. Teepi teemeteme cire laitnäjipesi, cire lämugetnäjipesi.

¹¹ Bucurage walya mename biname cina cire saaclepi, teepi siige bucurage biname bine cire yaangletnäjemepesi.

¹² Ingle naace popi conocono mule te daam-ledamle cire läbitepi, peei name pi biname cina singi cäco cire läbitipesi cäme täápume.

¹³ Yepä laati te ngenecu kokre cire yaanajepi ngälu ngälugaabe, tabe iyeteta ireclota ne cirege päpäna.

¹⁴ Iyeta poto ta ai gawecewe cabu biname bine cirege jajanena Miiji Mene Acejiyame te biname

bine waadena poto cidi me. Pipu pi iyeta mara-mara gawe biname cirege ätecija, piba ai padare me ngälugaabe cire tädepi.”

Baborage Mäpu

(Mareko 13:14-23; Luuka 21:20-24)

¹⁵ “Acejiyame me mename biname Daniyela lui niiyarage wälumeteyame poto cidi me jiicuji, weene liba cire jepänepeye aclajuteji puupu cabu, Acejiyame täápume lui puupu ne mara me ituge wawena,” (acnema biname tabe miiji umle ai ngena täápume myene),

¹⁶ “piba lui biname cina cire yaacrajepi Yuudea probins cabu, teepi miiji podo cabu me uucratna.

¹⁷ Lui biname te mete toro cabu lui puupu cabu cire yaanajepi, tabe miiji lica cirege mete bora me abacita gwidape waadename.

¹⁸ Lui biname te calwacupi je, tabe miiji lica cirege acnenuta teeme cäbletääpe acatame.

¹⁹ Ogi nemi pui padare cabu lui mäpumäpu magebi piiyepu bägrä ngame meeramera magebi.

²⁰ Ireçu ätumutipeye, egä weene gäbu padare cabu coo Sabade bimü cabu lica cirege uucratna,

²¹ ingle pui padare cabu lui mäpu cirege, epu baborage cirege, egä niinäce pepu mäpu ne lica ituge päpäna ai gawecewe me agedna cabu ca ngälu page ai taje piiyepu ingwe ca cääri lica cirege päpäna.

²² Yoo, Acejiyame te teeme ngene atwanena cabu pui mäpu padare ne uja tuube me itu jewenuji. Tabe liga pepu lica cire jaaweneji, biname cina ireclota lica cire yaacrajemepi. Yepä tabe

pui padare ne tuube me cire jaawenepi teeme äjäcräneji biname bime name pi.

²³ Siige pui padare cabu laati te liba cire jijipi egä, 'Keriso age sena,' coo egä 'Tabe peese nyene,' weene gone ätrunga.

²⁴ Walya Keriso piyepu walya mename biname cina cire saaclepi. Teepi ciitaca mule bine piyepu cälu te äti mule bine cire jaawenanemepesi Acejiyame me äjäcräneji biname bine angletne-jame, teepi liba ibibi cirege peei ne wawename.

²⁵ Weene ngene gone jitrimalinuge, egä cane ai mule poto cidi me niinäce gaabe me ituge jajana.

²⁶ Biname cina liba weebibine cirege jaji egä, 'Keriso lui daapo taatu cewe cabu sine,' gone naacluge piyeme. Coo teepi liba cirege jaji egä, 'Tabe mete cabu ämlitäneji enajenige,' gone jäätrunguye.

²⁷ Cane, Acejiyame bau ca lui te tädujine biname me äbitujine, paamlepamle pana cire tacnepene, lui te twaaplacmeläjuge carbe cabu bimu acita gome ca bimu äpula gome me.

²⁸ Budrekaake luma, sändäyame cina piyeme labasecretnuge."

*Yeesu me Acnenuta poto cidi me
(Mareko 13:24-27; Luuka 21:25-28)*

²⁹ "Pui mäpu padare ingwe gaabe ca piba taatu bimu te krokeciye me cire läbitepi, mabye te lica cire saapaclyärepi, wale cina cabu ca cire saatrametnemepi piyepu dume cabu lijaliya nuuja gwidape gemi, teepi teeme otnetneja gaabe cabu ca cire läyebhengäjipesi.

³⁰ Piba cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, căme cewecu te cire tabo-clomtepi carbe cabu, siige iyeta maramara gawe biname cina ele cire yaangenetnemepi, teepi liba cebine, Acejiyame bau ca lui te tädujine biname me äbitujine, cire näpänepesi carbe cabu äina baborage kokre piiyepu jamyacu apaclyera cama.

³¹ Baborage moole te liba cire saange-nepi, cane căme mename seemo bine cire jäätyepemepene Acejiyame me äjäcräneji biname bine abasecret-name iyeta poto ca ai gawecewe cabu.”

*Ngene ca Agli Mene Piigi Uli poto cidi me
(Mareko 13:28-31; Luuka 21:29-33)*

³² “Weene abiberäjineye piigi uli cabu ca. Teeme ciipe cina liba migi ca tapanininusi, ngänglä laame liba taawenimuge, weene piba umle gemi, egä kāmäge mameta gyene.

³³ Pepu gyene, weene liba ai gwidape bine cire jepānanemepeye, weene umle gemi, egä căme otni lui mameta gyene. Cane grana gome sāne.

³⁴ Cane toraca mene jijenininine, egä biname lui cina ireclota page ai taje, teepi iyeta budre lica cirege äbita, ngälu iyeta ai mule cina liba cire läbitipesi.

³⁵ Dume piiyepu gawe cirege apira, yepä căme mene te lica cirege apira.”

*Nuuja te Umle Lica Bimu coo Padare Yeesu me
Äina tääpume
(Mareko 13:32-37; Luuka 17:26-30, 34-36)*

³⁶ “Nuuja biname te umle lica gyene lui bimu coo padare cabu cane cire täinepene. Acejiyame me mename seemo cina cabucewe je umle lica

gemi, cane Bägrä te umle lica gäne, yepä tabe Babe taatu umle gyene.

³⁷ Cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane liba cire täinepene, pui padare lui epu pana cirege Nooa me padare liiyepu.

³⁸ Igi me niinäce gaabe biname cina piba yäärwäjimusi, yäänäjimusi, lawadricninusi ngälu puirage bimu, Nooa liba acenutuji baborage buto cabu me.

³⁹ Teepi nuuja umle lica ge, egä ngena te äbitinige, ngälu igi te liba tädige, iyeta teebibine yisibrecmige. Pepu cirege äbita, cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, liba cire tacne-nutepene.

⁴⁰ Pui padare cabu neeneni rooriye cina kaake-sea cire jaawenepäsi calwacupi cabu; nuuja ne cire yaacatepesi, nuuja ne cire yaabmalepesi.

⁴¹ Neeneni magebi cina wiiti kuu bine kula ca cire jäämulecemepäsi; nuuja ne cire waacatepesi, nuuja ne cire waabmalepesi.

⁴² Weene amacetnäjäneji inajipi, ingle weene umle lica gemi, lui bimu cabu weeme Yageyame te cire tädepi.

⁴³ Mete yageyame te liba umle je, egä eromaame te liba tädenige, tabe piba ireclota yaanajuge. Tabe ire taatu lica jaacituge eromaame te teeme mete me abacita.

⁴⁴ Mete yageyame te lipu ireclota yaanajuge ingle eromaame te abacita wälu, weene miiji cuta pepu amacetnäjäneji lenaja, ingle cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cane weeme umle cäco padare cabu cire tädepene.”

Miiji Kaakesea Bägrä piyepu Niya Kaakesea Bägrä

(Luuka 12:41-48)

⁴⁵ “Laasi nyene toraca ngenecu piyepu umle cama kaakesea bägrä? Tabe peese nyene, teeme babo biname te lui ne ituge acita teeme nuuja kaakesea bägrä bine ire atwime, egä teepi toraca padare cabu deedei yaawadanemusi.

⁴⁶ Pui kaakesea bägrä te lipu gege birige, teeme babo biname te liba tacnenutuge, siige jääpänuge, egä tabe cängena kaakesea jaawenuge.

⁴⁷ Cane toraca jijenininine, egä teeme babo biname te jaajuge tabe iyeta gwidape bine ire atwemame.

⁴⁸ Yepä tabe liba niyyarage kaakesea bägrä birige, tabe lajuge egä, ‘Cäme babo biname te wata lica tacnenutenige,’

⁴⁹ siige puma cita ca gije jaacranimuge poto kaakesea bägrä bine aglecame piyepu ärwäjame, änäjame poto nänäja biname cama.

⁵⁰ Puma cita ca teeme babo biname te tacnenu-tuge tabe lui padare cabu lica jaawagrijuge,

⁵¹ siige teebine mage yaagluge. Tabe nuuja walya biname bime cama yepä ibi daremu ne yaacatuge: tabe teta cama läduge uliobo puupu cabu me, ele puma yaangenanenuge piyepu gir-icu yaatebicmuge.”

25

Ngene ca Agli Mene Ten Ngulebägrä poto cidi me

¹ “Pui padare cabu cane liba cire tacnenutepene, Acejiyame te lui biname bine yaawadimuge, teepi lui ten ngulebägrä pana

cirege, lui cina lampa cama eclige teeme ciwelooyame ne awacletnäjame.

² Poto faib lui buduma ge, poto faib lui umleumle ge.

³ Buduma ngulebägrä cina teeme lampa bine ewadimisi, yepä teepi tuwängle niye bine lica ewadimisi.

⁴ Umleumle ngulebägrä cina, teepi teeme lampa bine ewadimisi cuta tuwängle niye.

⁵ Ciwelooyame te däägurage täbitige, peei name pi ngulebägrä cina ute me jicriranemige, siige ograrige.

⁶ Ciiye duusa liba joomlige, teepi ala itecijemige egä, 'Ciwelooyame te tädenige! Naaclege teebine awacletnäjame!'

⁷ Puma cita ca iyeta ngulebägrä cina arpin-eräjininisi, lampa bine emacetnäjimisi, jebotanemisi.

⁸ Buduma ngulebägrä cina jejemisi umleumleyame bine egä, 'Cime niye nicärineye, ingle cime lampa cina siige ätümetnenige.'

⁹ Umleumle ngulebägrä cina jejemisi egä, 'Cine äblicäco gemi weebibine ceera, ingle ibibi lica gemi weene piyepu cine. Äte aletna mete me naaclege weeme tääpume aletna-me.'

¹⁰ Siige buduma ngulebägrä cina eclige aletname. Teepi liba puga ge, piba ciwelooyame te tatyaramtige. Siige lui cina amacetnäjäneji ge, teepi teta cama eclige, ebäcnisi atejäclmuta soriyomu tääpume, siige grana te tarmige.

¹¹ Ingwe ca buduma ngulebägrä cina tatyarige, jüicisi egä, 'Babo biname, babo biname, cine yäbäcnesi!'

12 Ciwelooyame te puma cita ca teebibine tejemige egä, ‘Cane toraca jijeninine, egä cane umle lica gäne weene.’ ”

13 Puma cita ca Yeesu jejemige egä, “Peei name pi weene ireire inajipi, ingle weene umle lica gemi padare coo bimu căme acnenuta täápume.”

Ngene ca Agli Mene Nesae Kaakesea Bägrä poto cidi me

(Luuka 19:11-27)

14 “Pui padare cabu cane liba cire tacnenutepene, Acejiyame te lui biname bine yaawadimuge, teepi yepä babo biname me nesae kaakesea bägrä pana gemi. Yoo, pui babo biname te otnime äbitige cudecewe cewe me. Tabe teeme kaakesea bägrä bine ala tesoglicmi-ge, jejemige teeme gawe piyepu gwidape bine ire atwemame.

15 Tabe rarekaake yepäyepä ecăranemige teeme ngene atwanena ibi teepi pui ca kaakesea wawename ingwe ca awecna täápume. Tabe yepä ne faib tausen rarekaake ecărige, cuta nuuja ne neeneni tausen rarekaake ecărige, cuta nuuja ne yepä tausen rarekaake ecărige, siige tabe abyemărige otnime.

16 Lui kaakesea bägrä te faib tausen rarekaake ewadimige, tabe piba taatu kaakesea jewenimige pui rarekaake ca, siige nuuja faib tausen jepănimige.

17 Pipu pana mule te äbitige neeneni tausen rarekaake bine lui kaakesea bägrä te ewadimige, tabe cuta jepănimige nuuja neeneni tausen.

18 Yepä lui kaakesea bägrä te yepä tausen rarekaake bine ewadimige, tabe ädige, gawe

ne juurige, imletnige teeme babo biname me rarekaake bine.

¹⁹ Lecaleca padare ingwe ca babo biname te piba tacnenutige, ala taasogläcnige teeme kaakesea bägrä bine teebine awabame, egä teepi luma ngälu kaakesea ituge wawena teeme rarekaake ca.

²⁰ Lui kaakesea bägrä te yaawademepi faib tausen rarekaake, tädige, nuuja faib tausen sewadimige, jejige egä, 'Babo biname, maane faib tausen rarekaake näcärepete. Age sena nuuja faib tausen, cane lui bine ituge päpäna.'

²¹ Babo biname te jejige egä, 'Babo miijirage! Maane miijirage kaakesea bägrä gäte, cängena lipu ire tetwumete matikäli rarekaake ne, siige cane naacitenine bucurage bine ire atwemame. Tädi cäme soriyomu cabu me cane cama gege me!'

²² Puma cita ca lui kaakesea bägrä te neeneni tausen rarekaake bine yaawademepi, tädige, babo biname ne jejige egä, 'Babo biname, maane cebine neeneni tausen rarekaake näcärepete. Age sena nuuja neeneni tausen, cane lui bine ituge päpäna.'

²³ Teeme babo biname te jejige egä, 'Babo miijirage! Maane miijirage kaakesea bägrä gäte, cängena lipu ire tetwumete matikäli rarekaake ne, siige cane meebine naacitenine bucurage bine ire atwemame. Tädi cäme soriyomu cabu me cane cama gege me!'

²⁴ Cuta lui kaakesea bägrä te yaawademepi yepä tausen rarekaake bine, tädige babo biname bau me, jejige egä, 'Babo biname, cane umle gäne, egä maane owelale biname lica gäte. Maane emä yäärucnimute, maane luma lica yäätelimute; maane emä taabasecretnimute, kuu gije bine

luma lica yiisabäjemute.

²⁵ Cane wälu ge, peei name pi lädepene, mäame rarekaake gawe bora yäämletnepene. Siige age sena, maane lui näcärepete.’

²⁶ Tabe babo biname te jejige egä, ‘Maane niyarage durau kaakesea bägrä gäte. Maane umle ge, egä cane emä yäärucnimune, luma lica yäätemimune piyepu emä taabasecretnimune, luma kuu gije bine lica yiisabäjemune.

²⁷ Maane căme rarekaake cire yaacranejite rarekaake ire atwi mete cabu, siige căme acnenuta padare cabu cane cerămu cire jääpänemejine ni-inăce rarekaake me kaakesea cabu ca.

²⁸ Ewademeye peei rarekaake bine teeme bau ca, ecăreye laati me ten tausen rarekaake piti nemi.

²⁹ Lui biname me umle pisi nyene, teebine cerămu ceera, siige teeme umle te babo läbituge. Yepă lui biname me umle lica gyene, piyepu tabe singi lica abiberăjame, teeme tăăpume nuuja gaabe lica gyene tabe umle ne păpăname.

³⁰ Ai niyarage kaakesea bägră ne puutucu me ijareye krokeciye cabu me. Tabe puma ele cire yaangenanepi, giricu cire yaatebecmepi.’ ”

Cerăcerăgăăbu Atrana Bimu

³¹ “Cane lui Acejiyame bau ca tădujine biname me äbitujine, cane liba cabucewe cabu ca cire tăinepene căme jamyacu apaçlyera cama piyepu căme mename seemo cama, cane piba căme babo adnata puupu cabu cire ladnatepene biname bine atraname.

³² Iyeta gawe maramara biname bine cirege abasecretna căme opo gaabe me. Cane teebibine

cire jaabelanemepene neeneni sigu wawename, maamoi ire atwi biname te lipu maamoi piyepu gouti bine jaabelanemuge maramara sigu me.

³³ Cane piba maamoi bine cäme camu poto cidi me cire yaacranemepene piyepu gouti bine cäme säwäci poto cidi me.

³⁴ Piba cane mope biname te cire jaajemepene cäme camu poto cidi ca biname bine egä, 'Cäme Babe te weebibine miiji itu jiwenaninuji, siige naaclege iyeteta ireclota cabu me. Tabe peei ne weeme täapume ituge amaceträja, tabe lui padare cabu gawecewe ne yootonutuji.

³⁵ Cane loolomecewe ge, weene deedei näcärujiye; niyemecewe ge, weene niye näcärujiye. Cane ciitaca biname ge, weeme cewe me tatyaramtujine, weene nawablujije, weeme mete me nacanujije.

³⁶ Cane cuutacuta ge, weene cäbletääpe nasigrujiye; cane pita cama ge, weene nängrärujiye. Cane krokeciye mete cabu liba, weene nädärujiye.'

³⁷ Cäme camu poto cidi ca conocäco biname cina teepi piba cebine cire najepesi egä, 'Yageyame, cine liba meebine nääpänujisi loolomecewe, siige deedei näcärujisi; coo piyepu niyemecewe, siige niye näcärujisi?

³⁸ Cine liba nääpänujisi ciitaca biname, siige naawablujisi, cime mete me nacanujisi, coo cuutacuta je cäbletääpe naasigrujisi?

³⁹ Cine liba nääpänujisi pita jajwi je, siige nängrärujisi, coo piyepu krokeciye mete cabu liba, siige cine meebine näädärujisi?'

⁴⁰ Puma cita ca cane babo mope biname te tee-

bibine cire jaajemepene egä, ‘Cane toraca mene jijenininine weebibine, egä weene ngena jewenujiye cäme ai papa biname yepä täápume, peei lui weene cäme täápume jewenujiye.’

⁴¹ Puma cita ca cane cire jaajemepene cäme säwäci poto cidi biname bine egä, ‘Acejiyame te weebibine niiya daremu cire icäripi. Äyebngäjinineye cäme bau ca ngälu cäco uliobo cabu me, lui amacetnäjäneji gyene Diyabolo piiyepu teeme mename seemo bime täápume.

⁴² Cane loolomecewe ge, yepä weene deedei lica näcärujiye. Cane niyemecewe ge, weene niiye lica näcärujiye.

⁴³ Cane ciitaca biname ge, weene lica nawablujiye, weeme mete me lica nacanujiye. Cane cuutacuta ge, weene cäbletääpe lica nasigrujiye. Cane pita cama ge piiyepu krokeciye mete cabu jage, yepä weene lica nängrärujiye.’

⁴⁴ Piba teepi cebine cire najepesi egä, ‘Yageyame, liba cine meebine loolomecewe nääpänujisi coo piiyepu niyemecewe coo ciitaca biname, cuutacuta biname, piiyepu pita cama biname, krokeciye mete cabu biname, siige cine piba meebine lica näätityärujisi?’

⁴⁵ Cane teebibine cire jaajemepene egä, ‘Weene liba cäme ai papa biname yepä ne ätityera cäco ituge, peei lui weene cebine ätityera cäco ituge.’

⁴⁶ Teepi siige niyarage daremu ne cire jääpänepesi, lui iyeteta gyene; yepä conocäco biname, teepi cire jääpänepesi iyeteta ireclota ne.”

Gläämu Jecijemige Yeesu ne Aglime

(Mareko 14:1-2; Luuka 22:1-2; Yoane 11:45-53)

¹ Yeesu liba teeme abiberäja mene bine epirimige, tabe teeme abiberäja bägrä bine jejemige egä,

² “Weene umle gemi, egä neeneni bimu niinäce gaabe äsuplengta trii te liba pa yaanajepi, cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, cebine piba pa nacitepesi biname bime ime cabu teepi cebine baarge uli cabu äbyecrame.”

³ Puma cita ca modamoda iiwäreja biname piyepu poto modamoda biname cina abasecretnige iiwäreja mope biname ngii Kayapa me mete cabu me.

⁴ Teepi mene jewenisi Yeesu ne ogä oomlaname siige budre me acitame.

⁵ Teepi jiicisi egä, “Mine trii padare cabu gone jaawenusi, cije biname cina mibibine cubu me niwenininusi.”

Magebi te Yeesu ne Oil ca Eganige Betaniya Cewe je

(Mareko 14:3-9; Yoane 12:1-8)

⁶ Yeesu Betaniya cewe jage yepä biname ngii Simona me mete cabu, lui te niinäce lepera pita cama ge.

⁷ Yeesu liba deedei cabu jage, yepä magebi te piba toclige mararage lengo oil cama, lui ne baborage daremu ca jaaletnusi. Tabe pui oil ne secanige karpu cabu, lui alabasta kula ca wawenäneji ge, siige epadurige Yeesu me mope cabu.

⁸ Abiberäja bägrä cina liba ai mule ne jepänisi, teepi claabe me äbitininisi, jiicisi egä, “Ngeno me ai oil ne papa bepadurige?”

9 Miiji cire yaacanejisi babo daremu ca alet-name, siige pui rarekaake owecumete biname bine cire yääcāranemejisi!”

10 Yeesu umle äbitige, teepi ngena täápume jicemisi, siige tabe jejemige egä, “Weene ngeno me ai magebi ne jwiicetniniye, ngenecu mäpu me joweniniye? Tabe ai lui babo miijirage mule ne biiri jewenige cāme täápume.

11 Owecumete biname cina iyeteta pa yaacra-jepi weene cama, yepä cane weene cama iyeteta lica pagege lenaja.

12 Tabe liba ai oil ca naganige cebine, tabe cāme tääpe ne beganige gape cabu me acitame.

13 Cane toraca mene jijenininine, egä Miiji Mene luma cirege iicema ai gawecewe cabu, teeme ngene apename cirege iicema, tabe lui mule ne bii jewenige cāme täápume.”

Yuuda Mene Jewenige Yeesu ne Awabame Budre täápume

(Mareko 14:10-11; Luuka 22:3-6)

14 Puma cita ca twelb abiberäja bägrä bime yepä te ngii Yuuda Isakariyota ädige modamoda iiwäreja biname bime bau me,

15 jejemige egä, “Weene cebine ngena näcāreniye, cane liba Yeesu jiwabininine weebibine?” Teepi teeti silba rarekaake ecnemisi, teebine ecārisi.

16 Puma cita ca Yuuda miijirage padare ne jirngige Yeesu ne teeme ime cabu acitame.

Yeesu Teeme Abiberäja Bägrä cama Äsuplengta Deedei Erwige

(Mareko 14:12-21; Luuka 22:7-14, 21-23; Yoane 13:21-30)

¹⁷ Trii padare puga ge Israela biname cina liba uutneca cäco buluduu bine yäärwäjimusi. Pui padare me niinäce bimu cabu abiberäja bägrä cina seclige Yeesu ne ätemlame egä, “Maane singi luma mäte cine äsuplengta deedei ne amacetnäjame mäame täapume?”

¹⁸ Yeesu jejemige egä, “Äte naaclege pui yepä biname bau me babo cewe je, teebine jejepeye egä, ‘Abiberäja biname te jiicenige egä cäme budre padare mameta gyene atyaramta. Cane cäme abiberäja bägrä cama tädenine mäame mete me äsuplengta deedei äbitame.’ ”

¹⁹ Abiberäja bägrä cina jewenisi, Yeesu lipu jejemige. Teepi äsuplengta deedei ne emacetnäjisi.

²⁰ Liba mämleteca ge, Yeesu teeme twelb abiberäja bägrä cama adnatige deedei loolo me.

²¹ Teepi liba deedei äbitininisi, Yeesu jejemige egä, “Cane toraca mene jijenininine, weeme yepä te cebine pa nawabepi budre me aglime.”

²² Abiberäja bägrä cina ngenecu mäpu me äbitininisi, siige teepi yepäyepä teebine jejananisi egä, “Yageyame, cane lica.”

²³ Yeesu jejemige egä, “Laati te buluduu ne yiglenutenige disi cabu cane cama, tabe sine pui biname.

²⁴ Cane lui te Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, Oogäräneji mene te lipu jiicenige, cane pepu budre äbitenine. Yepä lipu niyyarage

gyene, lui te cebine nawabenige budre me, Acejiyame bau ca lui te tädujine biname me äbitujine. Pui biname täápume miiji cirege, tabe liba lica cire laplimleji.”

²⁵ Puma cita ca Yuuda Yeesu ne budre me awaba biname te jejige egä, “Abiberäja biname, cane lica.” Yeesu jejige egä, “Maane peese näte lui te jüicite egä, ‘Cane lica.’”

Yeesu Teeme Abiberäja Bägrä cama Aareto ne Erwige

(Mareko 14:22-26; Luuka 22:15-20; 1 Korinito 11:23-25)

²⁶ Teepi liba erwäjisi, Yeesu buluduu ne ecatige, Acejiyame ne eso ecäriige, itrecige, abiberäja bägrä bine ecärimige, siige jejemige egä, “Ecateye, erw-eye. Ai lui cäme tääpe gyene.”

²⁷ Puma cita ca tabe kwäye ne ecatige waina niye cama, Acejiyame ne eso ecäriige, siige teebibine ecärimige, jejemige egä, “Weene iyeta eneye.

²⁸ Ai lui cäme uudi gyene; klaje jecnenige Acejiyame lui kirece mene ituge jaji biname bine niya cabu ca äsecrame; bucurage biname bime täápume tapirenige teeme niya mule bine iisibrecame.

²⁹ Cane toraca jijenininine weebibine, egä cane ingwe ca lica cirege waina niye ne nani, ngälu pui bimu cabu liba kirece waina niye ne weene cama cire yaanepene, mine liba cirege abasecnetna cäme Babe me puupu cabu cabucewe je.”

³⁰ Puma cita ca teepi uupera ne etangisi, siige äsige, eclige Olibi Uli podo cabu me.

Yeesu piyepu Peteru
(Mareko 14:27-31; Luuka 22:31-34; Yoane 13:36-38)

³¹ Yeesu abiberäja bägrä bine jejemige egä, “Page ai ciiye cabu weene uucratnininiye, cebine nabmaliniye, ingle Oogäräneji mene te jiicenige egä, ‘Acejiyame te maamoi ire atwi biname ne eglenige budre me, siige maamoi tomi te mara-mara äbitenige.’

³² Yepä cane liba budre cabu ca pa larpinante-pene, cane piba weeme niinäce gaabe me Galilaya me pa lädepene.”

³³ Puma cita ca Peteru Yeesu ne jejige egä, “Ngänu gyene liba iyeta poto cina meebine ab-mala, yepä cane licarage naabmalenine meebine.”

³⁴ Yeesu jejige egä, “Cane toraca naajenine, egä ai ciiye cabu paulo te ingwe ca ala sengenenige, maane niinäce nesae gääbu cebine nainenite.”

³⁵ Peteru jejige egä, “Ngänu gyene teepi cebine maane cama budre me agli, yepä cane meebine licarage naainenine.” Iyeta abiberäja bägrä cina cuta yepä mene jejanisi.

Yeesu Ireçu Ätumulige Getesemane je
(Mareko 14:32-42; Luuka 22:39-46)

³⁶ Yeesu teeme abiberäja bägrä cama ädige cewe ngii Getesemane me. Puma tabe teebibine jejemige egä, “Ama adnatärineye, cane liba ädenine eeyeme ireçu ätumulame.”

³⁷ Tabe teta cama aacanänige Peteru piyepu Jebedayo me neeneni bägrä bine. Yeesu babo ngenecu mäpu me äbitige.

38 Tabe teebibine jääjänige egä, “Cane budre pana ngenecu mäpu gäne. Weene cane cama ireclota sinajänege.”

39 Puma cita ca tabe matikäli padare abotäntige, oweowe ajarige gawe cabu me, irecu ätumutige egä, “Cäme Babe, liba miiji gyene, maane ai mäpu ne cäme bau ca iyebtingti. Yepä maane cäme singi ne gone jaawenute, mäame singi ne jewenepi.”

40 Puma cita ca tabe tacnenutige, abiberäja bägrä bine ute cabu äädäränige. Tabe Peteru ne jejige egä, “Nää, weene kokre lica gämi matikäli padare ireclota lenajame cane cama?”

41 Ireclota sinajänege irecu ätumutame, weene piba lica pagege atrametna apicetnära padare cabu. Weeme seemo cina singi gämi cäme singi ne wawename, yepä weeme tääpe cina kokre cäco gämi.”

42 Yeesu cuta cääri acnige irecu ätumutame. Tabe jüicige egä, “Cäme Babe, maane liba toraca singi gäte cane ai mäpu cabu lenajame, yoo siige mäame singi te läbitege.”

43 Tabe liba tacne-nutige, tabe cääri teebibine ute cabu äädäränige. Teepi äblicäco ge irecu aasatäneji lenaja.

44 Puma cita ca Yeesu teebibine cääri taabmalänige, nesae me ädige irecu ätumutame yepä mene iicemame.

45 Tabe liba tacnenutige abiberäja bägrä bime bau me, tabe jääjänige egä, “Weene ute camu gämi. Diibe oocenäniye. Padare te biiri tatyaramtige, cane lui te Acejiyame bau ca tädujjine biname me äbitujine, cebine ceerame conocono biname bime ime cabu me.

⁴⁶ Abujengäneye, biiri wääjene! Ire, lui biname te cebine nawabenige budre me aglime, tabe mameta gyene!”

Yeesu ne Joomlisi

(Mareko 14:43-50; Luuka 22:47-53; Yoane 18:3-12)

⁴⁷ Yeesu liba camu mene iicema cabu jage, Yuuda twelb abiberäja bägrä bime yepä te piba tatyaramtige. Modamoda iiwäreja biname piyepu poto Israela modamoda biname cina teta cama tityepimisi bucurage biname bine cubu turikä piyepu gabagaba cama.

⁴⁸ Yeesu ne budre me awabayame biname te cewecu ne bii becitige pui biname bime täapume egä, “Cane lui biname ne jetecnenine, peese nyene weene lui täapume singi. Joomlepeye!”

⁴⁹ Yoo siige, Yuuda liba tatyaramtige, tabe conocäco ädige Yeesu bau me, jejige egä, “Abiberäja biname, poode!” siige jetecni-ge teebine.

⁵⁰ Yeesu jejige egä, “Cäme biname, maane wata jeweni, maane ngena täapume täditel!” Puma cita ca lui biname cina Yuuda cama seclige, teepi Yeesu ne jewaclomtisi, kokrerage joomli-si.

⁵¹ Yeesu cama lui biname cina, teeme yepä te teeme cubu turikä ne suusuratige, iiwäreja mope biname me kaakesea bägrä me tablame ne iyeta jeläcnutige.

⁵² Yeesu jejige egä, “Isinglanti mäame turikä ne siiti bora, ingle laatibi cubu turikä ca larnginusi, teebibine cubu turikä te budre me yaaglecimuge.

⁵³ Nää, maane apu naangeninige, egä cane äblicäco gäne cäme Babe ne ätinera cebine

ätityerame? Cane liba ätinera je, tabe piba taatu mage twelb mename seemo sange bine ätyepa căme ätityera täapume.

⁵⁴ Yepä pepu liba äbita je, piba lipu toraca me page läbitepi, lui mene oogäräneji gyene, egä ai mule te miiji äbita.”

⁵⁵ Puma cita ca Yeesu biname bine jejemige egä, “Weene cubu turikä piiyepu gabagaba cama naaclige cebine oomlaname epu pana, egä cane cubucubu biname gäne. Bimu gaabegabe cane iiwäreja mete cabu ladnatune, puga yaabiberäjimune, weene ngena name pi piba cebine lica noomlepeye.

⁵⁶ Yepä iyeta ai cina bāpletnärige Acejiyame me mename biname bime oogäräneji mene cina toraca me äbitame.”

Piba taatu iyeta abiberäja bāgrä cina teebine ebmalisi, siige uucratnige.

*Yeesu Israela Mutre Biname bime Opo Gaabe je
(Mareko 14:53-65; Luuka 22:54-55, 63-71; Yoane
18:13-14, 19-24)*

⁵⁷ Lui cina Yeesu ne joomlisi, teepi teebine ecanisi iiwäreja mope biname ngii Kayapa me mete me. Cotre abiberäja biname piiyepu nuuja Israela modamoda biname cina uja piiyeme biiri tabasecretnige.

⁵⁸ Peteru Yeesu ne cudecewe ca ingwe icwige iiwäreja mope biname me mete puutucu cabu me. Tabe puga kaakesea bāgrä cama adnatige ireme, egä baa lipu äbitinisi iyeta ai mule cina Yeesu täapume.

59 Modamoda iiwäreja biname piyepu iyeta mutre biname cina, teepi liga walya aitneja ne jirngisi Yeesu ne atraname budre täápume,

60 yepä teepi äblicäco nuuja ne päpäna, ngänuge puu bucurage biname cina seclige teebine walya aitnejame. Ceräcerägääburage neeneni biname cina taaclige,

61 siige jiiçäsi egä, “Ai biname te itu jiiçepi egä, ‘Cane miiji gäne Acejiyame me iiwäreja mete ne iigarecame cuta nesae bimu cama cääri rarangame.’ ”

62 Iiwäreja mope biname te abujängtige, Yeesu ne jejige egä, “Teepi meebine bii naitnisi. Määme nuuja daremu mene lica gyene?”

63 Yepä Yeesu bojäcu enajige. Puma cita ca iiwäreja mope biname te cääri teebine jejige egä, “Ireclota Acejiyame me ngii cabu maane nijini, maane liba Keriso säte, Acejiyame me Bägrä.”

64 Yeesu jejige egä, “Yoo, maane peega bii jiiçite. Yepä cane jijenininine weebibine, egä cane lui Acejiyame bau ca tädujine biname me äbitujine, ai padare cabu ca niinäce gaabe me weene cebine pa näpänepeye babo kokrerage Acejiyame me camu potu cidi ca adnatäneji piyepu cuta cire näpänepeye, cane carbe cabu liba cire täinepene.”

65 Puma cita ca iiwäreja mope biname te teemanu cäbletääpe ne idericige awabame, egä tabe Yeesu ne panyamete jepänige, siige jiiçige egä, “Tabe Acejiyame me ngii ne sabe bii jewenige. Mine nuuja singi lica gemi nuuja aitneja täápume. Weene siige peega bitecijinige, tabe lipu Acejiyame me ngii ne sabe jewenige.

66 Weene lipu ngene jotwanininiye teeme potu

cidi me?” Teepe jejisii egä, “Tabe conocono biname gyene. Tabe miiji budre.”

⁶⁷ Puma cita ca teepi gije jecitisi teebine mote ca ätyewame opo cabu piiyepu oororename. Poto cina teebine lakace cabu jidnanisi,

⁶⁸ jiiicisi egä, “See Keriso, baa maane nijini, egä laati te noororige meebine.”

Peteru Yeesu ne Jeinige

(Mareko 14:66-72; Luuka 22:56-62; Yoane 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Peteru Kayapa me mete puutucu je adnatäneji enajige. Puma cita ca yepä kaakesea ngulebägrä te toclige, teebine jejige egä, “Maane cuta peese näte nuuja, Yeesu Galilaya biname cama lui te waatnute.”

⁷⁰ Yepä Peteru biname bime sobe cabu jeinige, jojige pui ngulebägrä ne egä, “Cane umle lica gäne maane ngena täapume jiiicenite.”

⁷¹ Puma cita ca tabe asatige caale grana gome me. Piba nuuja kaakesea ngulebägrä te Peteru ne jepänige, biname bine puma jejemige egä, “Ai biname te Yeesu Nasareta biname cama waatnuge.”

⁷² Peteru cääri jeinige, jiiicige egä, “Cane Acejiyame me ngii cabu jiiicenine, egä cane umle lica gäne peei biname.”

⁷³ Matikäli padare ingwe gaabe ca lui biname cina puga aclajuteji icrajige, seclige Peteru bau me, jejisii egä, “Toraca, maane peese näte teeme yepä. Määme tagepogogo te niwabininige, egä maane ten cama yepä ceweyame gäte.”

⁷⁴ Puma cita ca Peteru mene kokre cama jiiicige egä, “Acejiyame me ngii cabu cane jijenininine, egä cane umle lica gäne peei biname. Acejiyame

niiya daremu näcäruge, cäme mene liba toraca lica.” Piba taatu paulo te ala sengenige.

⁷⁵ Peteru ngene jotwige, Yeesu lipu jejige egä, “Paulo te ingwe ca ala sengenenige, maane ni-inäce nesae gääbu cebine nainenite.” Peteru asatige, agli pana ele engenige.

27

Yeesu ne Pilato bau me Ecanisi
(*Mareko 15:1; Luuka 23:1-2; Yoane 18:28-32*)

¹ Krokerage iyeta modamoda iiwäreja biname piyepu nuuja Israela modamoda biname cina mene jitranisi Yeesu ne budre me aglime.

² Teepi seea ca teebine jetäyisi, siige ecanisi Pilato bau me, lui Rooma gabmani babo biname ge pui gawe ne ire atwime.

Yuuda me Budre
(*Apostolo 1:18-19*)

³ Yuuda Yeesu ne budre me awabayame biname te liba itecijige, egä Yeesu ne budre me bii jitranisi, tabe niyarage asicnantige, peei teeti silba rarekaake bine ewecnimige, modamoda iiwäreja biname piyepu nuuja modamoda biname bine ecärimige.

⁴ Tabe jejemige egä, “Cane niiya mule ne bii becnine, conocäco biname lipu bicärininine budre me agli täapume.” Yepä teepi jejisi egä, “Cine ngeno me pa yaaratepesi. Määme mule gyene peei.”

⁵ Puma cita ca Yuuda rarekaake bine eyärimige iiwäreja mete cabu, ädige, ete aglotige.

⁶ Modamoda iiwäreja biname cina rarekaake bine etomlecmisi, jiicisi egä, “Ingle naace popi

ai rarekaake uudi me daremu gyene, peei name pi cotre gyene acraname, iiwäreja mete täápume luma rarekaake yaacranimusi.”

⁷ Teepi mene jitranisi, egä lui biname te disi bine gawe ca jaawenimuge, pui rarekaake ca teeme bau ca gawe ne jeletnisi idne biname bime gapecewe täápume.

⁸ Ingle naace popi pui gawe ne lui uudi daremu rarekaake ca jeletnisi, peei name pi einenisi Uudi Gawe ca ngälu page ai taje.

⁹ Ai te ibibi äbitige Acejiyame me mename biname Yeremiya me mene cama egä, “Teepi teeti silba rarekaake bine ewadimisi, Israela biname cina luma ngälu me singi äbitininisi teebine daremu wawename,

¹⁰ siige pui rarekaake ca eei biname bau ca gawe ne jeletnisi, lui biname te disi bine jaawenimuge gawe ca, Yageyame te lipu cebine ituge jaji wawename.”

Pilato Yeesu ne Itemläjige

(Mareko 15:2-5; Luuka 23:3-5; Yoane 18:33-38)

¹¹ Yeesu Rooma gabmani babo biname Pilato me opo gaabe jeclajutige. Pilato Yeesu ne itemlige egä, “Nää, maane Israela biname bime mope biname gäte?” Yeesu jejige egä, “Maane peega bii jüicite.”

¹² Modamoda iiwäreja biname piyepu nuuja Israela modamoda biname cina liba teebine jeitnäjis, tabe nuuja mene lica.

¹³ Puma cita ca Pilato jejige egä, “Nää, maane lica näatecijenige, meebine lui naaitnäjenisi?”

¹⁴ Yepä Yeesu daremu mene lica jewecnistige, peei name pi Pilato mage cälu te jitige.

Pilato Yeesu ne Budre me Jitranige
(Mareko 15:6-15; Luuka 23:13-25; Yoane 18:39-19:16)

¹⁵ Israela biname cina liba kāmāge gaabegabe äsuplengta trii ne jaawenusi, piba Rooma gabmani babo biname te krokeciye mete cabu ca yaasatuge yepä biname ne, teepi lui täápume birige singi.

¹⁶ Peeirage padare cabu krokeciye mete bora biname puga ge ngii Baraba, lui täápume biname cina baborage umle.

¹⁷ Biname cina liba tomi yootisi, Pilato itemlimige egä, “Weene singi cane lui ne asatame krokeciye mete cabu ca, Baraba ne coo nää Yeesu ne, Keriso ca lui ne einenisi.”

¹⁸ Pilato apu naace popi itemlimige, ingle tabe umle ge, egä modamoda iiwäreja biname cina naace popi Yeesu ne secanisi teeme bau me, ingle teepi teebine ire patre eglisi.

¹⁹ Pilato liba adnatäneji enajige atrana puupu cabu, teeme coga te piba mene jityepige egä, “Gone nuuja gwidape ne jaawenute peei conocäco biname täápume, ingle cane wama cabu mage cewe boocananine temiji pi.”

²⁰ Modamoda iiwäreja biname piyepu nuuja Israela modamoda biname cina biname bine tii jewenanemisi Pilato ne jajime tabe Baraba ne asatame Yeesu ne budre me aglime.

²¹ Siige Pilato itemlimige egä, “Ai neeneni cabu ca weene singi gemi cane laati ne isatinine?” Teepi jejisi egä, “Baraba ne!”

²² Pilato teebibine itemlimige egä, “Cane piba ngena jewenenine Yeesu täápume, Keriso ca lui ne

einenisi?” Teepi iyeta jiiçisi egä, “Teebine baarge uli cabu jibyecreye!”

²³ Pilato jejemige egä, “Ngena name pi? Tabe ngena niiya ne ituge wawena?” Yepä biname cina mage ala abayaninisi egä, “Baarge uli cabu jibyecreye!”

²⁴ Pilato jepänige, egä ai lui niyarage me äbitenige, cije cubu te läpletnutuge, siige tabe niie siitige, ime äcisäjige biname bime opo gaabe, jiiçige egä, “Cane yageyame lica gäne ai biname me budre täöpume. Peei lui weeme bau sine.”

²⁵ Iyeta biname cina gigri ala tabayaninisi egä, “Cine piyepu cime bägräwale cama, cine temi yageyame teeme budre täöpume. Cine te cirege daremu acata teeme budre name pi!”

²⁶ Puma cita ca Pilato Baraba ne sisatige, cubu biname bine jejemige Yeesu ne adnaname, siige jityepige baarge uli cabu äbyecrame.

Rooma Cubu Biname cina Yeesu ne Ätutena pana Jewenanisi

(Mareko 15:16-20; Yoane 19:2-3)

²⁷ Pilato me cubu biname cina Yeesu ne ecanisi Pilato me mete opo gome me. Teepi ala tesoglicmisi teta cama lui yepä sange cubu biname bine, siige teepi Yeesu ne jewaclomtisi.

²⁸ Teepi teeme cäbletääpe bine jiiëcimisi, ududi cäbletääpe ca esigrisi ätutename, egä tabe mope biname gyene.

²⁹ Teepi pägepäge seeasea ne jemle-maltisi krauni täöpume, siige teeme mope cabu ecitisi. Teeme camu poto ime cabu suru ecärisi, siige kokorare ca ipednanemisi teeme opo gaabe je.

Teepi ai ne ätutena pana jewenisi, egä tabe babo mope biname gyene. Puma cita ca teepi jewablisi teebine, jejisi egä, “Sebore Israela biname bime mopeyame!”

³⁰ Teepi teebine mote ca ityewäjisi, lui suru ne ecitisi teeme ime cabu, pui ca eglisi mope gome.

³¹ Teepi liba ätecitinisi teebine apu ätutena pana wawename, ududi cäbletääpe jiiremutisi, teemer-age cäbletääpe ca esigrisi, siige ecanisi baarge uli cabu äbyecrame.

Yeesu ne Baarge Uli cabu Jibyecrisi

(Mareko 15:21-32; Luuka 23:26-43; Yoane 19:17-27)

³² Teepi liba äsige, gaabegabe je Simona Kurene cewe biname ne jepänisi, jejisi Yeesu me baarge uli ne acaname, siige tabe ecanige.

³³ Teepi atyarige cewe ngii Gologota me, lui me aboclomta egä ‘Mopekaake Cewe’.

³⁴ Puga teepi Yeesu ne caapocapo waina niye ecärisi nanime, lui traci gwidape cama alengläciteji teeme pita diibe ceerame, yepä mite agli ingwe gaabe ca tabe singi lica nanime.

³⁵ Teepi teebine baarge uli cabu jibyecrisi. Puma cita ca teepi matimati kula cabu teeme ngii bine yoogärimisi, piba yiisabäjemisi pui kula bine umle äbitame, egä teepi lipulipu Yeesu me cäbletääpe bine abelename.

³⁶ Peei ingwe ca teepi puga adnatäridge, Yeesu ne ire jetwisi.

³⁷ Teeme mope gome me mene ne ecitisi teeme budre ingle poto cidi me egä, AI LUI YEESU SINE, ISRAELA BINAME BIME MOPE BINAME.

³⁸ Piba teepi neeneni cubucubu biname bine baarge uli cabu jääbyecrisi Yeesu me wajwa je, nuuja te camu poto ca, nuuja te säwäci poto ca.

³⁹ Laatibi teebibine ääsuplengäjänisi, teepi mope akocnäjinisi, Yeesu ne jisädanisi.

⁴⁰ Teepi jiicisi egä, “Maane peese näte, iiwäreja mete ne lui te yiigarecenite, cuta cääri nesae bimu cama erange-nite. Maane miiji äbiti, maane liba Acejiyame me Bägrä gäte. Täini baarge uli cabu ca!”

⁴¹ Modamoda iiwäreja biname, cotre abiberäja biname piyepu nuuja modamoda biname cina teebine cuta pïpu jisädanisi,

⁴² jiicisi egä, “Tabe nuuja biname bine miiji tewenanemumi, yepä tabe äblicäco teemämu miiji äbita. Cije tabe Israela mope biname lica gyene? Tabe liba baarge uli cabu ca täinenige, cine piba teebine jitrungenisi.

⁴³ Tabe teeme ngene atwanena bicranige Acejiyame bau me, piyepu teeme Bägrä ca ainenige. Yoo siige mine jääpänesi, egä Acejiyame liba singi teebine miiji wawename.”

⁴⁴ Piyepu peei neeneni cubucubu biname, lui bine teeme gome jääbyecrisi, teepi cuta pepu jë-jëjanansi teebine.

Yeesu me Budre

(Mareko 15:33-41; Luuka 23:44-49; Yoane 19:28-30)

⁴⁵ Bimu duusa me krokeciije te cewe ne iyeta icwabige, siige nesae awa pepu enajige.

⁴⁶ Piba mämle bimu cabu Yeesu mage ala abayige egä, “Eeli, Eeli lama sabatani.” Peei lui

egä, “Cäme Acejiyame, cäme Acejiyame, maane ngeno me cebine nägyite?”

47 Poto biname lui cina aclajuteji puga ge, jiteci-jisi, jicisi egä, “Tabē Eliya ne ala tesoglecenige.”

48 Teeme yepä te piba taatu tuuwamige, waarpopale pana gwidape ne yüglenutige caapocapo waina niye cabu, suru ca jigadige, siige cabu me ewepäntige tabe nanime.

49 Poto cina jicisi egä, “Cäro, mine jääpänesi, egä Eliya liba tädenige teebine miiji wawename.”

50 Yeesu cääri mage ala abayige, ceräcerägäabu buuwe mope bine yiisabimige, siige teeme ireclota ecäriige.

51 Iiwäreja mete cabu Acejiyame me puupu ne lui cäbletääpe te jilyengenige biname bime puupu cabu ca, pui cäbletääpe te äderäriige cabu ca ngälu gawe me. Ocneja puga ge, modamoda kula cina äplegicininisi,

52 gape cina iitnetnäjinisi, siige bucurage Acejiyame me biname laatibi budre, teepi tarpineräjininisi ireclota me.

53 Teepi teeme gape bine sebmalmisi. Yeesu liba budre cabu ca tarpinantige, teepi piba Yerusalema me eclige, puga aboclomäjininisi bucurage biname bime bau me.

54 Cubu mope biname piyepu teeme ingwe gaabe biname laatibi Yeesu ne ire jetwisi, liba jepänisi ocneja ne piyepu iyeta ngena cina äbitininisi, teepi mage wälu äbitininisi, jicisi egä, “Tabē toracarage Acejiyame me Bägrä gyene.”

55 Puga ge bucurage magebi cudecewe ca ire.

Teepi Yeesu cama Galilaya probins cabu ca sec-lumi teebine ätityerame.

⁵⁶ Teeme sigu cabu Mariya Magadala cewe magebi piyepu Yakobu Yoosepa naabime mage ngii Mariya cuta Jebedayo me coga.

Yeesu ne Gape cabu Ecitisi

(Mareko 15:42-47; Luuka 23:50-56; Yoane 19:38-42)

⁵⁷ Liba mämleteca ge, yepä dogwe biname ngii Yoosepa te Arimatea cewe cabu ca piba tatyaramtige. Tabe cuta nuuja Yeesu me abiberäja bägerä ge.

⁵⁸ Tabe Pilato bau me ädige Yeesu me budrekaake täápume ätinerame. Pilato jejemige budrekaake Yoosepa ne ceerame,

⁵⁹ siige tabe budrekaake ne baarge uli cabu ca sitrungamtige, kirece bulubulu cäbletääpe ca tope etnige,

⁶⁰ ecanige, teeme Yoosepa me täápume lui gape ne cemacema tuurumesi baborage kula bora, pui ngalebora me ecitige. Tabe baborage kula ne epetrengäjige gape grana armi täápume, siige acnenutige.

⁶¹ Mariya Magadala cewe magebi piyepu nuuja Mariya, teepi puga adnatäneji aanajige, opire gape cabu mage.

Awamuta Biname cina Gape Gome

⁶² Nuuja bimu cabu lui Sabade bimu ge, modamoda iiwäreja biname piyepu Parisea sigu biname cina Pilato bau me eclige,

⁶³ jejisi egä, “Babo biname, cine ngene jotwinago, egä pui walya biname liba ireclota

senajumi, tabe tiicumi egä, ‘Cane nesae bimu ingwe gaabe ca budre cabu ca pa larpinantepene.’

⁶⁴ Jejemi gape ne cängena awamutame nesae bimu ngalebora, piba teeme abiberäja bägrä cina äblicäco otni teebine ero ca acatame, puma cita ca jajanenname egä, ‘Tabe budre cabu ca tarpinantige.’ Apu liba äbita je, teeme ai ingwe ca walya te niyyarage cirege teeme niinäce walya cabu ca.”

⁶⁵ Pilato jejemige egä, “Awamuta biname bine ewademeye, naaclege, gape ne jewamuteye, weene lipu miiji gemi.”

⁶⁶ Siige, teepi Pilato ne ebmalisi, eclige gape gome me. Teepi gape grana cabu lui kula ne etengäcitisi, awamuta biname bine puga sebmalmisi.

28

Yeesu Budre cabu ca Arpinantige

(Mareko 16:1-10; Luuka 24:1-12; Yoane 20:1-10)

¹ Sabade bimu me ingwe ca Sande baani te liba seclitige, Mariya Magadala cewe magebi piyepu nuuja Mariya teepi aaclige gape ängrärame.

² Puma cita ca babo kokre ocneja te tädige. Yageyame me mename seemo te cabucewe ca täinige, kula ne epetrengäjige Yeesu me gape grana cabu ca, siige pui kula papa cabu adnatige.

³ Teeme opo paamlepamle pana ge, cäbletääpe lui toraca bulurage ge.

⁴ Awamuta biname cina babo wälu äbitininisi, jelonecmige, siige gawe cabu itrametnemige budre biname pana.

⁵ Mename seemo te magebi bine jaajige egä, “Wälu gone läbituye. Cane umle gäne, egä weene Yeesu ne jirngeniye, baarge uli cabu lui ne tibye-crumesi.

⁶ Tabe ama lica gyene. Tabe barpi-nantige, tabe lipu itu tiicumi. Siclege, jepäneye tabe luma ätwitäneji senajumi.

⁷ Äte watata iclege, teeme abiberäja bägrä bine jejemepeye, egä tabe budre cabu ca barpinantige, siige Galilaya me pa lädepi teeme niinäce gaabe me; teepi teebine puma pa jääpänepesi. Ngene gone jitrimaluge, cane lipu bii jijine.”

⁸ Magebi cina watatarage gape ne sebmäläsi. Teepi nuuja poto wälu nuuja poto gege ge, siige uuwamäsi Yeesu me abiberäja bägrä bine jajime, ngena te bäbitige.

⁹ Puma cita ca Yeesu teebibine opopa jaawenige, jaajige egä, “Poode weeme bau me!” Teepi teeme bau me taacliche, ernge gome joomläsi, siige ngenecu miiji cama teebine jepänäsi.

¹⁰ Yeesu jaajige egä, “Wälu gone läbituye! Iclege, cäme naane igane bine jejemeye teepi Galilaya me otnime. Teepi cebine puma pa näpänepesi.”

Awamuta Biname bime Aitneja Mene

¹¹ Magebi cina liba gaabe cabu jage, lui cubu biname cina gape ne jewamutisi, teeme poto cina äcnärige babo cewe me, modamoda iiwäreja biname bine jejemisi, ngena te bii bäbitige.

¹² Modamoda iiwäreja biname cina nuuja modamoda biname bime cama yepä cewe me abasecretninige mene atraname. Teepi baborage rarekaake cubu biname bine ecäremisi,

¹³ jejemisi egä, “Weene miiji biname bine janenname egä, “Teeme abiberäja bägrä cina ciie seclige, teeme budrekaake ne ero ca becatisi, cine liba ute ge.’

¹⁴ Siige Pilato liba ai poto cidi me ätecija je, cine te teebine miiji ngenecu me pa jaawenepesi. Weene nuuja singi lica gemi ngenecu mäpu äbitame.”

¹⁵ Awamuta biname cina rarekaake ewadimisi, jewenisi, teepi lipu jejemisi. Ai mene ne Israela biname cina ecenanenisi ngälu page pisi nyene.

Yeesu Aboclomtige Teeme Abiberäja Bägrä bime bau me

(Mareko 16:14-18; Luuka 24:36-49; Yoane 20:19-23; Apostolo 1:6-8)

¹⁶ Lebin abiberäja bägrä cina eclige podo cabu me Galilaya je, Yeesu liiyeme tejemumi teepi ot-nime.

¹⁷ Teepi liba teebine jepänisi, siige ngenecu miiji me äbitinisi, yepä poto cina toracarage lica jitrungisi, egä Yeesu sine.

¹⁸ Yeesu teeme gome tädige, jejemige egä, “Cebine iyeta kokre ituge ceera cabucewe je piyepu gawecewe cabu.

¹⁹ Naaclege, iyeta maramara gawe biname bine jewenemepeye căme abiberäja bägrä täápume. Ni-ye ca jicisäjemepeye Babe, Bägrä, Aceji Seemo teeme ngii cabu,

²⁰ piyepu ebiberäjemepeye teepi ätecijame iyeta cane lui täápume itu jijananipene. Cane weene cama pagege iyeta padare ngälu ai padare me ngälugaabe me.” Mene ngälu peese.

Ireclota Mene
The New Testament in the Bine Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Bine long Niugini

Copyright © 1993 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Bine

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

0b7e6c06-9d83-54ea-bc99-bd2fbd2dfe4